

TOEN TRIX VEERTIEN WAS

UIT TRIX GEDENKBOEK

door

RIET CHARDRON

NIJKERK G. F. CALLENBACH.

**TOEN TRIX
VEERTIEN WAS**

MET TEKENINGEN VAN JAN LUTZ

TOEN TRIX VEERTIEN WAS

(UIT TRIX' GEDENKBOEK)

DOOR

RIET CHARDON

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

Donderdag.

Vandaag is 't één Januari. 'k Heb gelukkig nog vacantie, maar over vier dagen gaan de deuren der geleerdheid weer wagenwijd open.

In dit jaar zal ik al mijn wederwaardigheden eens opschrijven; dat is voor later.

't Lijkt me zo enig, als je een erg oud besje bent van een jaar of tachtig, dan nog eens in zo'n oud vergeeld geschrift te lezen wat je beleefde toen je veertien was.

'k Ben nog niet helemaal veertien, maar over veertien dagen hoop ik dat heuglijke feit toch te gedenken.

Zou 't heus doorgaan, dat ik deze keer niks krijg? Vanmorgen zei moeder, dat ik 't helemaal niet verdiende door mijn verregaande onoplettendheid.

't Was anders helemaal mijn schuld niet, hoor. Na kerktijd (kerk vroeg uit vanwege Nieuwjaar) kwam Nettie me dat boek brengen, dat ze me beloofd had en toen kon ik er toch zeker niks aan doen, dat ik 't even inkeek.

Op Zon- en feestdagen ('t zijn er de laatste tijd zoveel) is Dientje altijd vrij en dan moet ik tafeldekken. Daardoor is al die ellende vandaag gekomen.

Moeder was in de keuken bezig en dacht dat de tafel ondertussen keurig gedekt werd. Maar toen op Jan's hevige gongen de hele familie hongerig en wel de voorkamer uit kwam stommelen, was de tafel nog steeds voorzien van 't tafelkleed met de inktvlek, waarop de traditionele drijschaal met herfsttakken.

Ik kreeg natuurlijk van allemaal op mijn kop en kon met een bord aardappelen en andijvie naar boven vertrekken naar mijn koude kamertje.

In 't voorbijgaan zag ik nog net, dat moeder een grote

witte pudding binnenbracht, gearneerd met rode kersen. Nou ik hier boven zit, krijgen de diverse vlijtige broeders en zusters natuurlijk allemaal een extra kers. 't Kan nou lijden, Trix zit boven.

'k Ben 't nieuwe jaar wel mooi begonnen!

2 Januari.

Gisteren geen tijd meer gehad, aan mijn klaagzangen een slotaccoord toe te voegen, dat wat meer aan de jubelende kant was.

Maar er was wel reden voor. Wat is 't allemaal meegevallen ten slotte.

Gisterenmiddag om een uur of vier, nadat ik juist mijn gedenkschrift opgeborgen had in 't laatje van mijn kastje (je kan nooit weten waar ze snuffelen), hoorde ik een vreselijk gerammel aan mijn deurknop.

Aangezien ik toch tot 't avondeten naar boven gestuurd was, had ik de sleutel in de deur maar omgedraaid, zodat er geen mens in kon.

„Wie is daar nou weer?” informeerde ik op niet al te beminnelijke toon. Toen hoorde ik moeders stem, die vroeg of ze even wat neer mocht zetten om de hoek van de deur, omdat 't zo koud was boven en. . . ja, verder weet ik niet meer, waarom.

Enfin, ik marcheerde naar de deur, draaide de sleutel om en ging, zonder de deur open te maken, weer zitten lezen in een boek dat ik al wel tien keer uit had ('t boek dat ik wou lezen, was in de hitte van de strijd beneden blijven liggen).

Toen ik even later moeder weer naar beneden hoorde

gaan, besloot ik toch maar eens een kijkje te gaan nemen op de deurmat.

Daar stond . . . een bord met een stuk pudding, waarop zeven kersen op een rijtje prijkten. Naast dit opgewaande gerecht stond een kopje dampende chocolade! Nou, deze voorwerpen werkten natuurlijk als vurige kolen op mijn hoofd, zodat ik enige ogenblikken later, ondanks 't kamerarrest, toch maar naar beneden stapte om te bedanken voor de verkwikkingen en om te zeggen dat ik nou verder de hele week wel tafel zou dekken, ook al was Dientje al weer uit haar geliefde geboortedorp teruggekeerd. Dit betoog moest dan tevens blijk geven, dat ik wel spijt had om wat er 's morgens gebeurd was. Vergeving vragen vind ik toch altijd zo akelig.

Moeder was geloof ik helemaal niet boos meer en dat ik deze week verder elke dag tafel dek, vond ze zeer leerzaam voor me; misschien zal ik dan in dit jaar niet telkens weer de aardappellepel of 't zoutvaatje vergeten neer te zetten. Wel jammer, dat Nettie d'r boek vóór Zondag weer terug moet hebben. Als ik 't nou maar uit krijg! 't Is al Vrijdag. Nou nog gauw even lezen; over een half uur eten we pas. O nee, 'k moet vandaag tafeldekken, da's waar ook. Nou, dan vanavond maar verder lezen.

Zaterdag.

Vandaag niet veel tijd voor ontboezemingen. Vanmorgen gaan we met z'n vieren (Kok met haar vriendinnetje Bep Terlaak, Nettie en ik) een paar uur wandelen. Vóór de vakantie hadden we afgesproken, dat 't een sneeuw-wandeling zou worden, maar aangezien de grond verre

van wit is ('t heeft drie weken geleden voor 't laatst gesneeuwd en de zandkar-inhoud is er daarna over uitgestrooid) is de naam niet erg toepasselijk.

We gaan naar. . . .

O, daar belt Nettie en Kok gilt beneden, of ik kom; vanavond verder. . . .

's Avonds.

Naar Schipluiden wou ik vanmorgen schrijven, maar dat is niet doorgegaan.

We zouden naar Bep Terlaak's oom gaan, die daar een grote boerderij heeft, maar aangezien Bep op 't laatste ogenblik telefoneerde, dat ze wegens verkoudheid verhinderd was, zijn we met z'n drieën naar de zee gewandeld en met de bus teruggegaan.

Op 't strand was geen mens te bekennen. We keken alle drie uit, of we geen ouden zeerob ergens op een wrak zagen zitten, die ons echt-gebeurde schipbreukverhalen zou kunnen vertellen. Zoiets lees je tenminste altijd in boeken. Maar hoe we ook keken, de verweerde kerel met de baaien trui en de getatoeëerde armen vertoonde zich niet. Overigens vond ik 't niks erg, dat er verder geen wandelaars waren. 'k Vind de zee altijd 't mooiste met zo min mogelijk spektakel om je heen.

Kok beweerde met veel overtuiging, dat ze ergens midden in een golf een haaienkop zag opduiken. „Zulke grote vurige ogen had-iel” verklaarde ze, terwijl ze een blinkende gulden uit haar mantelzak te voorschijn haalde om de afmeting van de haaienoogen te demonstreren.

Toen we daarop met z'n drieën in de aangeduide golf staarden, die ondertussen natuurlijk al lang een eindje

verder gekabbeld was, zagen we niets dan een stuk zee, zoals verder overal er omheen.

Nettie plaagde Kok met haar vermeende haaienvangst op het Scheveningse strand en vroeg meteen hoe ze zo rijk kwam.

Kok had de gulden van tante Cor gekregen met nieuwjaar, omdat ze haar enige naamgenootje is; ze had vijf-

tig cent voor haar spaarpot bestemd en wilde voor de rest één of ander schilderijtje kopen om boven d'r bed te hangen.

Maar nu veranderde ze ineens:

„Die scheur in 't behang moet me nog maar even aangrijzen; omdat ik jullie door die haaienkop de stuipen op 't lijf gejaagd heb, zal ik nu voor twee kwartjes fuiven. Wie gaat er mee?”

Nou, wij waren blij, want we hadden zo'n eind getippeld van negen uur af, dat onze rammelende maagjes best van een hapje gediend waren.

De eerste de beste lunchroom, die we zagen, schreden we binnen en aan een tafeltje bij 't raam vlijden we ons neer. Nauwelijks zaten we, of een kellnerin trad op ons toe en vroeg: „Wat wenst U, dames?” Daarna somde zij een hele rij bekende en onbekende heerlijkheden op; de laatste druppel van haar niet te stuiten woordenstroom was croquetjes en daar viel ons besluit op.

Daar ze echter twintig cent kostten, wij slechts vijftig cent konden uitgeven, de juffrouw een fooi moest hebben en wij met z'n drieën waren, besloten we er slechts twee te nemen. Eén van ons, ik werd er toe aangewezen, zou onverschillig 't raam uitkijken, als gingen die croquetjes-etende dames me niets aan en als de dampende gevalletjes opgediend waren, zou ik van ieder een stuk krijgen. De juffrouw noteerde, snelde naar 't buffet en kwam, voor ik mijn blik nog goed en wel uit 't raam geworpen had, een groot blad torsend, terug. 't Waren twee bordjes met een croquetje er op, ieder voorzien van twee verse casinosneedjes.

Het sneedje met croquet, dat Nettie me gaf, werd blijkbaar niet ongemerkt genoeg toegestopt, want daar kwam

de gediensstige al weer aan met 't presenteerblad, waarop zich nu slechts een leeg bordje met een mes en vork bevonden.

Met de woorden: „Zo is 't gemakkelijker”, verdween ze weer.

Wij schaamden ons wel wat voor 't overige deftige publiek, dat afkeurende blikken naar ons wierp, maar ja, 't was nu eenmaal gebeurd en de croquetjes smaakten er niet minder heerlijk om.

Wat een aardig mens was die kellerin anders. 't Lijkt me niets geen fijn vak voor zo'n meisje. Je moet altijd zo rennen met zo'n bende schalen tegelijk; ik zou vast elke dag de helft laten vallen. Maar ik houd nu gauw op, 't is Zaterdagavond. Moeder roept net, dat 't waswater al kokend is en als ik niet gauw erin duik, is 't water gans en al koud.

Zondag.

'k Zit alweer boven op mijn kamertje.

'k Had vanmorgen juist zo'n goeie bui en nou is 't weer mis.

Wil, mijn achttien-jarige zuster, is bij mevrouw Kapper in Den Haag hulp in de huishouding.

Nou, die Wil dan, had beloofd, dat ze deze Zondag thuis zou zijn. Ze is gisteravond echter niet komen opdagen; mevrouw had zeker plotseling één of ander werkje, dat geen uitstel kon lijden. ('k Ben blij, dat ik helemaal niet huishoudelijk aangelegd ben, want nu mag ik gelukkig na mijn examen naar een of ander kantoor. Dit laatste tussen haakjes).

Omdat Wil tegenwoordig zo zelden thuis is, had moeder er een extra-feestelijkheid van willen maken. Gisteravond

was ze nog laat bezig aan een cake, die vanmorgen, toen we uit de kerk kwamen, ondanks Wils afwezigheid, toch maar zou worden aangesneden.

Vader sneed en was zeker nog niet helemaal ontdooid van de koude, zodat de stukken niet erg gelijk uitvielen. Moeder schonk koffie en ik zou presenteren. Maar toen nummer vijf afgenomen had, lagen er op de schaal alleen nog maar een paar verkruimelde plakjes cake, met geen ene vrucht erop. De dikke, met vruchten bezette stukken hadden de anderen er natuurlijk uitgepikt. Ik vroeg om een ander, eerlijker deel, maar kreeg 't niet. Nou, toen wou ik vanzelf ook niet langer bij die andere egoïsten blijven, die allemaal zelf een groot stuk zagen te pakken te krijgen. Ik ben kwaad naar boven gegaan, nou moeten ze maar zien, hoe de tafel vanmiddag gedekt wordt. Mijn klokje staat stil, dus ik kan met geen mogelijkheid weten, wanneer 't etenstijd is.

Een poosje later.

't Is hier boven toch niet zo leuk als ik gedacht had.

Daarnet voelde ik me een heldin, zo'n verdrukte onschuld, maar nu ik ze beneden aldoor hoor lachen en praten, lijkt ik meer op een verstoteling uit de maatschappelijke samenleving.

En 't is ook eigenlijk wel naar voor moeder, dat ze nou al 't werk alleen moet doen.

'k Zal de tafel tenminste toch maar dekken; 'k weet toch niet, wat ik hier op 't ogenblik anders moet gaan doen.

De schone tafellakens en servetten liggen in de linnenkast. Eerst die maar halen en dan geruisloos benedenwaarts dalen. Vanmiddag of vanavond schrijf ik wel verder.

Maandagmorgen.

't Is vandaag de laatste dag van de vakantie. Gisteren is er van schrijven niet meer gekomen en voorlopig zal er door 't huiswerk wel niet veel tijd meer voor mijn gedenkschrift overschieten. Daarom zal 'k er nu eens een tijdje aan wijden, voor ik weer tot de arbeid geroepen word.

'k Ben maar blij, dat ik gisteren naar beneden gegaan ben. Moeder vond 't zo fijn, toen ze zag dat ik de tafel klaar had, juist toen zij er voor naar de huiskamer kwam. Ik vroeg waarom Wil nou deze Zondag weer niet gekomen was.

'k Had 't geloof ik beter niet moeten vragen, want moeder keek opeens zo ernstig.

Ze zei: „Dat arme kind. Als ze maar niet ziek wordt. Ze zag er de laatste keer zo in-wit uit; al vertelde ze me ook, dat ze volmaakt gezond is, ik vertrouw het niet helemaal.” Toen zei ik, dat ik die mevrouw een echt akelig mens vond, omdat Wil veel te hard moet werken bij haar.

Maar moeder zei, dat ik daar niet over mocht oordelen.

'k Weet wel, als ik daar moest zijn als hulp, dat ik 't er geen week zou uithouden.

Vanmorgen ben ik op de fiets naar Wil geweest. Wil deed zelf open, maar ze zei, dat ze geen tijd had, omdat mevrouw juist bezoek had en zij dan voor 't diner moest zorgen.

„Hier heb je alvast een voordiner,” zei ik, terwijl ik haar een pakje toestopte (daar zat een dik stuk vruchtencake van Zondag in, dat moeder me meegegeven had voor haar).

'k Weet niet eens of Wil 't leuk vond, ze zei niks als:

„Dank je wel, hoor, maar 'k moet nu gauw naar de keuken terug,” waarop ze mij verbouwereerd aan de open deur liet staan.

Zelf liep ze vlug naar een deur achter in de gang. 't Laatste wat ik hoorde was een schelle vrouwenstem, die een zekere Mina aanmaande, wat vlugger op te schieten.

'k Beklaag die Mina, dacht ik bij mezelf toen ik naar huis fietste. Zou dat de keukenmeid zijn? Gek, dat Wil er nooit over gesproken heeft. Zeker weer een nieuw exemplaar in mevrouws huishouding.

'k Zal er Wil eens naar vragen, als ze tenminste de volgende Zondag thuis is.

Nou ga 'k gauw nog even mijn meetkundesommen bekijken. De avond, dat de vacantie begon, heb ik ze al gemaakt, maar 'k moet ze nog even overkijken om te zien, of de tekeningen wel netjes zijn. Anders krijg ik ze morgen weer van Stompie terug met een dikke kras er door. Die man zet het woord „onleesbaar” er altijd met zulke dikke rode letters doorheen, dat je uit de som niets meer kunt wijs worden en dan moet je de hele zaak dus overmaken.

Donderdagmorgen.

'k Heb al in twee dagen niet kunnen schrijven wegens drukke schoolplichten.

Daarom schrijf ik nu maar op school.

't Is pas elf uur in de morgenstond en we hebben aardrijkskunde.

We moeten voor vandaag Zuid-Holland helemaal leren, 't is wel tien paragrafen in 't boek.

Aardrijkskunde is mijn slechtste vak; 'k kan al die gekke namen nooit onthouden.

En nu heeft Stompie 't in z'n hoofd gehaald, om schriftelijk te overhoren.

We kregen allemaal twee grote vellen wit papier voor ons op de bank en toen konden we beginnen.

Op 't bord prijken drie vragen.

Daar moet je een uur over vol bomen!

'k Zag bij de eerste oogopslag al, dat er geen keus voor mij bij was.

Op 't ene vel heb ik in keurige schoonschriftletters mijn naam geschilderd en daaronder „Zuid-Holland” met een streep er onder. Het andere heb ik in gebruik genomen om mijn sinds drie dagen verwaarloosde gedenkschrift op bij te houden.

Stompie krijgt natuurlijk een erg ijverige indruk van me, als hij me zo druk ziet pennen.

Hij zit voor in de klas in de krant van gisteravond te lezen en merkt niet, dat de halve klas zit te spieken.

Toch wel akelig, dat ik geen een van de vragen kan beantwoorden.

Vraag 1: Noem de wateren tussen de Zuid-Hollandse eilanden.

Even bedenken; 'k heb ze toch wel geweten. Was 't rijtje niet: Keten, Mastgat, Zijpe? O nee, dat was in Zeeland. Dat zal ik dus maar in mijn brein bewaren tot volgende week, als we dat moeten kennen.

Boem. . . die suffert van een Piet Verhaag laat z'n atlas, die hij open op z'n knieën had, op de grond kikkeren.

Stompie schijnt niets te merken, maar Piet vindt 't toch raadzamer, de atlas met z'n voeten dicht te klappen en hij raapt hem ook niet van de grond op.

Nou schijnt meneer Stomps toch wat gedruis te hebben vernomen. De krant wordt met een geweldig gekraak dichtgevouwen en zijn stem davert door 't lokaal: Wie liet daar wat vallen?.....

Daar alle leerlingen bij deze woorden uit hun dichtbeschreven vellen opkeken, volgde ik hun voorbeeld. Na enige ogenblikken doodse stilte werd de vraag op onheilspellende toon herhaald met de bijvoeging, dat 't geluid uit de rechtse hoek kwam.

Toen besloot Piet maar te „bekennen”. Schuchter stamelde hij, dat het bij hem zo waaide, doordat hij vlak bij 't raam zat, en nou was er door de storm een rekenboek uit z'n vak gewaaid. De arme jongen bloosde van verlegenheid, terwijl hij het geval verklaarde. Meneer Stomps scheen de zaak echter niet helemaal te vertrouwen, althans Piet moet om twaalf uur blijven, om enige toelichtingen te geven.

't Is al over halftwaalf ondertussen. Voor deze aardrijkskundeles heb ik natuurlijk een nul. Niet al te mooi om mee te beginnen. Wie had er nou ook gedacht, dat we schriftelijk overhoord zouden worden!

Voor de vakantie had ik juist de laatste beurt voor de klas gehad en daarom had ik 't gisteravond maar eens overgeslagen.

De wateren tussen de eilanden. . . .

O, daar weet ik er één.

„Scheur”. . . . dat is geloof ik één of ander kanaal op Voorne. Of in elk geval daar in de buurt.

Dat schrijf ik op, dan is de gevreesde nul al vast in een paal veranderd.

Nou nog even denken, dan krijg ik 't blad misschien nog wel vol.

O nee, we moeten al inleveren, zegt Stomp.

Jannie mag de vellen ophalen. 'k Lever 't mijne ('t andere natuurlijk) zó maar in. Daar is ze al met de stapel. Asjeblijft, daar gaat ie!

Vrijdagavond.

Voor morgen gelukkig niet veel huiswerk. 'k Zal, voor ik er aan begin, nog gauw even wat schrijven.

Mijn hart bibbert van links naar rechts als ik aan de Aardrijkskundevragen denk.

'k Denk dat we Maandag de blaadjes terugkrijgen, want dan is 't weer Aardrijkskunde. Wat oer-dom, dat ik niks opgeschreven heb.

Nauwelijks waren de blaadjes ingeleverd, of ik bedacht opeens dat ik over de twee laatste vragen best een heel verhaal had kunnen opkladden. „Bestaansmiddelen” was de ene vraag en „grondsoorten” de andere.

Natuurlijk zijn er een heleboel boeren en bestaat de grond uit zand (duinen), klei (hier in de buurt) en gras (bij die boeren).

Daaromheen had ik een heleboel op waarheid en fantasie rustende gebeurtenissen kunnen vlechten, zodat 't een

heel draaglijk geheel was geworden in plaats van een schier blank vel.

Enfin, gedane zaken nemen geen keer. 'k Zal nou maar gauw een eind maken aan deze overpeinzingen en alvast mijn Aardrijkskundeles voor Maandag van a tot z gaan leren.

Zaterdagmiddag.

Toen ik om twaalf uur uit school kwam, stond Wil bij de poort te wachten.

Ik sloeg van verbazing haast achterover, want 'k had 'r in zo'n tijd niet gezien.

„Toe. . . ., ga mee, gauw samen een boodschap doen. Moeder weet nog niet eens, dat ik van Zaterdag tot Maandag thuis ben.”

Wil nam me mee naar een bloemenwinkel en ze kocht een mooie bos van die lange bruine takken met kleine rose bloempjes erlangs, prunus heten ze, geloof ik.

Omdat ze zo duur waren, kon Wil er niet meer dan tien kopen, maar 't was toch een prachtig bouquet.

Toen ik even later de bos in mijn hand had, voelde ik me net zo'n soort lentefee, al was 't dan pas Januari.

Onder 't naar huis lopen vroeg ik Wil, wat dat voor gekrijs geweest was, toen ik 's Maandags bij mevrouw aan de deur geweest was.

„Gaf ze je er erg van langs, omdat je even met mij gepraat had?”

Toen begon die rare Wil opeens midden op de straat te schaterlachen.

„Dacht je dat mevrouw mij aan 't uitschelden was? Vertel alsjeblieft niet verder, dat je dat verondersteld hebt,

want als Mietje dat hoort... Mietje is de zestigjarige wasvrouw en die doet 's Maandags voor de wastobbe niets liever dan galmen van: Mina, mijn Mina, waar kom jij vandaan? Ze zegt, dat ze die mooie hoge „sepraanstem van d'r moeder georve heb”.

Nou, ik zei maar niet tegen Wil, wat ik er van gedacht had.

'k Had er al een heel drama om gesponnen, waarin Wil de tragische hoofdrol vervulde, en Mina genoemd werd door een kwaadaardige, bedillerige mevrouw.

Vlak bij huis kwamen Jan en Joop aangelijft.

Nadat ze met een waar Indianengehuil Wil verwelkomd hadden, gingen ze Van Gend en Loossie spelen. Jan nam Wil's koffertje en Joop mijn schooltas voor zijn rekening, waarop ze een wedstrijd hielden, wie van hen tweeën z'n vrachtje 't eerst bezorgd zou hebben.

Nauwelijks waren ze weggeraced of boemerdeboem, daar botste Van Gend tegen Loos op. De koffer bleef gelukkig waar ie was, maar mijn arme schooltas werd het lucht-ruim ingeslingerd.

Hevig ontdaan vloog ik er op af en vond hem midden in een plas, open, met 't bibliotheekboek ernaast, vol spatten.

Nadat ik de ex-vrachtrijders streng vermaand had (met woorden en gebaren), werd de tocht naar huis voortgezet.

't Was thuis opeens een heel feest. Vader en moeder en Kok wilden Wil tegelijk omhelzen.

Alleen Joop en Jan voelden zich verongelijkt en zonnen samen op wraak. Wat zou me boven 't hoofd hangen?

Toen we later aan de feestelijke dis zaten, niet vanwege 't menu (erwtensoepp met kluif, 't gewone Zaterdagsgesmaak)

maar door de prachtige bloemen van Wil, schenen Van Gend en Loos hun verontwaardiging vergeten te zijn. Ze deden tenminste allebei evengoed mee als de anderen met de kettingwoorden (anders alleen een spel voor 's Zondags).

Joop begon met boekenwurm, en Jan, die 't gauw uit wou hebben, zei toen wurmenboek.

Toen de anderen beweerden, dat dat geen goed Nederlands woord was, wou hij volhouden van wel. „Moet je

maar bij ons op school komen (hij zit net in de derde); de meester heeft in de kast een heel dik boek, dat over allerlei dieren gaat en ook over wormen. Dat is toch zeker een wurmenboek."

Hij wou natuurlijk gelijk hebben, maar ik vind 't anders helemaal geen goed woord.

... 'k Kijk net op mijn klokje en zie tot mijn grote schrik, dat 't reeds halfviër is. 'k Heb dus al een uur achter elkaar zitten schrijven.

Nu gauw eerst huiswerk afmaken, dan mag ik vanavond misschien mee, als moeder met Wil de stad in gaat. Wil moet, geloof ik, een nieuwe jurk hebben.

Zondagmorgen halfacht.

De hele familie is nog boven, terwijl ik hier bij de huis-kamerkachel zit te schrijven. Omdat ik na zo'n emotievolle nacht toch niet meer slapen kon, heb ik mijn kimono (afdanksel van Wil) omgeslagen, bij gebrek aan pantoffels mijn kaplaarzen erbij aangehesen en ben naar beneden gewandeld. 'k Heb maar vast water voor de thee opgezet. Als 't klaar is, zal ik voor de gelegenheid de familie een kopje thee op bed brengen.

Nou eerst mijn nachtelijke wederwaardigheden maar eens opsommen.

Toen ik gisteravond blij van zin in mijn beddeke wou kruipen, werden mijn voetzolen onaangenaam bekriebeld door een stekelig voorwerp onder de dekens. Na de lamp weer te hebben aangedraaid, haalde ik een lange bezem uit 't bed te voorschijn.

„Zeker een wraakneming van Joop en Jan,” dacht ik en

met een verachtelijk glimlachje wilde ik me even later weer nedervlijen.

De slaap was me echter niet vergund, want nu klonk er een hevig geplas op de grond.

Ik weer 't licht opgedaan. Nu zag ik een stuk of vier natte sponzen onder de matras steken, die de regenbui hadden veroorzaakt.

Nadat ik die in een hoek had gesmeten, zou ik dan toch eindelijk gaan slapen.

Wil en Kok werden ook al ongeduldig door deze voorvallen.

Maar toen moest 't ergste nog komen: net wilde ik me behaaglijk omkeren, toen een hevige knal klonk.

Ik schrok natuurlijk ontzettend, want 'k dacht minstens dat 't huis in de lucht zou vliegen.

De lamp, ten derden male aangedraaid, gaf ook ditmaal de oplossing.

De beledigde jongelingen hadden een langwerpige luchtballon onder het kussen gelegd; toen ik mijn moede hoofd daarop nederlei, werd het ding samengeperst, met het bekende gevolg.

Gelukkig bleek hun fantasie nu uitgeput, 'k heb 't er tenminste verder zonder ongelukken afgebracht tot zeven uur, toen ik ontwaakte.

Toen heb ik me zachtjes uit bed begeven naar de huiskamer, waar ik nu bij 't kleine schemerlampje zit te pennen.

'k Zal nou maar ophouden, want 't water fluit al en 'k moet nog beschuiten opzoeken ook (voor ieder een halve grote ronde, vader, moeder en Wil met boter en suiker, de rest kaal).

Maandagavond.

Wat een veelbewogen dag heb ik achter de rug.

Tot elf uur ging alles gewoon, op z'n 's Maandagsmorgens. Toen, na de pauze, kregen we Aardrijkskunde. Stompie trad binnen, aan één zijde sterk overhellend door 't gewicht van een actetas, vol met atlassen, boeken en niet te vergeten onze repetities.

Na enige malen: „Stilte daar!” bevolen te hebben, ging Stompie over tot het ontladen van zijn vrachtje.

De hoogste cijfers werden 't eerst uitgedeeld.

„Mia Versteegh, jij hebt keurig werk, ik heb je daarom maar een tien plus gegeven; een tien, omdat je alle vragen goed had en een plus voor de nette verzorging.”

Mia nam haar werkstuk glimmend van genoeg in ontvangst.

Dan volgde een rijtje negens, achten, zevens. Daar ik wist dat ik 't niet al te best gemaakt had, wachtte ik ongeduldig, tot hij aan de onvoldoendenafdeling genaderd was.

„Twee plus, Jan van Heiningen, 't is niet best, meneer, maar je bent nog een geoloog (waarom praat die man toch geen fatsoenlijk Hollands) bij Dirkje vergeleken. Hier is haar repetitie. Luistert allemaal goed: Rechts in de hoek staat haar naam: D. W. van der Hoek.

'n Eindje lager middenop de regel staat met een forse haal geschreven: Scheur. 'k Zal deze gebiedende wijs enkelvoud maar opvolgen, Dirkje (vergezeld van een hoofdknik in de richting van mijn bank) en voor tante Van der Hoek eent nul plus noteren. Die plus is voor de moeite.”

De hele klas (behalve het slachtoffer natuurlijk) schaterde om de mop, die ik toch heus niet als grappigheid, maar

als wijsheid bedoeld had. Stompie zelf hiklachte 't ergste en nog naglimlachend zei hij tegen me: „Nu denk je zeker, nou ben ik er tenminste voor een tijdje af, maar dat heb je mis, hoor. Morgenmiddag blijf jij na schooltijd hier en dan kun je in je eentje de repetitie nog eens maken, natuurlijk met andere vragen.”

'k Houd nou maar gauw op met schrijven, want anders is 't morgen weer knudde met een hoed op.

Dinsdagavond, vijf minuten voordat ik naar bed moet.

Door 't vele huiswerk niet eerder tijd gehad vanavond. Vanmorgen in de pauze zei Stomp: „Om vier uur kun je hier niet in 't lokaal blijven, want 't wordt schoongemaakt door de werkster, je zorgt dan maar, dat je om kwart over vier bij mijn huis in de Steenstraat bent, dan kun je daar je wijsheid te boek stellen.”

Tien minuten over vier was ik er al; zijn vrouw (een erg aardig mens) deed open en liet me in de huiskamer. „Meneer kwam zo,” verklaarde ze. Toen ik echter al een paar minuten zat te wachten, bracht ze me een lekkere kop thee met een stuk taart, omdat ze juist de vorige dag jarig was geweest.

Ik had helemaal geen straf-idee meer, toen ik daar goeddelijk een moccapunt zat te verorberen in Stompie's huiskamer.

Toen meneer verscheen, werd ik gauw aan 't werk gezet en 't was al over halfzes, voor ik eindelijk de vragen af had. 'k Hoop maar, dat ze nu beter uitgevallen zijn. Moeder roept of ik er al in lig. „Bijna, Moeder!” Licht uit, de nacht is ingetreden.

Woensdagmorgen vroeg.

'k Werd wakker en zag mijn dagboek open op m'n stoel liggen, nog van gisteravond. Nog gauw een paar regeltjes schrijven, voor ik me aankleed. Morgen ben ik jarig. Zou ik krijgen wat, met een dikke rooie streep eronder, bovenaan m'n lijstje staat?
Een echt divanbed!

Donderdagavond.

Voor ik me in mijn divanbedje nederleg — 'k heb 't heus gekregen, wie had dat gedacht? — eerst nog even schrijven.

Vanmorgen voor dag en dauw werd ik al wakker door 't lawaai in de kamer naast de onze, waar Joop en Jan plegen te slapen.

Verschrikt keek ik in 't rond en zag dat Kok, met wie ik tot nog toe een wankel ledikant deelde, en die 's morgens met geen stok uit bed te krijgen is, verdwenen was.

Een verfrommelde pyamabroek in de ene en 't jasje in de andere hoek van de kamer beweest, dat ze er ernst van gemaakt had en niet meer in 't warme holletje terug zou keren.

Gek, dat ik niet gemerkt had, dat ze eruit gegaan was, want onze legerstede piept en kraakt bij elke draai of wenteling van Kok of mij. Juist lag ik dit vreemde geval te overpeinzen, toen de deur opengeduwde werd en een onmogelijk uitgedost stel muzikanten binnentrad, dat met dekselgeklets en tromgeroffel inzette en even later tweestemmig jubelde: „Lang zal ze leven!”, hierbij begeleid door Kok op haar mondorgel.

Ik was natuurlijk erg ontroerd en meteen klaar wakker. Vijf minuten nadat het trio al buigend verdwenen was, kwam ik beneden, waar me een nieuwe verrassing beidde, het vurig begeerde divanbed.

Toen ik het op mijn lijstje gezet had, leek 't me niets bezwaarlijk voor vader en moeder, maar nu ik 't prachtige ding voor me zag, begreep ik wel, dat dit een verschrikkelijk groot cadeau was.

Toen ik ze allemaal van dankbaarheid omhelsd had, vertelde moeder, dat ze dit hadden kunnen kopen, omdat tante een groot gedeelte betaald had.

'k Zal haar morgen eens gauw opzoeken, als ik uit school kom. 't Is zo'n enig mens!

Van Kok en Joop en Jan kreeg ik samen een enveloppe. Er zat een briefje in, waarop Joop met grote hanepoten geschreven had: Ons cadeau is, dat je van ons geld (f1.50) een lap mag kopen, om over je divan te gooien. Joop, Jan en Kok.

Toen ik 't briefje voorlas, kreeg Joop van weerskanten een opstopper, omdat ie zo onbeleefd geweest was, zichzelf 't eerst te noemen.

Bij 't ontbijt had ik voor de gelegenheid een ei bij mijn bord.

Joop zeurde om 't kapje van 't ei, dat ik er afsneed en Jan om de dop te mogen uitschrappen.

Op een andere dag zou ik kwaad geworden zijn, maar nu was ik in een erg milddadige stemming, zodat de bedelaartjes d'r zin kregen.

Op school ging alles gewoon.

O ja, de Aardrijkskunderepetitie, die ik overgemaakt had, lag vanmorgen op mijn bank en er stond een 8 op. Zo'n Stompie toch! Jammer, dat die 0 + toch nog blijft gelden,

nou zal 't Paasrapportcijfer wel onvoldoende zijn. Zaterdagmiddag en -avond komen de meisjes. 'k Mocht ze allemaal vragen van moeder ('t zijn er maar zeven) en Cathrien mag tot Maandag blijven logeren, omdat die anders 's avonds laat nog naar huis moet fietsen. Akelig, dat 't net die vervelende Cathrien is, die zo ver weg woont, 't is zo'n vreselijke opschepper. Eigenlijk hoop ik maar, dat ze Zaterdag niet kan, want de hele Zondag is vast bedorven, als zij er bij is. Daar slaat de klok; even luisteren.... O mens, 't is al tien uur; daar komt moeder al boven om me onder te stoppen, voor 't eerst in mijn nieuwe bed. Kok slaapt al als een roos in 't oude wrak.

Vrijdagmorgen, voor schooltijd.

Gisteravond kwam moeder boven, terwijl ik nog aan 't pennen was. Ze was gelukkig niet boos, dat ik nog licht aan had, maar ze zei, dat ik 't voortaan toch maar overdag moest doen, want anders kostte 't te veel electriciteit. Daarom schrijf ik nu, terwijl Kok zich aan 't aankleden is; ze doet er gelukkig nogal lang over en ik heb 't in 't donker al gedaan.

We moeten erg zuinig zijn, zei moeder, ik mocht 't nu wel weten, nu ik veertien jaar geworden was. Vader is tweede boekhouder op een kantoor, maar hij heeft met 't nieuwe jaar minder salaris gekregen. Er worden al meer mensen van de zaak ontslagen; vader is blij, dat hij tenminste nog net genoeg verdient voor moeder en ons vieren. Wil verdient zelf; dat scheelt al een hele boel, zegt moeder. Was ik maar van school af! Dan ging ik ook verdienen. Ik kan

met m'n Mulo-diploma, als ik dat tenminste haal, best een baantje op vaders kantoor krijgen, denk ik.

Zaterdagmiddag.

De vriendinnen zijn er al, allemaal. Ze doen een spel, waarbij ik tien minuten uit de kamer moet. 'k Heb die tijd maar gauw benut, door naar boven te vliegen en nog wat te schrijven.

't Is erg leuk, 'k wou alleen dat Cathrien er niet bij was. Gelukkig komt Wil misschien vanavond ook nog thuis; dat helpt wel, want tegen haar durft Cathrien nooit zo verwaand te doen.

Ze heeft vroeger bij Wil in de klas gezeten, maar ze is al driemaal blijven zitten, zodat ze nu bij mij zit.

Uit de huiskamer klinkt een luid geroep, waar ik toch zit.

Ja, ik ga al.....

Zondagmorgen.

Ze zijn allemaal naar de kerk; ik ben alleen thuis met Cathrien.

Gisteravond hebben we zo'n verschrikkelijke pret gehad. We deden spreekwoorden voorstellen.

Joop en Jan wisten een heel mooi, beweerden ze.

Na een tijdje op de gang gesmoesd te hebben, kwamen ze weer binnen.

Joop hield een grote lampetkan in zijn hand, die leeg bleek te zijn. Die hadden ze van ons kamertje gehaald.

Jan liep met een deksel van een pan in zijn hand naar

moeder toe en fluisterde haar wat in 't oor. Eerst lukte 't hem niet, maar eindelijk gaf moeder toe: „Nou, voor deze keer dan, ééntje!”, waarop Jan naar 't buffet liep, er iets afgreep en in de kan liet glijden.

Toen kon de voorstelling beginnen.

Joop stak zijn beide handen in de lampetkan en begon op de bodem rond te graaien.

Juist had hij beet, toen Jan met een flinke klap het pannedeksel op zijn neus kletste. 't Kwam flink aan, maar Joop gedroeg zich manlijk wegens 't damesgezelschap en gaf geen kik. Om zich echter schadeloos te stellen voor de klap, knabbelde hij smakelijk zijn buit, een kattetong, op. Jan deelde daarop mede, dat deze laatste handeling niet bij het spreekwoord hoorde.

Omdat ik jarig was, moest ik zeggen, wat de oplossing er van was. Ik veinsde 't niet te weten en toen klonk het triomfantelijk: Wie 't onderste uit de kan wil hebben, krijgt 't deksel op zijn neus.

't Was voor we 't wisten halfelf en dus tijd om naar huis te gaan voor de meesten.

In twee afdelingen werden ze naar hun diverse woningen teruggebracht, vader met drie meisjes en Wil met de drie anderen, die dichtbij wonen. Cathrien had 't, geloof ik, ook wel leuk gevonden; ze zat tenminste aldoor vergenoegd te grijnzen, als ik naar haar keek. 's Avonds met slapen moesten we ons een beetje be-

helpen. Wil moest terug naar mevrouw, en Kok en ik kropen weer bij elkaar als vanouds. Cathrien kreeg het divanbed voor zich alleen.

Bij 't naar bed gaan deed ze niet erg vriendelijk tegen Kok en mij.

Nu ('s morgens vroeg) ligt ze nog aldoor te slapen. 'k Heb straks wel geprobeerd, haar te wekken voor kerktijd, maar 't lukte me niet. Daarom vond moeder, dat ik ook maar thuis moest blijven, voor Cathrien.

Daar draait ze zich om. Zou ze wakker worden? 'k Zal vast een kopje thee voor haar halen, als de theepot tenminste op de huiskamerkachel nog warm gebleven is.

11 uur.

Ik vind Cathrien een naar, akelig spook, een draak, een. . . in één woord onuitstaanbaar.

Kom ik daarnet met een kopje thee bij haar met nog wel een hele beschuit erbij, en wat zegt ze?

„„O ja, alleen vader, moeder en Wil krijgen 's Zondags een beschuit met boter en suiker, de rest een kale. Wat royaal zijn jullie, zeg! Maar ik kleed me liever alleen aan, ik kom over een uurtje wel beneden. Dag, engel!”

Eerst begreep ik niet, wat ze daar zei.

Maar toen opeens wist ik, dat ze in mijn schrift gelezen had; daarom zei ze dat van die beschuiten. Dat heeft ze zeker gisteravond gedaan, toen zij na mij een poosje de kamer uit moest.

Wat in-gemeen en laf van haar.

Nu zit ik hier beneden en zij is boven. Maar wat zal ik een moeite hebben om aardig tegen haar te zijn, als ze straks komt. 'k Hoop maar, dat de kerk voor die tijd uit

is, want anders loopt 't mis. 't Is nu kwart over. 'k Zal maar vast koffie klaarmaken en de kachel wat opstoken; 't ziet er buiten zo somber en ongezellig uit.

Wat zal ik ontzettend blij zijn, als 't morgenavond is en dat schepsel weer veilig in haar grote villa met vijver ervoor aangeland is. Ze mag voor mijn part wel eerst in de vijver „met karpers, zag!” een duikje nemen. Over water gesproken, de ketel fluit al. 'k Ben werkelijk wat opgekikkerd door alles op te schrijven.

Maandag tussen de middag.

We waren vlug klaar met eten, dus heb ik nog een paar minuten om te schrijven.

Cathrien is gelukkig weg; ze had gisteren veel aanmerkingen over alles en nog wat, maar over m'n schrift heeft ze 't toch niet meer gehad.

Moeder vroeg vanmorgen aan haar, hoe ze 't divanbed vond slapen. Toen antwoordde ze, dat zij thuis ook wel een divan had in haar zitkamer, maar op haar slaapkamer een rose gelakt ledikant. „Dat slaapt veel gezonder en een divan hoort niet in een slaapkamer.”

Moeder kreeg een kleur, maar ze zei niets. Toen ik wat wou zeggen, wenkte ze me, te zwijgen. Maar Joop schreeuwde brutaal: „Je hebt 't er anders nogal op uitgehouden, van elf tot elf uur.” Die zat!

's Middags hebben we een tijdje gewandeld en 's avonds ging ze mee naar de kerk.

Cathrien zei, dat ze thuis altijd maar eens in de veertien dagen ging. Waarom moet ik dan altijd twee keer per Zondag? Daarnet vroeg ik 't nog aan moeder, maar die

vond, dat ik juist medelijden met Cathrien moest hebben, inplaats van haar te benijden. 'k Begrijp niet waarom; zij heeft alles wat haar hartje begeert.

Nou ja, ze is wat dom op school, maar dat is dan ook het enige. 'k Zal moeder toch nog eens vragen, waarom ik meer heb dan zij. Want als je medelijden met iemand moet hebben, betekent dat natuurlijk dat je 't zelf beter hebt.

Dinsdagavond.

't Is halfnegen; over een half uur moet ik naar bed. Bij de wastafel staat moeder Kok d'r haar te wassen. Met een witschuimende ragebol wordt 't slachtoffer even opzij geduwd, omdat moeder de kom moet legen om er schoon naspoelwater in te doen. De tijd voordat ik aan de beurt kom neem ik maar te baat.

In de huiskamer schrijven wil ik niet en voor ik in bed stap, kan ook niet, want dan brandt 't licht te lang.

Toen moeder me gisteravond onderstopte (Kok sliep al als een roos) vroeg ik haar, wat ze ermee bedoeld had, dat ik Cathrien beklagen moest.

„Vindt u 't dan geen akelig kind?” vroeg ik.

Maar moeder vertelde, dat Cathrien het thuis helemaal niet prettig had en dat ze zich daarom wel vaak ongelukkig zou voelen.

Nadat moeder zo met me gepraat had, begreep ik er wel wat meer van, maar aardig vinden kan ik d'r toch nog niet.

„Waarom moet ik altijd tweemaal naar de kerk en zij niet?”

Dat zou ik later wel inzien, volgens moeder. Nou, 'k hoop

't maar, want zoals 't nu steeds elke Zondag gaat, is echt gemeen van mezelf.

Ik wil eigenlijk helemaal niet graag mee, maar 'k ga toch, omdat de anderen gaan.

Als ik 's zomers door de Hoogstraat loop naar de kerk en ik zie een heleboel kinderen fijn buiten spelen en fietsen, dan denk ik vaak: „'k Wou dat ik er ook maar nooit van gehoord had, dan was alles immers veel gemakkelijker geweest.”

Deze gedachten vertel ik tegen niemand, want iedereen zou me een erge huichelaarster vinden.

Zouden andere meisjes ook wel eens zoiets bepeinen? Met Wil of Kok of met vriendinnen spreek je nooit over zulke dingen. Gek is dat eigenlijk.

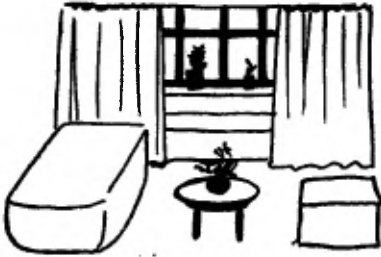
O, 'k zie dat Kok haar krullebol al aan 't afdrogen is en dus moet ik er nu aan geloven. 'k Hoop maar, dat 't gauw klaar is, want ik moet morgen vroeg op, om mijn Franse woordjes nog wat over te kijken. 'k Had 't nu ook kunnen doen, maar 'k vind 't fijn, dat ik inplaats ervan nog even heb geschreven.

Woensdagmiddag.

Gelukkig niet veel huiswerk voor morgen; dat maak ik vanavond wel af!

Vanmiddag gaan we een leuk karweitje opknappen: moeder, Kok en ik.

Eerst gaan we de stad in, om een fleurige strook goed te kopen. Die moet dienen als garnering van de gordijnen en van het nog te vervaardigen divankleed. Als dat klaar is, gaan we ons slaapvertrek in een zitkamer omtoveren. Mijn divanbed komt in de hoek bij de deur en 't grote bed

wordt eerst helemaal opgekalefaterd, zodat 't net een divan lijkt en dan schuiven we dat voor 't zolderraam.

't Zal best enig staan, als alles af is. 't Kamertje is wit geschilderd net als dat

van Joop en Jan, dus 't is er wel licht.

Moeder heeft in een koffer nog vier oude groene gordijnen gevonden, die wij mogen gebruiken om onze „salon” te stofferen.

Ze zijn wel niet erg mooi meer, maar op de slechte plekken naaien we een band van vrolijk gebloemd goed.

't Moet er, als 't klaar is, ongeveer zo uitzien. (Zie boven.)

Wat zal Wil opkijken, als ze a.s. Zondag komt logeren.

'k Hoop maar, dat we een leuke lap kunnen kopen voor f 1.50.

Donderdagmorgen.

Gisteravond hebben we met z'n tweeën, onder moeders leiding, nog een heel stuk kunnen naaien. Na de boodschappen moest ik eerst mijn huiswerk maar maken van moeder, maar 's avonds zat 't gelukkig klaar in mijn tas, zodat ik direct aan 't werk kon gaan.

We hebben een lap cretonne gekocht; 't is een erg leuk patroon: witte achtergrond met rode en groene bloemetjes.

Kok is de kunst om met de machine te naaien, nog niet machtig (ze is bijna dertien); die mocht zich onledig houden met vouwen leggen en ik kon de lange rechte repen

op de gewezen gordijnen stikken. De spreien zijn al af. Als 't Zaterdagmiddag nou een beetje opschiet, kunnen we net nog voor Zondag ons karweitje klaarkrijgen.

Zondagmiddag.

Wat een wereldschokkende dingen zijn me daarnet meegedeeld.

Wil wou vanmiddag na 't eten graag een eindje tippelen en ze vroeg of ik meeding. Nou, ik vond 't best, trok dus mijn donkerblauwe jekker aan, zette m'n rooie muts met de vliegmesjien op en wandelde even later zusterlijk gearmd met Wil langs de straat.

Waar we eigenlijk heen geweest zijn, wist ik later niet eens meer, maar wel was ik hevig ontsteld om wat Wil verteld had. Dientje, onze ouwe trouwe Dientje, die we allemaal hier als bij ons horende beschouwden, Dientje is een paar weken geleden naar Biggekerke geweest, waar ze geboren en getogen is. En daar heeft ze Janus Droger, die vroeger naast haar gewoond had, weer ontmoet en nu gaat ze over een paar maanden met hem trouwen.

„Fijn voor haar,” zei ik nogal onverschillig, „en wie krijgen we nou met April?”

Wil vertelde echter, dat Dientje al met eind Januari vertrok, om d'r uitzet nog te kunnen naaien en verder — en nou komt 't ergste — dat we geen dienstbode meer terugkrijgen, want dat moeder 't huishouden voortaan alleen gaat doen.

„Kun jij niet thuiskomen, Wil?” vroeg ik, maar ze antwoordde: „Nee, dat zou moeder niet willen, want je weet immers best, dat we 't zo erg goed kunnen gebruiken, dat

ik zelf verdienen. Nu zul jij je handen wat meer uit je mouwen moeten steken en je boeken en andere liefhebberijen een beetje moeten laten rusten.”

Ph, wat ouwe-opoe-achtig deed die Wil opeens. Ze is net drie en een half jaar ouder dan ik en ze zit me te bedillen of ik d'r achterkleinkind ben.

't Is anders allesbehalve leuk, dat Dientje nou gaat trouwen. Zo ziet men het spreekwoord weer bewaarheid: De een zijn brood is de ander zijn dood ('t slaat bij nader inzien als een tang op een varken).

Zondag, begin Februari.

Wat is 't al verschrikkelijk lang geleden, dat ik voor 't laatst hier op mijn kamertje mijn schrift ter hand nam. Er was ook zo veel te doen, dat er geen tijd voor overschoot.

Dientje is vorige week in een tranenvloed vertrokken.

We hebben ze allemaal wat gegeven voor d'r toekomstige huishouden.

Van vader en moeder kreeg ze een theeservies, van Wil een waterkaraf met twee glazen en een blaadje, die respectievelijk van Kok en mij waren. Joop kwam met een zoutvaatje en Jan met een bijpassende peperstrooier aandrazen.

Dientje vond alles even prachtig en beloofde, dat ze ons allemaal, wanneer we jarig waren, een mooie ansichtkaart zou sturen.

Eerst merkten we niet veel verschil met vroeger.

Als Kok en ik om halféén thuiskwamen uit de Mulo (Kok zit in de eerste), was de tafel al gedekt net als vroeger en de boterhammen stonden al gemeubileerd klaar. 'k Dacht

wel bij mezelf: „Hoe zou moeder 't toch allemaal klaar kunnen krijgen, nu Dientje weg is,” maar verder liet ik 't maar zo. Ik heb elke avond huiswerk, ze kunnen dus van mij moeilijk eisen, dat ik nog ga koken ook.

'k Zou de gezichten wel eens willen zien, als er een door mij klaargemaakte schaal aardappelen of groente op tafel verscheen.

Maar hoe zou 't nu morgen moeten met de was?

Dientje deed die vroeger altijd helemaal alleen, want moeder is er niet sterk genoeg voor.

Als ik 't nou eens probeerde.

Stel je voor, dan komt morgenochtend de familie beneden om te ontbijten en dan zien ze buiten al een hele rij hemmetjes en lakens en slopen aan de lijn wapperen.

Dat is in elk geval gemakkelijker en niet zulk verantwoordelijk werk als koken.

Niemand merkt er natuurlijk iets van, dat de lakens een beetje anders gewassen zijn.

Zou ik Kok ook in 't complot betrekken?

Nee, 'k wil 't alleen doen.

Morgenochtend sta ik om vijf uur op; 't is dan nog wel pikkedonker, maar beneden in de keuken draai ik maar gauw de lamp op, om 't zeepsop klaar te maken.

Al 't goed ligt beneden in de wasteil, dat zoekt moeder 's Zaterdags altijd uit. 't Zal best lukken! Hoe langer ik er over denk, hoe meer plezier ik er in krijg.

Maandagmiddag vier uur.

Als ik de laatste regels, die ik gisteren schreef, nog eens overlees, kan ik wel huilen. Wassen valt toch eigenlijk

lang niet mee. Ten eerste werd ik pas om zes uur wakker. In allerijl sprong ik uit bed, trok m'n fraaie kimono en mijn baggerlaarzen aan en sloop heel zachtjes naar beneden, om de anderen niet ontijdig wakker te maken; om zeven uur is 't namelijk pas algemeen réveil.

In de keuken zette ik gauw twee pannen vol water op: één op 't petroleumstel, één op 't gasstel en één keteltje op 't spirituslichtje, waar overdag de thee op warm moet blijven.

We hebben ook wel een kolenfornuis, maar 'k zag geen kans, dat aan te steken en dan zou 't bovendien ook veel te laat worden.

Om halfnegen begint de school, dus 't moest voor acht uur kant en klaar zijn.

Na een half uur was er nog geen borreltje of blaasje in de pannen te ontdekken en tot overmaat van ramp bleek 't petroleumstel bijna leeg te zijn.

Enfin, langer wachten wou ik ook niet, dus ik keerde de twee pannen maar, zo lauw als ze waren, in de teil om en even later 't keteltje, dat nog ijskoud voelde, er achteraan.

't Resultaat was bedroevend.

Doordat ik 't nogal ruw gedaan had, was er een heleboel water naast de teil op de grond geplensd, zodat mijn hoge laarzen uitstekende diensten bewezen.

't Laagje water, dat in de teil stond, was echter ontstellend laag. Dan maar bij afdelingen wassen, dacht ik.

'k Haalde de grootste helft van 't wasgoed uit de teil en legde 't ernaast op de vloer.

't Overschot werd nu flink onderhanden genomen met water en groene zeep.

'k Zou net aan 't derde laken beginnen — 't water was inmiddels bijna ijs geworden, toen de keukendeur openkraakte en moeder, helemaal aangekleed, met haar huishoudschort voor, binnenstapte.

Ze keek natuurlijk verschrikkelijk verbaasd, toen ze mij daar zag ploeteren met mijn laarzen door de zeepplassen. Maar 't akeligste van 't geval was, dat ze helemaal niet blij was met de hulp die ik op huishoudelijk gebied geboden had.

Toen ik om mij heenkeek, zag ik ook wel, dat de keuken dreef en dat 't er een wanhopige bende was.

Bij de tafelpoot stond een pan, een eindje verder een omgekeerde ketel, bij de deur lag een hoop halfnat wasgoed en 't ergste was nog, dat ik vergeten had 't petroleumstel uit te doen. 't Stond nu hevig te walmen.

Gelukkig was moeder even later niet boos meer, omdat ze begreep, dat ik haar juist had willen verrassen.

Wel zei ze, dat ik voortaan moest proberen, 't werk, dat me opgedragen was, goed en zonder tegenspreken te doen.

Dat was beter dan wanneer ik op mijn eigen houtje probeerde karweitjes op te knappen, waar ik geen verstand van had en die ik dus beter aan anderen over kon laten.

'k Vind 't niet erg prettig, dat alles zo slecht uitgekomen is, maar 'k zal nu eens tonen, dat ik toch nog wel wat kan.

Die werkjes, die me worden opgedragen, zijn juist altijd zulke akelige prutsdingen. Tussen de middag kopjes afwassen, 's avonds de huiskamer opruimen of de schoenen poetsen om de andere avond.

Wat is daar nou aan? Dat kan iedereen en je hebt er niets geen plezier van. Nee, Zaterdagmiddag ga ik, terwijl moeder in de huiskamer bezig is, stilletjes in de keuken om een pudding voor Zondag klaar te maken.

'k Neem 't kookboek erbij, dus zal 't vast wel een heerlijk exemplaar worden. 't Is wel geen werk, dat moeder aan mij opgedragen heeft, maar 'k geloof toch wel, dat ik hier verstand van zal hebben, als ik eerst een half uur 't kookboek bestudeer.

O ja, 'k zou haast vergeten, dat onze zit-slaapkamer helemaal af is; hij is bijna zo geworden als ik hem vorige week uitstekende, alleen bij 't raam is 't een beetje anders uitgevallen.

Kok en ik vinden 't allebei reuze gewichtig en Wil zal 't ook wel mooi vinden, denk ik.

Woensdagmiddag.

Vanmorgen op school hebben belangrijke voorvallen plaatsgegrepen.

Er is bericht gekomen, dat 't Mulo-examen begin Juni is. Wat vreselijk gauw al. 't Schriftelijk is voor allemaal tegelijk, maar 't mondeling is op verschillende dagen.

Nettie en ik hebben drie en vier Juli mondeling. 'k Zit nu al te beven en te sidderen als ik er aan denk.

Verder werd ons allemaal aangeraden, flink te werken, want sommigen konden veel beter dan uit hun cijfers op 't Kerstrapport was gebleken.

Daarbij keek hij — of heb ik 't me verbeeld — mij extra-vermanend aan.

Ik ging bij mezelf de cijfers eens langs en toen kwam tot m'n schrik een rode 4 in mijn gedachten zweven, een

rode, welverdiende vier voor Aardrijkskunde. Daar zal ik voortaan extra mijn best op doen. 'k Heb voor 't nieuwe rapport alvast een nul plus te pakken, stel je voor, dat 't met Pasen nog minder wordt dan een vier.

En dan: Engels staat ook zwak.

Als je voor een taal en nog wat erbij onvoldoende hebt, kun je, geloof ik, al zakken.

Toen meneer zijn speech afgestoken had, kwam Stompie binnen met zijn als altijd zwaar met atlassen geladen tas.

De hele klas riep in koor:

„Meneer Stomps, we hebben u niet vandaag, 't is op 't ogenblik tekenen in de derde.”

Maar Stompie liet zich niet van de wijs brengen. Hij sloeg doobedaard één van z'n atlassen open en begon aldus:

„Ja, jongelui, de tekenleraar heeft bericht gestuurd dat hij wegens een aandoening in de keelwand verhinderd is, hedenmorgen aan de jongelui van de hoogste Muloklasse onderricht te geven. We zullen dus eens een extra-lesje in Aardrijkskunde genieten. Alle jongelui krijgen één voor één een beurt voor 't bord. 't Is zoveel als een mondelinge repetitie. Ieder krijgt vijf vragen en daarna een cijfer.

Jan Versteeg, kom voor de kaart.”

Een kletterende slag van 't aanwijsstokje op de lessenaar besloot dit korte maar krachtige betoog. Toen fluisterde Nettie me in: „Zeg, zou Brouwer tegenwoordig met z'n keelwand moeten tekenen?”

Ik moest hier verschrikkelijk om lachen en helaas Stompie, die 't zag, niet.

Met een rood hoofd stond ie eensklaps bij m'n bank en schreeuwde me toe:

„Jou brutaal nest. Nou krijgt ze de gelegenheid om door een extra lesuur d'r stompe hersenen wat bij te slijpen en

daar gaat me zo'n geograaf van de kouwe grond zitten ginnegappen. Vooruit, de klas uit! Vanmiddag mag jij de schade inhalen."

Onthutst door deze onverwachte uitval, verliet ik de klas om pardoes tegen meneer aan te botsen. Hij zag me echter gelukkig over 't hoofd of begreep niet zo gauw, dat ik om buitengewone redenen 't lokaal verliet. Nou zit ik maar met de gebakken peren. 'k Moet voor de andere week Maandag zestig vragen uit 't examen-aardrijkskundeboekje beantwoord hebben. 'k Zal er nou vast vijftien van doen, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag ook, dan is 't net klaar. Jammer genoeg zal dan de verrassingspudding in 't water vallen. Dan dat maar de volgende week.

Zaterdagmiddag. Ergens in Februari.

't Is tegenwoordig zo lekker lang licht. 't Heeft al vijf uur geslagen en nog zit ik op mijn divan, zonder dat de lamp aan hoeft.

Vanmiddag kwam Net, om te vragen, of ik mee ging fietsen.

De zon scheen zo fijn en ze wist hier in de buurt katjes te staan, vertelde ze.

Maar ach, ik moest nog vijftien vragen voor Stompie beantwoorden, dus was genoodzaakt, de fietstocht tot nader orde uit te stellen.

Ineens kreeg Net een reuze-idee.

Weet je wat? Ik blijf hier, totdat je klaar bent en dan vragen we aan je moeder of we dan nog samen wat mogen fietsen tot 't donker is.

Moeder vond 't goed, maar ik moest wel beloven, mijn

huiswerk vanavond te zullen maken en ook 't schoenenpoetsen niet te vergeten. Net heeft me prachtig geholpen. Eerst met de Aardrijkskundevragen en na de tocht ('t resultaat staat op de tafel) met 't poetsen van het Zondagse schoeisel.

Er staan nu beneden in de keuken zes paar glimmende schoenen, dank zij Nettie's bijstand.

'k Zal nou maar ophouden met schrijven, want 't is al erg donker geworden ondertussen.

Zaterdag 26 Februari.

Wil komt van Zaterdag tot Maandag thuis. Nou zal ik eens tonen wat ik kan. Morgenmiddag verschijnt er een pudding op tafel, geen gewone, maar een caramelpudding, want Wil is dol op caramels en toffees.

't Recept heb ik uit de krant van vorige week Zaterdag geknipt. 't Is erg gemakkelijk klaar te maken.

't Is nu ongeveer drie uur. Dadelijk stap ik naar beneden, om mijn eerste kookprestaties te leveren.

Kok is naar de gymvereniging en Joop en Jan zwerven buiten rond; Wil komt pas vanavond. Vader is niet thuis en moeder rust op 't ogenblik.

O, daar wordt gebeld. Stel je voor, dat Nettie er was. Dan zou 't twee keer zo vlug gaan. 'k Heb even uit 't zolder-raam gekoekeloerd en ontdekt, dat ze 't werkelijk is.

Reuze! Maar nu hol ik gauw de trap af, want anders denkt ze nog, dat er niemand thuis is.

Halfzes.

De tafel is al helemaal gedekt, moeder is aan 't brood-snijden, maar daar we toch niet gaan eten, voor Wil er is, kan ik nog wel even boven blijven.

De pudding staat veilig in een hoekje van de kelder.

In 't recept stond, dat er een pond suiker voor nodig was, maar 'k heb de helft genomen, omdat er anders niets meer over was voor de thee en de kruidenier komt pas Dinsdag. Suiker in een pannetje bruin laten worden en dan door de kokende melk roeren.

Met de hulp van Net erbij kwam het netjes voor elkaar, maar alleen had ik 't, denk ik, niet klaargespeeld. Hoe kan iemand nou tegelijk melk koken en suiker smelten?

Toen de caramelvla even later stond door te koken, kreeg Nettie opeens een schitterend idee.

„Zeg Trix, moet je eens horen wat een buitenkansje. Vader en moeder zijn eergisteravond naar tante Bets geweest en die geeft altijd een zakje met bonbons of zoiets voor mij mee, omdat ze weet, dat ik daar verslaafd aan ben. Deze keer waren 't caramels. 'k Heb er nog net drie over; die zitten in mijn mantelzak. Weet je wat, die roeren we door de vla heen, dan wordt ie een beetje stijver, want zo lijkt 't me wat te dun voor pudding.”

Ik vond 't natuurlijk een reuze uitvinding en vol toewijding werden de kleverige dingen één voor één door de kokende vla gemengd.

Toen deden we de massa in een vorm en zetten die op een verborgen plekje in de kelder. Wat zullen ze morgen opkijken!

Zondagmiddag.

Gelukkig dat Nettie er vanmiddag aan tafel niet bij was. Ze zou vast wreed ontgoocheld zijn, het resultaat van haar en mijn zwoegen zo bespot te zien.

Wil was er bij, dus de hele familie was in een extra goede stemming rondom de dis geschaard. De aardappelen met appelmoes waren genuttigd en de Zondagse olienootjes zouden al uitgedeeld worden, toen ik opeens naar de kelder holde en tot aller grote verbazing even later ons pronkstuk op tafel pootte.

'k Had hem niet uit de vorm kunnen werken, daarom diende ik 'm maar met omhulsel en al op.

Na enige opheldering mijnerzijds werden de borden van alle kanten aan vader en moeder toegestoken, die ze om beurten met een stukje lichtbruine pudding vulden.

Kok was 't eerste bediend geworden en was — onbeleefd genoeg — dadelijk aan 't eten geslagen.

Bij de eerste de beste hap stootte ze echter een schrille kreet uit.

„O, er zit wat in, een gummihak of een stuk kauwgum! M'n mond kleeft helemaal aan elkaar!”

„Houd hem dan ook dicht!” snauwde ik haar toe.

Kok hield echter niet op, maar wou weten wat ik er in gestopt had.

„Nou, in caramelpudding hoort toch zeker caramel, er zitten er een paar door en die zijn zeker per ongeluk aan elkaar blijven kleven, inplaats dat ze d'r helemaal in opgelost zijn. Dat is alles.”

't Bleek echter nog niet afgelopen te zijn, want even later viste Joop uit zijn stuk met een vies gezicht een geel

papiertje op, waar met rode letters opgedrukt stond: Pieters' caramels.

Dit voorval lokte heel wat gelach uit.

't Slot van het carameldrama kwam vanmiddag, toen ik met Wil wandelde. Ze deed nou gelukkig niet zo grootmoederachtig als de vorige keer, maar ze vond toch, dat ik zo langzamerhand wat verstandiger moest worden.

„Nu moeder zoveel meer werk heeft, moest jij eens wat helpen, Trixie.”

„Nou, ik heb toch zeker geholpen,” was mijn verontwaardigde antwoord, „die pudding van vandaag heeft moeder toch zeker niets geen tijd gekost.”

„Ja maar, Trix, je moet me goed begrijpen. Dit was nou weer iets, dat helemaal niet nodig was, je hadt misschien in dezelfde tijd iets kunnen doen, waar je moeder reusachtig mee zou geholpen hebben en dat was natuurlijk nog veel beter geweest.”

„Maar dit vind ik veel leuker, Wil, wat is er nou aan, om de hele middag aardappelen te zitten schillen of stof af te nemen.”

Toen legde Wil me uit, dat dat willen helpen van mij eigenlijk alleen eigenliefde was. Ik wou alleen maar doen, wat ik zelf leuk vond, maar verder vroeg ik nooit.

Eerst was ik natuurlijk verschrikkelijk kwaad. Ook gezellig, om eens in de vier weken met Wil te kunnen wandelen en dan nog een preek in ontvangst te kunnen nemen.

Maar nu ik hier rustig zit op mijn divanbed en nog eens nadenk, heeft ze toch, denk ik, wel gelijk.

'k Zal voortaan proberen, juist dingen te doen, die ik niet fijn vind, dan weet ik tenminste, dat ik 't niet voor m'n eigen plezier doe.

Maandagmiddag.

Nou, de uitvoering van dat voornemen van gisteren is niet bepaald meegevallen.

Toen ik even later naar beneden ging, was moeder juist klaar met theeschenken. Voor mij stond ook een kopje klaar.

Kok presenteerde biscuitjes; allerlei soorten door elkaar lagen op 't schaalpje.

Ik zag een paar fijne lange vingers liggen, maar daar ik voortaan niet 't eerst meer aan mezelf wou denken, nam ik een halve maan, waar ik juist niet erg van houd. 'k Voelde me daarna een erg edelmoedig mens, maar helaas, het gevoel duurde slechts kort.

Daar schreeuwde Jan opeens kwaad: „Bah, wat een ake-lige meid is die Trix toch. Anders zegt ze altijd: „ik lust geen halve maantjes” en nou pikt ze er juist 't enige halve maantje uit. Natuurlijk omdat ze wist, dat ik 't wou hebben.”

Meteen vloog mijn jaloerse broeder me in de haren en trachtte 't vurig begeerde biscuitje aan mijn hand te ont-rukken.

Doordat vader echter tussenbeide kwam en zei, dat ik gelijk had, moest Jan de nederlaag lijden.

Jammer toch, dat mijn beste bedoelingen zo miskend worden.

Ik zal 't voorlopig maar niet meer proberen, om opoffe-rend te zijn, want ze vatten 't toch maar verkeerd op.

Kok wordt wakker en rekt zich slaperig uit. 't Is dus zo langzamerhand halfacht, denk ik.

1 Maart.

We hebben de laatste tijd zo akelig veel huiswerk, dat ik

dit schrift onder een decimeter dikke laag stof uit moest graven, om er weer wat bij te schrijven.

't Examen nadert met rasse schreden en 'k durf er niet veel tijd af te nemen om, op mijn groene divanbedje gezeten, de voorvallen van de dag te boek te stellen.

In de meeste vakken ben ik wel niet buitengewoon wijs, maar toch wel zo, dat ik er voldoende voor kan halen. Aardrijkskunde is echter nog steeds knudde.

Na die nagekomen 8 in Januari heb ik nog niet boven de 5 kunnen uitklimmen. Stel je voor, dat ik met 't Paas-rapport er nog een paar vijven bij heb ook, dan mag ik misschien niet eens examen doen dit jaar.

Morgen hebben we gelukkig geen Aardrijkskunde, want anders zat ik hier nu niet met een rustig geweten te pennen.

Maar als ik goed nadenk, nou toch eigenlijk ook niet. Want ik kan immers best wat gaan repeteren.

Van Australië weet ik bijvoorbeeld niets af. D'r komt geloof ik veel wol vandaan, maar hoe de hoofdstad heet, zou ik heus niet kunnen vertellen. En natuurlijk wil die examenkerel juist zoiets van me weten.

Daarom klap ik mijn schrift dicht en huppel naar beneden om mijn atlas te gaan opscharrelen. Klets, die is dicht.

Zaterdagmiddag.

Even een paar minuutjes voor m'n gedenkschrift, anders denk ik later, als oude bes zijnde, dat er vroeger alleen maar Zondagen in de week voorkwamen.

Vanmiddag na 't eten ben ik eerst wat wezen fietsen met Net.

Moeder zei, dat 'k dan een beetje kracht kon vergaren, om de verdere middag en avond te kunnen huiswerken. De schoenenpoetserij wordt, tot 't examen achter de rug is, door Joop waargenomen. Blij toe!

Zondagmorgen.

Wil is weer eens van Zaterdag tot Maandag hier. Ze slaapt op mijn bed en ik ben voor twee nachten op Kok's rammelkast ingekwartierd.

'k Geloof vast, dat Wil ziek wordt. Ze is gisteravond al vroeg naar boven gegaan, want ze had zo'n hoofdpijn. Nu ik naar haar kijk, zoals ze ligt te slapen, zie ik, dat ze nog steeds erg bleek is.

'k Zal straks aan moeder vragen, of ik haar ontbijt boven mag brengen. Misschien kan 't wel een eitje lijden. We zijn wel aan 't sparen, om tweede Paasdag voor ieder drie stuks op 't rek te hebben staan, maar als de kippen goed hun best doen, halen we 't nog wel.

Daar luidde de klok buiten al.

Zeker acht uur. Gauw Kok roepen, want om tien uur begint de kerk en wij tweeën zorgen, sinds Dien weg is, altijd voor 't ontbijt 's Zondagsmorgens en voor 't afwassen.

Donderdagavond voor Pasen.

Vanmiddag hebben we Paasvacantie gekregen.

Toch ben ik helemaal niet blij, want 't is thuis zo somber op 't ogenblik. Wil is vanmorgen thuisgekomen uit Den Haag. Hoe ze nog van de tram naar huis heeft kunnen

lopen, begrijpen we niet, want nu ligt ze met hoge koorts op bed.

Om twaalf uur, toen Kok en ik bij haar gingen kijken, wou ze opstaan en naar Den Haag gaan.

Ze zei, dat ze niet zomaar weg kon blijven; mevrouw was juist aan de schoonmaak bezig en Mietje, de wasvrouw, kon ook niet meer dan twee dagen in de week komen helpen.

„Laat ze dan een andere hulp nemen!” zei ik, tamelijk onverschillig voor mevrouw Kapper's moeilijkheden.

Toen werd Wil nog veel meer opgewonden.

„Ja, ze neemt natuurlijk een andere hulp, want er zijn er genoeg, maar begrijp je dan niet, jij naar, ongevoelig schepsel, dat ik, als ik weer beter ben, dan zonder betrekking ben? Dacht je dat mevrouw mij dan zo maar weer terugnam? En weet jij nu nog steeds niet, dat vader te weinig verdient om ons allemaal te kunnen onderhouden?”

Toen Wil dat allemaal gezegd had, begon ze erg te huilen. Moeder kwam net binnen en zei, dat 't beter was, dat wij maar beneden bleven, inplaats dat we Wil van streek maakten.

Moeder leek ook al erg boos, of zou 't alleen maar uit bezorgdheid voor Wil wezen?

Ik vind 't ook vreselijk voor Wil, maar ik vind 't toch nog ellendiger, wat ze van mij beweerde.

O ja, wat zei ze laatst ook al weer? Dat ik alleen maar aan mezelf dacht, aan wat ik zelf leuk vond. Wat moet ik nou dan toch doen, om te zorgen, dat zij die betrekking bij die mevrouw houdt.

Eigenlijk zou ik 't veel fijner vinden, als Wil hier altijd thuis bleef, inplaats dat ze bij die nare mevrouw in Den

Haag was. O nee, dat mag ik niet vinden, want dat is weer alleen om mijn eigen plezier denken.

Vrijdag zeven uur 's morgens.

'k Ben vanmorgen erg vroeg opgestaan en nu zit ik helemaal al aangekleed beneden in de huiskamer te schrijven. 'n Erg lang verhaal kan 't niet worden deze keer, want 'k heb niet veel tijd.

Alleen maar even gauw opschrijven, wat ik gisteravond in bed bedacht heb en wat ik vandaag zal uitvoeren. Zolang Wil ziek is, zal ik bij mevrouw Kapper gaan helpen.

'k Heb toch net Paasvacantie. Als Wil dan over een paar dagen weer beter is, kan ze natuurlijk in elk geval wel weer bij mevrouw terugkomen.

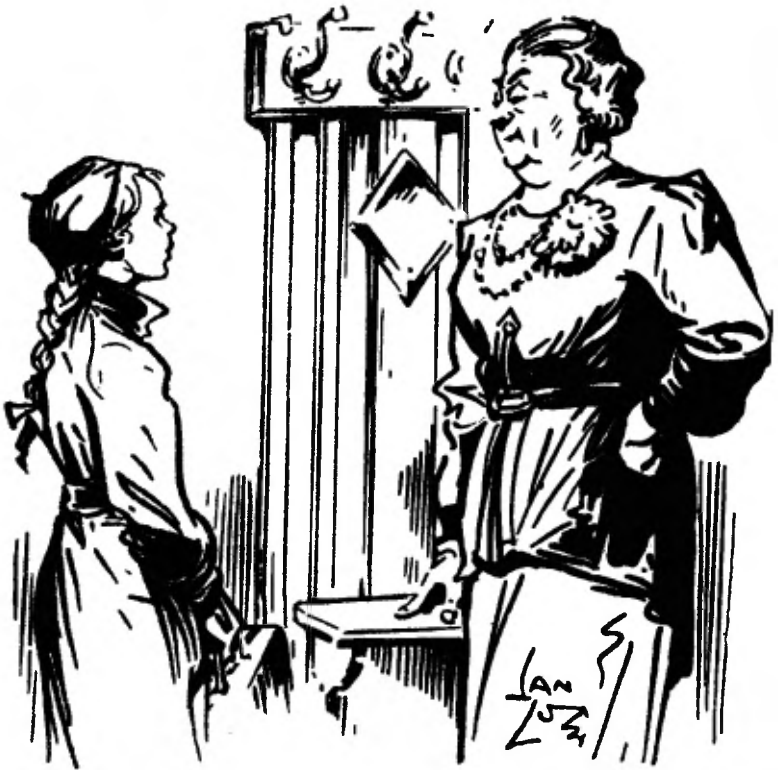
Dan zou alles gewoon blijven. 'k Moet nog wel wat repeteren voor 't examen, maar dit is nu toch van meer belang, geloof ik. Nou wil ik eens niet eerst aan mezelf denken, maar eerst aan 't belang van de anderen.

Vrijdagavond.

Hier zit ik nu in Den Haag.

Vader en moeder vonden 't goed, dat ik, zolang Wil ziek was, hier blijf, om mevrouw te helpen.

Vanmorgen om negen uur was ik er al. Mevrouw keek eerst niks vriendelijk, want ze dacht dat ik alleen maar kwam zeggen, dat Wil ziek was. Maar toen ik meteen mijn diensten aanbod, klaarde d'r gezicht wat op.

Na een hele hoop karweitjes verricht te hebben, zit ik nu in de keuken met m'n gedenkschrift voor me. Eerst moest er afgewassen worden; 't was nogal erg veel, want alles van gisteravond was ook overgebleven. Toen dat eindelijk klaar was, sloeg de klok al halfelf. Omdat ik niet wist waar alles heen moest, toen 't droog was, had ik 't maar in de keuken laten staan. Daar kwam mevrouw aan op hoge benen.
„Heb je thuis wel eens afgewassen?”

„Ja mevrouw” (ze wist gelukkig niet, dat ik 't daar altijd zo'n akelig werk vond).

„Waar laat je de bordjes enz. dan?”

„Die zet ik in 't buffet of in de kast in de keuken,” stamelde ik onthutst, omdat 't mens me zo bars aanstaarde.

„Nu, breng 't hier dan ook fatsoenlijk waar 't hoort.”

Hierna ging mevrouw af en ik toog aan de slag.

Door al die bedrijven was 't elf uur voor ik 't wist en om twaalf uur wilde mevrouw „lunchen”, naar ze meedeelde.

„Dirkje (zo noemt ze me), ga eens gauw naar de winkel van Kroon en haal een ons rookvlees en anderhalf ons schouderham en twee ons jonge komijne kaas. Vlug voortmaken, want je moet daarna nog tafeldekken ook.”

Ik spoedde me zo snel ik kon de deur uit en ging op zoek naar den bewusten Kroon, die ik na veel omzwerfens en na alle voorbijgangers (tien in getal) aangehouden te hebben, ontdekte.

Ongelukkigerwijs was ik, eenmaal binnen, de hele boodschap vergeten. Vaag herinnerde ik me iets van rookvlees en kaas, maar de hoeveelheid van ieder was me totaal ontschoten.

Toen ik eindelijk aan de beurt gekomen was, sprak Kroon of z'n bediende, dat weet ik niet zo precies, me aan: „O, ik zie 't al, zeker familie van die juffrouw die bij mevrouw Kapper in de huishouding is. 't Gewone Vrijdagszakie zeker, hè: een ons rookvlees, anderhalf ons ham en twee ons jonge komijne kaas.”

't Was een pak van m'n hart, dat die man alles zo precies bleek te weten.

Om kwart voor twaalf was ik weer in 't grote huis terug, alwaar mevrouw me verklaarde, dat ik voortaan niet zolang in alle winkels moest blijven praten, want dat stond

niet voor dames van gezelschap.

Ik was bijna in een proestbui uitgebarsten, tijdig kon ik deze echter in een zware kuch omzetten.

't Lijkt me helemaal geen aardig mens, die mevrouw.

Wil vertelt thuis nooit wat van haar, maar als ik weer eens thuis kom, zal ik eens een boekje van haar opendoen. Van 't tafeldekken deugde natuurlijk weer niets. Met een paar opmerkingen had ze wel gelijk; ik had alles wat links moest, rechts gelegd, dat doe ik thuis ook vaak per ongeluk.

Moeder zegt 't telkens weer hoe 't wel moet, maar 't is zeker nooit tot me doorgedrongen.

Na 't eten ging ik weer afwassen en toen kwam mevrouw met een penibele vraag aandragen.

„Heb je thuis wel eens gekookt?”

„Nee mevrouw, alleen wel eens een ei en ook wel eens theewater,” was 't enige waarop ik me beroemen kon.

„Wat kom je hier dan toch in vredesnaam doen, kind?” snauwde mevrouw me toe, „koken kan je niet, opruimen niet en zelfs nog niet goed boodschappen doen. Hoe haal je 't in je hoofd, om hier inplaats van je zuster te komen. 't Lijkt wel niets met jou.”

Na deze bemoedigende woorden verliet ze de keuken, mij in een tranenvloed achterlatend. 'k Schaam me er wel over, dat ik zo in een wildvreemd huis heb zitten grienen, maar ik kon 't heus niet inhouden. Daar ben je je nota bene aan 't uitsloven voor zo'n mens, alleen omdat je bang bent, dat ze anders Wil ontslaat, en dan geeft ze je nog niks dan snauwen, als je er de eerste dag in huis bent. 'k Hou 't vast geen tien dagen uit hier. Op 't ogenblik zit ik in de keuken, op 't koken van een volle ketel water te wachten. Mevrouw wil dadelijk warme wijn schenken en

de rest van 't water moet ik gebruiken om de theekopjes af te wassen van mevrouw, haar echtgenoot (heb ik nog niet gezien) en hun zoon en dochters.

't Water raast, ik houd op voor vanavond.

Zaterdagavond.

Nu zit ik alweer in de keuken, nu om op te letten of de cake, die in de oven staat, niet verbrandt.

Over een half uur moet ie er uit.

Mevrouw vond beter, dat ik er bij zat, dan zou ik tenminste de tijd niet vergeten.

Nou, ik vind 't fijn, nu kan ik tenminste ondertussen schrijven.

Waarom ben ik toch ook weer hier naar toe gegaan?

Donderdagavond in bed heb ik 't eigenlijk pas bedacht.

'k Vond 't toen nogal edelmoedig van mezelf en 't leek me ook hevig interessant om als hulp in de huishouding in dit grote Haagse huis te komen. 't Interessante is er nu wel zo langzamerhand af. Mevrouw is een echte kat en 't werk is eerder saai dan belangwekkend.

Thuis vond ik huishoudelijk werk altijd verschrikkelijk en nu. . . .

Als moeder niet zo erg over Wil getobd had, zou ze me best tegengehouden hebben, toen ik Vrijdagmorgen welgemoed hierheen stapte. Ze moest d'r huishoudelijke Trixie eens hier zien zitten, op een stoel met een gaatjeszitting, met haar waakzaam oog op de klok gericht. 't Is tien voor tien, de cake moet er uit. Tot morgen!

Zondagmorgen.

De leden van de familie Kapper liggen nog allemaal in bed.

's Zondags slapen ze uit tot elf uur.

Zodoende heb ik een hele tijd voor mezelf over.

'k Zal die maar besteden met m'n halve schrift vol te pennen.

Hoe Wil 't hier aldoor heeft kunnen uithouden, is me een raadsel.

'k Ben hier nu net twee dagen en alleen 't gevoel dat 't maar tijdelijk is, troost me.

De leden van de familie Kapper zijn allemaal even akelig en vervelend. Mevrouw is een vreselijk omvangrijk schepsel, dat aldoor vit en drie kettingen om haar mollige hals gesnoerd heeft.

Verder loopt ze op schoenen met verschrikkelijk hoge hakken, waardoor ze altijd pijnlijke voeten heeft, maar die ze toch niet uittrekt, voor ze in bed stapt, omdat ze 't bij d'r stand vindt horen. Dat laatste heeft ze me natuurlijk niet verteld, maar ik vermoed het alleen.

Dan krijgen we meneer Kapper. Dat is een heel ander type. Hij is niet zo omvangrijk als z'n gade, maar mager kun je hem toch ook niet zonder liegen noemen. Hij ziet er net uit of hij z'n hele leven de zon nog niet heeft zien schijnen. Zijn schedel is op een haar of zes na kaal en glimt je een uur uit de verte al tegen. Hij is meestal erg zwijgzaam, als hij echter z'n mond opent, is het om op een of andere wantoestand in huis aanmerking te maken. Ik althans heb nog geen andere woorden van zijn lippen opgevangen.

De derde persoon is de oudste zoon, die in bijna alles 't evenbeeld van zijn niet erg levenslustigen vader is. Hij is alleen iets minder kloek van postuur en zijn schedel vertoont nog geen rose gapingen.

Verder draagt hij steeds lichtblauwe sokken met roodbruine schoenen.

Hij is de tegenwoordige directeur van de firma, waar zijn vader thans oud-directeur-rentenier van is. 't Is, geloof ik, een grote slagerij, maar precies weet ik 't niet. De familie bewaart hierover steeds een gepast stilzwijgen. De zoon draagt, evenals z'n vader, de goed gekozen naam Lammert. Daar het heerschap de hele dag weg is en ik 's avonds, als hij thuis komt, tot nog toe in de keuken was, ken ik hem alleen maar van 't opendoen.

Naar de kennismaking aan de voordeur te oordelen, is ook hij geen lichtpuntje in de familie Kapper.

De eerste keer (Vrijdagavond) zag hij niet, dat ik Wil niet was; hij stapte tenminste zonder wat te zeggen de gang in met zijn beeldige sokken en schoenen.

Gisteravond wijdde hij mij wat meer aandacht.

Toen hij belde, was ik net aan 't afwassen. Met natte handen snelde ik op het hevige getingel naar de vestibule.

„Zo, ben jij die nieuwe hit van ma. Hoe gaat 't met die aanstellerij van freule uw zuster? Zeker weer hoofdpijn? Kan je voortaan niet wat eerder met je romannetje ophouden als er gebeld wordt? 'n Mooi begin, hoor!” En meneer Lammert liep door.

Toen ik in de koude keuken terugkeerde, was ik eerst te verontwaardigd om wat uit te voeren.

Ik een daghit, ik, die bijna m'n Mulo-diploma zou halen!
En die ziekte van Wil alleen maar aanstellerij!

Hoe durft zo'n rijk geworden paardenslager me zo te beledigen!

'k Ben toen toch maar gauw verder gaan afwassen en heb 't zodoende een beetje op de achtergrond geduwd.

Maar nu ik 't weer eens opgeschreven heb, vind ik 't weer

veel erger dan gisteravond, toen ik in bed lag.
Wil is hier immers aangesteld als hulp in de huishouding en niet als dienstbode. Wat heeft zo'n kerel dat dan te zeggen.

Maar... was ze hier eigenlijk wat anders dan dienstbode? Er is toch geen andere hulp in dit huis. De werkster of wasvrouw, die Mina, waar Wil laatst van vertelde, heb ik nog niet gezien.

Zou ze dat dan allemaal verzonnen hebben?

't Kan best, want ze wou natuurlijk niet zeggen, dat ze 't zo ellendig had hier.

En is 't nu zo gek, dat ik hier dienstmeisje ben bij mevrouw Kapper?

't Is toch zeker geen schande. Er zijn nu eenmaal rijke mensen en arme; de rijken worden bediend en armen moeten bedienen.

Omdat mijn vader nu boekhouder is, daarom hoef ik me toch zeker niet te hoog te achten voor een dienstbode.

En toch geloof ik, dat als vader en moeder wisten, wat voor plaats Wil hier inneemt, dat ze 't niet goed zouden vinden.

O, daar slaat een klok. Negen uur. Nog geen mens te zien. Thuis zitten ze op 't ogenblik aan 't ontbijt.

Wie zou er thuis blijven om voor Wil te zorgen? Moeder zeker. Vader gaat dan met Kok en Joop en Jan naar de kerk.

Wat raar, dat ik er nu niet bij ben.

't Lijkt wel een eeuw geleden, dat ik vorige week Zondag in 't hoekje van de bank zat naast Kok.

Kok liet toen nog een pepermunt vallen, die precies in 't middenpad terecht kwam. Toen we er later naar uit-

keken, zagen we hem verpulverd op de planken vloer liggen.

Zou ik vandaag helemaal niet uit mogen om naar de kerk te gaan?

'k Heb 't eigenlijk nooit aan Wil gevraagd, hoe dat geregeld was.

Ze kwam om de vier of vijf weken een dag thuis, zolang ze er geweest is (van November af), maar verder weet ik van d'r vrijheid niets af.

't Is eigenlijk wel eens prettig, om een hele Zondagmorgen voor je zelf te hebben. Altijd tweemaal in de kerk valt toch ook niet mee. 't Enige dat 't nou weer niks fijn maakt, is dat ik in dit akelig huis zit.

Maar ik was nog bezig de inwoners te beschrijven.

Even op de vorige bladzijde kijken. O ja, de zoon genaamd Lammert was gelukkig afgehandeld.

Dan komt Greta, de oudste dochter. Ze is ongeveer vijf en twintig jaar, denk ik, en zij kookte gisteren en eergisteren 't „diner”. Ze is niet zo vitterig als haar ma, maar erg aardig vind ik d'r toch niet. Ze laat je bij alles zo voelen: Ik ben de dochter van den rijken rentenier Kapper en jij bent maar.... nou ja, een hulpie zal 'k maar zeggen. Anders word ik weer woest om dat „hit” van Lammert. Als ze niet zo ongenaakbaar trots was, zou ze best te genieten zijn, geloof ik. 'k Hoop maar, dat ze, zolang ik hier ben, elke dag kookt, want als ik dat ook nog moest doen, ging ik helemaal kapot van narigheid.

De laatste van de familie is Henriette Kapper. Als dat geen dochter was van meneer en mevrouw Kapper, zou ik d'r, geloof ik, beslist aardig vinden. Ze is een jaar of zeventien en ze gaat in Den Haag op school.

Ze houdt wel eens een gezellig praatje met me over school;

't is, geloof ik, een soort Mulo, waar ze op is. Dan is ze anders niet bepaald vóórlijk, als ze met d'r zeventiende jaar nog geen examen gedaan heeft.

'k Heb maar niet verteld, dat ik ook op een Mulo ga, want dat leek me minder goed.

't Is alleen jammer, dat ze niet altijd zo is, zo gemoedelijk. Zo gauw de anderen er bij zijn, is ze weer trots en koel als zij en doet, alsof ik verreweg haar mindere ben. Ze doet me denken aan Cathrien, die heeft ook zoiets „hoogs” over zich, maar Henriette vind ik toch aardiger.

Nu is 't hele rijtje afgehandeld.

't Is bijna tien uur. 'k Zal de tafel maar vast klaar gaan maken en 't theewater opzetten.

'k Hoop dat de familie nu maar gauw komt opdagen, want Trixie's (hier Dirkje) maag rammelt onrustbarend. Als moeder niet zo door Wil's ziekte in beslag genomen was, had ze, denk ik, wel wat lekkers in m'n koffer gestopt; dat doet ze altijd als we een van allen uitgaan. Maar toen ik hem gisteravond laat nog eens extra nussuffelde, vond ik helaas niets.

Zondagavond.

Nu zijn ze allemaal uit, 'k geloof naar de kerk, en ik ben hier.

Vanmorgen om elf uur zat de familie Kapper aan 't ontbijt. De thee had ik per ongeluk niet onder de muts gezet, zodat die ongeveer koud was. Verder vond meneer z'n eitje niet naast z'n bord.

Beide gebeurtenissen hadden een paar aanmerkingen ten gevolge.

't Ontnam me gelukkig mijn eetlust niet; 't brood smaakte

me werkelijk heerlijk na zo'n lange morgen zonder wat. Mevrouw Kappers bemerkte midden in haar dik besuikerde krentensneedje opeens, dat ik aan tafel zat:

„Maar Dirkje, ben jij niet naar de kerk?”

„Nee mevrouw, ik kon 't u vanmorgen niet vragen en ik had gehoord, dat u om elf uur ontbeet.”

„Ja, als je nu maar niet denkt, dat je er vanavond heen kan gaan. Om zeven uur gaan we aan tafel, dus voor die tijd moet alles klaar zijn. Voortaan ga je maar 's morgens en dek je vooraf de tafel.”

(Voortaan, gelukkig nog maar één Zondag!)

De middagmaaltijd verliep tamelijk rustig.

Gretha had gekookt en 't kon mevrouws goedkeuring nogal wegdragen.

'k Had deze keer angstvallig op links en rechts gelet bij 't tafeldekken. Om 't geheel wat fleur te geven, had ik middenop 't tafellaken een pot tulpen gezet, die ik van de kast gehaald had. Dat viel echter niet in meneer's smaak.

„Wie krijgt 't nou toch in z'n idiote hersens om zo'n bouquet op tafel te zetten? Ik kan niet eens meer zien op de schoorsteenmantelklok, hoe laat 't is.”

De vaas werd verwijderd. (Wat heeft ie er nou aan, als ie weet, dat precies om vijf minuten voor drie zijn derde lepel soep z'n keelgat doorstroomde). Na 't afwassen werd me iets vreselijks meegegeeld.

Mevrouw kondigde aan, dat er morgen een

Paasdiner bij hen plaats vond.

Gek, ik heb er nog helemaal niet aan gedacht, dat 't vandaag Pasen is. 't Feest van de opstanding van den Heere Jezus.

En ik ben niet eens naar de kerk geweest.

Maar morgen diner, dat is helemaal geen pretje.

Voor 't eten hoef ik me niet druk te maken, dat komt van den kok, naar Gretha me meedeelde.

Maar wat erger is, ik moet bedienen als tafelmanneke.

Eerst wou ik er iets van zeggen, maar 'k heb 't toch maar niet gedaan, want als ik nu ga opspelen, krijgt Wil er later de verwijten over.

Wie zouden er komen? Zeker maar een paar mensen, want anders zou ik 't natuurlijk nooit alleen af kunnen met bedienen.

Als 't maar eerst morgenavond was!

's Avonds laat.

Die Henriette is toch wel een leuk kind. Vanavond kwam ze bij me, terwijl ik in de keuken aan 't afwassen zou beginnen.

Ze ging bovenop de tafel zitten en vroeg toen opeens: „Zeg, Dirk, vind je 't leuk om morgen die stijve harken, die komen dineren, te bedienen? Eigenlijk benijd ik jou, want ik moet er bij zitten en jij kunt tenminste nog heen en weer huppelen.” (‘k Zag me gewoon huppelen met een volle soepertrien).

Toen volgde er nog een heel gesprek, dat ze geloof ik beter niet tegen mij had moeten voeren.

Ze vroeg, waar ik op school geweest was. Ik antwoordde: „Op de Mulo”. ‘k Zei er maar niet bij, dat ik er nog op

was, want dan zouden er daarna weer zoveel verklaringen moeten volgen.

Henriëtte trok een lelijk gezicht: „Bah, dat vind ik nou de vervelendste scholen, die er bestaan. Ik ben er ook op en ik mag er niet af, voor ik m'n diploma in m'n zak heb. Eerst ben ik drie jaar op de H.B.S. geweest, twee jaar in de eerste klas van de Christelijke en toen nog een jaar in de eerste van de openbare.

Maar ik wilde en kon ook niet leren, 't huishouden te doen leek me toen veel leuker, maar ma vond dat te burgerlijk en pa wilde met alle geweld, dat ik wat leren zou. Nu ben ik eindelijk in de derde van de Mulo-meisjesschool gehesen, maar of ik volgend jaar 't diploma haal, weet ik nog niet.

Morgen komt hier een wicht, dat op de Mulo is in dezelfde plaats waar jij woont. Cathrien van Buren heet ze en 't is een erg akelig nest. Ma wil, dat zij en ik vriendinnen worden, maar we hebben er geen van beiden zin in.

Je zult ze morgen wel ontmoeten aan 't diner, maar kom asjeblijft niet in d'r nabijheid, als je ze tenminste kent. Want eigenlijk vind ik 't idioot van ma, dat jij morgen als dienstmeisje aangesteld bent. Je vader is toch op een kantoor? Ma heeft zeker al gezegd, wat je morgen aan moet trekken?"

Tot nog toe had ik op Jet's onverwachte woordenstroom nog niets geantwoord, maar nu werd ik toch werkelijk nieuwsgierig.

„Is deze geruite jurk, m'n Zondagse, niet mooi genoeg? Ik heb in m'n koffer nog wel een ander kraagje, van zij, dat maakt 't nog een beetje deftiger!"

„Nee hoor, dat wil ma vast niet hebben. Dan denken de gasten nog, dat je zelf een logee van ons bent en ma wil

juist, dat ze denken, dat we een apart kamermeisje hebben. Je moet namelijk weten dat mevrouw Van Buren verschrikkelijk rijk is en dat graag aan iedereen uit laat komen. Als ze nu merkte, dat ma niet eens een kamermeisje had, dan zou ze dat een erg gebrek vinden."

„Maar waarom neemt je moeder dan geen echte dienstbode?" vroeg ik.

„Ja," — Henriette ging een beetje gemakkelijker zitten, — „ik denk, dat dat met de crisis samenhangt. Een dienstmeisje hier in Den Haag kost *f* 10.— in de week en een hulp in de huishouding maar *f* 2.50, dat is een heel verschil."

„Maar ik dacht, dat jullie zo rijk waren," was mijn enigszins verbluft antwoord.

„Dan dacht je verkeerd. Schijn bedriegt, Dirk. Maar ik merk al, dat ik veel te veel tegen je gezegd heb. Wat doe ik hier eigenlijk? O ja, 'k kwam even m'n schoenen brengen. Borstel je die even af?"

Toen liep ze vlug naar boven.

Even later hoorde ik haar uitvaren tegen Gretha.

En ik bleef achter bij de omvangrijke vatenwasserij en kon de vele woorden verwerken.

'k Geloof, dat Henriette later spijt had, dat ze me zoveel verteld had, want ze deed op 't laatst zo raar.

Wat een gebeurtenis anders, dat ik morgen Cathrien van Buren bedienen moet.

'k Hoop asjeblijft maar dat ze me niet herkent.

Stel je voor, dat ze na de vacantie op school rondbazuint wat ik hier in de vacantie uitgevoerd heb.

Misschien wil Nettie dan niet eens meer vriendin met me zijn.

Maar nee, zo is Nettie gelukkig helemaal niet.

Die geeft er niks om, of wij thuis alles een beetje eenvoudiger hebben dan haar vader en moeder.

Toch leek 't me beter, om me voor Cathrien zo onherkenbaar mogelijk te maken.

Een mogelijkheid hiervoor was ik juist aan 't overdenken, toen mevrouw Kapper boos binnen kwam stappen.

„Ben je nu nogal niet klaar met de vaat, Dirkje? Doe je er thuis ook altijd zo lang over?”

(Nog wel veel langer, als ik onverwachts een mooi boek tegenkom).

Maar gelukkig trok ze spoedig haar gezicht in een wat vriendelijker plooi en zei zo terloops: „Als je klaar bent, wil je dan even je japonnetje voor morgen aanpassen? 't Zou jammer zijn, als je op deze jurk een vlek kreeg. Hij ligt boven op je kamertje. Laat je straks maar even bekijken, als je hem aan hebt.”

Toen verdween de vriendelijke plooi weer en mevrouw schreed, nog verontwaardigd naar de volle tafel blikkend, de keuken uit.

Eindelijk was alles toch aan kant. Op alle mogelijke en onmogelijke plaatsen had ik de diverse schalen en borden geborgen. Als ik ze morgen nog maar terugvind!

Toen één twee drie naar boven!

Op de gelige gehaakte spreij lag een zwart kledingstuk uitgestrekt. In vijf minuten had ik er mij in gehuld en beschouwde mezelf nu keurend in 't bobbelige spiegeltje. En ik zag: Een rond blozend gezichtje met twee blonde staartjes, aan weerszijden één. Daaronder een stuk kaal zwart satinet, zonder enige garnering. 't Gewaad ging van voren met tien drukknopjes dicht, dus moeilijk om aan te trekken was 't geval niet.

Erg elegant vond ik 't aanstaande kamermeisje er nu niet bepaald uit zien.

't Zwarte ding is nog veel te lang ook, 't hangt net als een zak om m'n lijf. In elk geval is er niets aan te bederven, dat is maar gelukkig.

M'n lichtbeige kousen en bruine zondagse schoenen stonden er erg lelijk bij, maar 'k had geen zin om nu weer m'n zwarte schoenen op te scharrelen.

'k Zal natuurlijk wel zorgen, dat ik uit Cathrien's buurt blijf, maar ze zal me waarschijnlijk toch niet herkennen, vooral als ik steeds m'n hoofd de andere kant opdraai.

Toen ik in de huiskamer was aangekomen, vond de inspectie plaats.

Mevrouw en Gretha bekeken me, eerst vlakbij, toen een paar schreden achteruit en ik moest me aldoor als een tol in de rondte draaien.

Onder 't draaien door zag ik dat Jet 't benauwd kreeg van 't lachen, dat ze niet hardop durfde te doen. Meneer en zoonlief waren te zeer in hun lectuur verdiept, dan dat ze me bemerkten.

Eindelijk stond mevrouw op en liep met een lieve glimlach naar de kast. Daaruit nam ze een pakje, dat ze me, nog aldoor aanminnig lachend, overhandigde: „Dat zal je wel naar de zin zijn, Dirkje. Doe 't maar eens open.”

Ik natuurlijk gauw 't papier eraf gehannesd en daar kwam een wit schortje te voorschijn, zo'n half model, dat ik vroeger wel eens op m'n Duitse jurk gedragen had, in de vakantie.

„Doe dat nu eens voor en zet 't mutsje eens op, je zult eens zien hoe koket het je staat,” zei Gretha op zalverige toon.

Ja, ik kon moeilijk anders doen dan gehoorzamen en even

later zag ik in de schoorsteenmantelspiegel 't raarste schouwspel, dat iemand zich kan voorstellen.

Die twee staartjes onder 't dienstbodenmutsje uit was gewoon geen gezicht.

Dat vond Jet gelukkig ook. Ze riep tenminste van de divan af: „maar ma, u laat dat arme kind er toch niet zo bijlopen morgen. 't Lijkt wel een verkleedpartij. Waarom kan ze d'r gewone jurk niet aanhouden?”

Met een vernietigende blik van mevrouw en een: „Waar bemoei jij je mee?” van Gretha, werd Jet tot zwijgen gebracht.

„Als ze d'r haar eens opstak, dan zou 't best goed lijken,” oordeelde Gretha. Mevrouw knikte toestemmend.

„Hoe oud ben je?” „Veertien, mevrouw.” „O, dus bijna vijftien, dan ben je ook eigenlijk te oud voor die malle haarsprietjes.”

Gretha ging haarspelden opzoeken en kwam even later met een tiental terug.

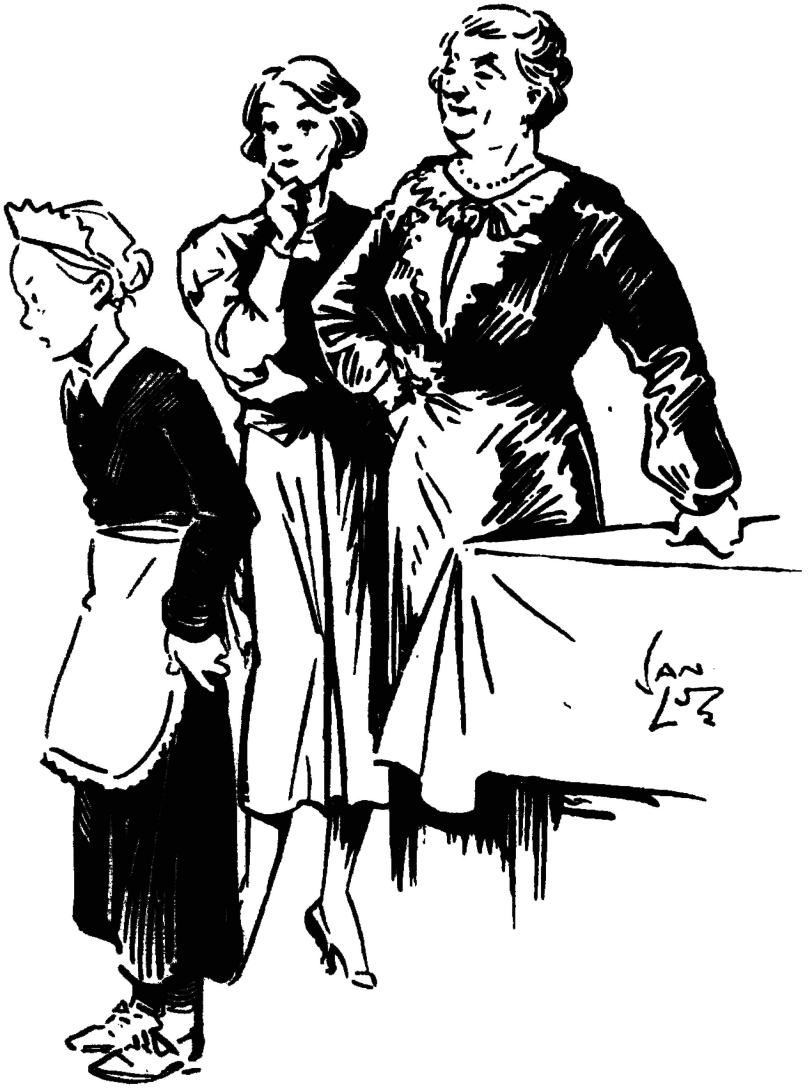
Toen begonnen de beide dames zo aan m'n haar te frunneken, dat ik 't telkens uit wou gillen van pijn, zo hard trokken ze.

Na vijf minuten was 't kapsel gereed.

Achter in m'n nek zat een soort knoedeltje, met naar elk oor een klein uitloperkje, dat in een kwastje eindigde.

'k Herkende mezelf niet meer, toen ik in de spiegel keek. Er is maar één voordeel bij dit gedoe, nu kent Cathrien me waarschijnlijk ook niet, dus dan hoef ik niet telkens zo met een afgedraaid hoofd te lopen, als ik wat binnenbreng.

Maar ik vind 't hele geval ellendig. 'k Moet morgenochtend wel een half uur eerder opstaan, om m'n haar in orde te krijgen. En dan dat rare Jan Klaassen-pakje.

't Enige leuke van de zaak is nog, dat ik er later nog wel eens aan terug zal denken, als ik gelukkig weer thuis ben. Dan denk ik natuurlijk alleen nog maar aan de gekke voorvallen en niet aan de nare kant ervan.

O, was 't maar haast weer tijd om naar school te gaan.

'k Heb nog nooit zo'n akelige Paasvacantie gehad.

Zijn er nu heus pas drie dagen om?

Als ik aan morgen denk, kan ik wel hard beginnen te huilen, maar ik zal 't proberen vol te houden, want als ik na drie dagen al zo in de put zit, hoe heeft Wil 't dan zo'n tijd hier kunnen uithouden?

't Ligt natuurlijk aan mij. Ik ben niet huishoudelijk genoeg.

Misschien bedoelen ze dat „als dienstmeisje aanstellen” wel als een grap.

'n Mooie grap. Nee, dat kan haast niet. 't Is wel allemaal echte, bittere ernst, wat er hier met me gebeurt. Maar is 't nou ook eigenlijk wel zo vreselijk?

'k Zit me, geloof ik, op 't ogenblik op een hevige manier aan te stellen. Er zijn toch zeker hopen dienstmeisjes, die 't slechter hebben dan ik.

Maar ik bèn geen dienstmeisje en Wil was 't ook niet.

Is er in de grond van de zaak wel een groot verschil tussen een dienstmeisje en een hulp in de huishouding? Hulp in de huishouding wil iedereen wel wezen, maar dienstmeisje niet, dus dat is zeker minder.

Waarom is dat verschil er dan ook? Waarom is er rijk en arm? Waarom moet de ene mens door de andere gecommandeerd worden?

Op al deze vragen weet ik geen antwoord.

Maar nu schrijf ik niet langer.

Morgenochtend moet ik vroeg op vanwege m'n knoedeltje met zij-uitlopers.

Maandagmorgen.

Tweede Paasdag.

Vandaag al weer niet naar de kerk. Een paar weken geleden zou ik 't een pretje gevonden hebben, maar nu zou ik best er heen willen.

't Is zeven uur. 'k Ben al een half uur op en wonder boven wonder, m'n haardos zit al onwrikbaar vastgespeld. Alleen durf ik m'n hoofd niet erg bewegen, uit angst dat 't geval dan z'n stevigheid verliest.

'k Heb niet erg best kunnen slapen vannacht. Aldoor droomde ik van de mensen hier in huis. Van allemaal, maar 't meest van mevrouw.

O ja, gisteravond, toen ik me uitkleedde, vond ik op de sprei ook nog een paar oude gedragen zwarte kousen, die zeker bij de jurk hadden gelegen. Die zal ik er dus dadelijk ook maar bij aantrekken.

In m'n droom zag ik mevrouw op me af komen met haar handen naar me uitgestrekt. Haar voeten staken in de lichtblauwe sokken van haar zoon en 't kokette dienstbodenmutsje had ze scheef op haar hoofd staan. In haar ene hand hield ze m'n beide armzalige vlechtjes en in de andere een grote schaar, die ze woest heen en weer zwaaide. 't Was een erg schrikaanjagend gezicht. Toen ze haar mond opendeed om wat te zeggen, zag ik in plaats van tanden een rij haarspelden zitten, met de punten naar elkaar gericht. Wat ze zei, weet ik niet meer, maar toen ik wakker werd, durfde ik bijna niet meer te gaan inslapen, omdat ik bang was, weer zulke nachtmerries te krijgen.

'k Breng er vandaag vast niets van terecht.

Om zeven uur vanavond begint 't diner, maar voor die tijd is er nog een heleboel in orde te maken.

'k Zal maar vlug beginnen; hoe harder ik werk, hoe gauwer de tijd opschiet. 'k Hoop maar, dat Cathrien een klein griepje te pakken heeft, zodat ze niet kan komen. Natuurlijk geen erge, want dat zou erg gemeen zijn om te wensen.

Maandagavond.

Wat is 't hier verschrikkelijk! Ze zijn allemaal ontzettend boos op mij, en morgen moet ik vertrekken.

'k Moest vanavond nog m'n koffer pakken en morgenochtend zo vroeg mogelijk kan ik naar huis gaan.

't Koffer pakken was gauw klaar, maar ik kan niet gaan slapen. Eerst moet ik alles opschrijven, wat er vanavond gebeurd is.

's Middags had ik de gasten binnengelaten. Mevrouw kwam al in de gang naar Cathrien toe; die had me in de donkere vestibule vast niet herkend en daarom leek 't mevrouw veiliger, haar zelf in de salon te leiden.

De andere gasten waren me onbekend, dus verder liep 't ontvangen zonder ongelukken af.

De thee behoefde ik alleen maar op de theetafel te zetten, inschenken en ronddelen deden Gretha en Henriëtte ('t was ook nog zo licht).

Toen kwam 't diner.

Ik had zo goed en zo kwaad als 't ging, samen met Jet, alles klaar gekregen. Jet was heel gezellig, ze praatte over alles en nog wat en ze zei, dat ze hoofdzakelijk uit de salon weggelopen was om Cathrien.

Ik zei maar niks, maar ik dacht bij mezelf: „dat is best te begrijpen”.

Henriëtte vertelde verder: „Ze zit aldoor maar van haar hoge cijfers te vertellen aan iedereen die 't horen wil. Voor Aardrijkskunde heeft ze een 9 en voor schrijven ook en dat vak is niet eens verplicht voor 't examen, naar ze beweert. Ze praat bijna aldoor over 't examen en dat bezorgt me al koude rillingen van schrik, als ik er alleen maar aan denk. Nee hoor, dan maar liever in 't huishouden net als jij.”

Soms mag Jet een beetje vreemd stug doen, maar ze kan toch ook erg aardig zijn, zoals bijvoorbeeld vanmiddag. En ze is reuze handig met huishoudelijk werk.

Ze vertelde nog, dat ze best altijd in de keuken wilde helpen, maar dat ma dat niet nodig oordeelde voor een meisje van hun stand.

„Onze dochter behoeft niet te werken met haar handen,” zegt ma altijd en pa komt dan er achteraan: „Nee, maar d'r hoofd moest ze een beetje meer laten werken.”

Enfin, d'r is niets aan te doen, nog anderhalf jaar en dan ben ik er af. Heus, ik benijd jou, Dirkje, dat jij nu al fijn je handen uit kunt steken.”

Gek toch, dat iemand juist altijd wil doen, wat een ander doet, en dat je, wat je moèt doen, liever niet wilt.

't Diner begon. De gasten zaten nogal verveeld te kijken, toen ik met de soep binnentrad.

't Gesprek vlotte zeker niet erg.

Cathrien keek op, toen ik er aan kwam.

Toen begon ze te spreken, wel half fluisterend tegen Jet, maar toch hard genoeg, dat ik alles verstond.

„Zeg Hanriëtte, is dat jullie nieuwe hit?” (M'n rare kapsel was toch nog ergens goed voor).

„Dat is ons kamermeisje,” verbeterde mevrouw Kapper, in Jet's plaats, met haar hoofd naar mevrouw Van Buren en Cathrien gewend, terwijl ze zo ging zitten, dat ik uit hun gezichtsveld verdween.

„Zeg Jet,” ging Cathrien verder, „bij ons in de klas zit een kind, dat net zo'n kogelrond gezicht heeft als jullie dienstmeid. Weet je wel, dat ik vertelde, dat ik laatst voor Aardrijkskunde een negen had, nu, toen had dat schaaap een nul plus, is 't niet om te gieren?”

Als om haar laatste woorden te bevestigen begon Cathrien een hele toonladder te lachen; ze begon heel hoog en kwam ergens in de bas terecht.

Ik ging onverstoorbaar door met soep rond dienen en deed net of ik van hun gesprekken niets verstond, maar Cathrien scheen me beslist van m'n stuk af te willen brengen.

Even later begon ze Frans te spreken, met een schuine blik op mij.

„O, n'est-ce pas pour rire. Je avais un neuf et elle un zéro et un peu.

Toen kon ik niet meer.

Met de overtuiging, dat ze vloeiend Frans sprak, gaf ze zulke dwaze zinnen ten beste, terwijl de anderen met bewonderende blikken naar haar opkeken, dat ik me niet goed kon houden.

„Ken je nog meer Engels?” vroeg haar moeder. Cathrien vervolgde: „Ce n'est pas d'anglais, ma chère, mère, je parle français.”

Boem! Scherven! Soepspetten op zijden en kunstzijden avondtoiletten. Angstkreten. 'n Toonladderlach! Allerlei stemmen! Ik holde weg naar de keuken om een doekje te halen. Voor ik nog, geheel ontdaan, in de kamer terug-

gekeerd was, stond mevrouw met een allergrimmigst ge-
laat in de keuken.

Wat ze allemaal gezegd heeft, weet ik niet meer, maar 't
was eenvoudig ontzettend.

Een soepvlek op haar dure perzische tapijt, drie zwaar-
zijden japonnen vernield, vier kostelijke borden soep van
den kok naar de maan en nog veel meer.

't Eindigde hiermee, dat ik naar huis kon gaan, vanavond
nog, krijste ze me toe.

Maar ze bedacht zich blijkbaar.

„Nee, morgenochtend vroeg verdwijn je uit m'n ogen.
Vanavond behoef je niet meer te bedienen; als alles af-
gelopen is, kun je beneden komen om af te wassen. Ga
nu naar boven en pak in. Je bent ontslagen.”

En nu ben ik hier.

De koffer is klaar. 't Diner is nog niet afgelopen, dus af te
wassen is er nog niets.

Daarstraks is er gebeld. Van beneden werd er open-
gedaan. Mevrouw heeft zeker een ander dienstmeisje op-
gezocht om vanavond te bedienen.

Dadelijk komt ze m'n dienstbodenpakkie nog halen.

Zou ik die drie japonnen moeten betalen? Ik, dat is na-
tuurlijk onmogelijk. Vader zal er dan voor moeten zorgen.
Daar heb ik nog helemaal niet aan gedacht. Morgen ga ik
weer naar huis. 't Vurig begeerde vertrekuur is weldra
aangebrosen, maar hoe. . .

Wat zullen ze thuis vreselijk bedroefd zijn, dat alles zo
gelopen is.

En waardoor?

Door mijn onhandigheid. Nu is Wil natuurlijk ook ont-
slagen. Wat zal ze zich dat aantrekken, als ze 't morgen
hoort.

Hoe zou 't met haar zijn?

't Lijkt zo heel erg lang geleden, dat ik voor 't laatst thuis was.

Wat zullen ze allemaal boos zijn.

Waarom ben ik ook zo ongelooflijk dom geweest? Wie laat er nu toch bij een diner een soepterrien vallen?

'k Hoor stemmen beneden.

Ze gaan weer terug naar de salon.

'k Zal eerst maar eens af gaan wassen en ondertussen eens bedenken, wat ik morgenochtend zeggen moet, als ik zo onverwachts op kom dagen.

'k Ben weer boven op m'n kamertje.

De gasten zijn geloof ik weg.

't Is al over twaalfen.

Over een paar uur ben ik thuis.

Wat zullen vader en moeder en vooral Wil zeggen?

Nee, ik ga niet naar huis, nooit meer.

Ik loop weg; 'k probeer ergens anders een baantje te krijgen. Ik kan misschien wel voor een paar dagen borden wassen in een hotel.

Als ik in elk geval maar tot volgende week Dinsdag werk heb, zodat ze 't thuis niet voor die tijd behoeven te weten.

Maar nu kan ik niet langer schrijven. 'k Ben zo verschrikkelijk moe van deze lange dag! En morgen....

Dinsdagmiddag.

Een klok ergens in de buurt slaat vier uur.

Hier zit ik in m'n dooie eentje.

Vanmorgen vroeg ben ik op stap gegaan met m'n twee koffers en na de hele morgen en halve middag te hebben rondgezworven, ben ik de eerste de beste lunchroom, die ik zag, ingestapt, om even uit te rusten.

't Is hier een tamelijk ongezellig gedoe. Ik ben de enige gast. De tafeltjes (acht in getal) zijn bedekt met groezelige servetten en op elk ervan prijkt een vaas met kunstbloemen.

In de hoek van 't vertrek zit een sjofel mannetje in z'n overhemd met bretels er overheen.

Nauwelijks was ik amechtig op een stoel neergezegen of hij snelde op me toe en vroeg wat ik wenste te gebruiken.

Ik dacht eerst aan mijn portemonnee met slechts twee kwartjes erin en toen aan mijn rammelende maagje, dat sinds 's morgens vroeg niets te verwerken gekregen had. „Op 't ogenblik worden er net pannekoeken gebakken,” deelde hij me mede.

Een vettige baklucht uit 't vertrek ernaast bevestigde zijn woorden.

„Hoe duur zijn ze?”

„Vijf en veertig cent per portie,” antwoordde hij minzaam, „'t is iets fijns, dame, me benne d'r om beroemd in de hele stad.”

Een kwartiertje later had ik een portie van de beroemdheid voor me staan. Op een reusachtig bord lag een grote dampende vette pannekoek van ongeveer vier centimeter dik. Verder bracht hij me op een blaadje apart twee zoutvaatjes; 't ene gevuld met suiker en 't andere met boter.

Omdat ik erge honger had, begon ik er direct aan; bidden deed ik maar niet, dat staat zo raar in een café. En

eigenlijk was 't ook geen maal dat ik voor me had, alleen maar een pannekoek. Daarmee kon ik me geruststellen. 'k Heb het gevaarte nu voor de helft op, maar 't is me te machtig.

Straks zet ik m'n arbeid misschien voort, maar nu voor-eerst nog niet.

De waard en de waardin zijn allebei aan een tafeltje dicht bij me komen zitten. Ik schrijf maar door. Wat moet ik anders doen? Straks, als ik hier wegga, weer de stad doorzwerven? Waar moet ik me aanbieden als helpster?

Deze lunchroom ziet er niet uit, of hij personeel te kort komt.

Waar moet ik vannacht blijven? Ik ken hier niemand in de hele stad. M'n geld is op, als ik dadelijk afgerekend heb.

Zal ik maar op goed geluk de stad in lopen en 't maar aan 't toeval overlaten of ik wat vind of niet? Misschien valt er een of ander millionairskind in 't water; ik spring 't na, red den drenkeling nog net bijtijds en word door den ontroerden vader met een pakje bankbiljetten beloond.

Of ik loop heel gewoon op 't trottoir en daar komt een woeste automobilist aanracen, die me omverrijdt. Ik word badend in 't bloed (b.v. van een klein wondje, maar dat eerst erg ernstig lijkt) opgenomen. De roeke-loze bestuurder weet niet wat ie doen zal om 't weer goed te maken en biedt me ten einde raad een dikke gevulde portefeuille aan.

Wat zit ik toch aldoor over geld te zaniken.

Al had ik nou een heleboel geld, daardoor was toch nog niet ineens alles voor elkaar.

Och, ze zullen me thuis niet uitschelden, vader en moeder en Wil. Joop en Jan en Kok, als ze 't horen, wel; die zullen me een suffert enz. vinden.

Voeren de anderen ook maar tegen me uit.

Maar nee, die zullen alleen bedroefd zijn, omdat ze nu nog meer zorgen, geldzorgen zullen krijgen.

Daarstraks dacht ik aan weglopen, maar dat zou toch gauw genoeg uitkomen.

't Zou er immers niets beter door worden, alleen zouden ze allemaal nog ongerust worden.

De baas en z'n vrouw werpen aldoor steelse blikken

naar mijn kant, of ze willen zeggen: „Stapt ze nou nog-al niet op?” 'k Zal mij daarom door 't laatste stuk leer-achtig gebak heenworstelen, dan betalen en dan.... naar huis lopen.

't Is wel twee en een half uur, maar tramgeld heb ik niet en voor m'n zware biecht is 't toch altijd nog vroeg ge-noeg.

Woensdagmorgen.

Nu ben ik weer thuis. 'k Lig in bed en mag niet opstaan voor ze me thee boven brengen. Maar ik ben al lang wakker.

Gisteravond om negen uur kwam ik doodop 't ouder-lijke huis binnengesukkeld en viel direct op de divan neer.

Ze waren natuurlijk allemaal vreselijk verbaasd en ik deed maar aldoor niets dan snikken, wel een half uur lang.

Toen ik eindelijk bedaard was, heb ik in horten en stoten 't hele verhaal verteld en toen ik klaar was, zag ik, dat vader en moeder.... lachten.

Vader klopte me op m'n schouder en zei: „Echt Trixie weer, hè moeder?”

En moeder stapte naar de keuken en ze kwam in een paar tellen terug met een lekker bord rijstebrij, dat ze voor me neerzette. Zeker door dat verhaal van die leren pannekoek.

Maar ik kon 't heus niet eten, hoe jammer ik 't ook vond van de moeite, die moeder er voor gedaan had.

„Niets geen moeite, hoor,” zei moeder. „Vanmiddag had-den we rijst en toen zei Wil: „jammer dat Trixie er niet

is, want die is er altijd zo dol op." Toen zei ik nog: „O, maar bij mevrouw Kapper zal ze heus wel lekkerder dingen krijgen dan rijstebrij.”

En dan te denken, dat, terwijl ik dat zei, jij met een lege maag door Den Haag liep te zwerven.”

Verder vertelde vader, dat 't erg goed was, dat ze nu wisten hoe 't daar was bij mevrouw Kapper.

Wil had er niets van willen vertellen, maar nu vader en moeder alles wisten, zouden ze niet meer toestaan, dat Wil er heen ging.

Ze was net vandaag weer beneden geweest, maar ze klaagde nog aldoor over hoofdpijn, vertelde moeder.

„Ben jij wel goed in orde, Trix?” vroeg ze even later bezorgd, „je ziet er zo moe uit.”

'k Was ook moe en 'k was dolblij, toen ik even later naast Kok in 't wankele bed stapte. Kok had al een heerlijk warm holletje, waar ik me behaaglijk in wong. Wil sliep op mijn divanbed.

Moeder ging toen op de stoel bij 't bed zitten en vertelde een heleboel nieuws:

Wil mag niet meer weg, tenminste de eerste maanden niet. Ik zou wel erg moe zijn morgen en overmorgen, dus moest ik maar in bed blijven.

„Maar bent u dan helemaal niet boos, moeder?” vroeg ik eindelijk.

„Welnee, Trixie, vader en ik zijn juist dankbaar, dat we nu onze dochters allebei weer thuis hebben, onze grote dochters.”

„Maar, moeder, dat wordt toch veel te duur, als Wil en ik allebei thuis zijn en ik nog op school ga ook. Hoe kunt u dat dan allemaal betalen als wij tweeën nog niets verdienen?”

„Daar hebben we al iets op gevonden, kindje. We gaan van de zomer verhuizen. We huren een klein huisje in Den Haag, dicht bij vaders kantoor, dat spaart 't busgeld iedere dag ook weer uit en de huur is veel minder dan van dit grote onpractische huis.”

„Maar, moeder, vindt u 't dan niet jammer van onze tuin en 't is toch ook 't huis, waar uw vader en moeder vroeger gewoond hebben?”

Dat had ik beter niet kunnen zeggen, want nu werd moeder een beetje verdrietig, geloof ik.

Er brandde geen licht op m'n kamertje, maar 'k merkte het toch aan moeder.

„Ja, kind, we moeten nu eenmaal niet alles tegelijk verlangen. Dit leek vader en mij de beste oplossing. Maar Trixie, droom jij vanavond maar niet van die zware geldkwesties en blijf morgenochtend net zo lang luieren, tot ik je thee breng.”

Nu is 't al acht uur. Wil en Kok zijn al opgestaan en naar beneden.

O, daar hoor ik een voetstap op de trap. Zeker een kopje thee in 't verschiet.

's Middags.

Vanmorgen, toen moeder me met een dampend kopje thee kwam verwennen, heeft ze meteen een heleboel met me gepraat. Eerst een beetje over de verhuizing van de zomer, maar toen heeft moeder me nog veel meer dingen duidelijk gemaakt, waar ik de laatste tijd dikwijls over gepeinsd had.

Waarom er zoveel rijke mensen zijn, die maar kunnen commanderen en zelf niets behoeven uit te voeren, als

ze er geen zin in hebben en waarom de armen maar altijd voor hen moeten klaarstaan, als ze niet willen verhongeren.

Dat verschil, legde moeder uit, is er altijd geweest in de wereld. Er zijn altijd rijken en armen, machtigen en zwakken, heren en knechten geweest. Dat heeft God zelf zo gewild en daarom moeten wij niet proberen dat te veranderen. Dienen is geen schande, al denken heel veel mensen dat. Dienen is moeilijk, maar o zo mooi, als je 't niet alleen hoeft te doen. Als je weet dat de Heere Jezus je helpt, dezelfde die gezegd heeft: Ik ben niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen. Toen moeder hierover sprak, wist ik niet wat ik terug moest zeggen.

Ik begreep wel wat moeder bedoelde, maar ik zei er niets op.

Toen ging moeder verder: „En nu over jouw ervaringen bij mevrouw Kapper, Trix. Vader en ik zijn heus blij, dat het zo gegaan is, want als we eerder geweten hadden, hoe 't daar was, hadden we Wil en later jou er niet heen laten gaan.”

Dit begreep ik niet goed: „Maar daarnet zei u, dat dienen juist zo'n mooi werk was, waarom vindt u 't dan niet goed, dat Wil of ik daar werkten?”

„Nee, Trix, daar gaat het hier niet om, ik vind 't natuurlijk heel goed, dat jullie werken. En als jij of Wil er geschikt voor waren, zouden vader en ik er geen bezwaar tegen hebben, als jullie kindermeisje of dienstmeisje werden. Maar zie je, Trix, jij bent nog erg jong en ook niet zo heel erg huishoudelijk aangelegd en Wil is niet sterk. Wanneer jij van 't jaar slaagt voor je Mulo-examen, weet je zelf wel, dat wij je niet verder kunnen

laten leren. Je mag er dan zelf over denken, wat je worden wilt.

Wil blijft voorlopig thuis, maar jij zult de wijde wereld in moeten trekken, als je van school af bent.

Nu lijkt 't je misschien alles leuk en avontuurlijk. Als je eenmaal aan de gang bent, zul je misschien naar huis verlangen. Jij bent nu 't eerste aan de beurt om uit te vliegen. Wil is weer terug in 't nestje, en Kok en de jongens. . . . Misschien, als die zo oud zijn als jij, dat die in gunstiger omstandigheden zullen verkeren, zodat die kunnen worden, wat ze willen."

„Maar dat mag ik ook, heeft u net gezegd!”

„Jij mag er alleen over denken, wat je worden wilt, maar ik vrees, dat we je wensen wel niet kunnen vervullen. Denk nog maar eens goed na over je toekomstplannen. Maar nu moet ik naar beneden, want al is 't vakantie en helpen de kinderen daarom allemaal flink mee, er is toch nog een heleboel te doen. Kom je straks op of ben je nog niet helemaal uitgerust?” vroeg moeder.

Ik had al lang genoeg naar mijn zin op bed gelegen en ik beloofde daarom in tien minuten kant en klaar beneden te verschijnen. 't Was ondertussen toch al tien uur geworden, zodat ik me een vreselijke luiaard voelde, toen ik beneden aanlandde, waar Joop en Jan met opgestroopte mouwen aan 't ploeteren waren in een afwasteiltje, terwijl Kok afdroogde.

Wil was de huiskamer aan 't stoffen en moeder de bedden aan 't opmaken.

De door mij aangeboden hulp werd niet nodig geacht en dus zocht ik mijn zes dagen veronachtzaamde boekentas op.

Toen de klok elf uur sloeg, was ik in een moeilijk meet-

kundeprobleem zozeer verdiept, dat ik mijn ingeschonken koffie pas bemerkte, toen ik mijn pen daarin doopte inplaats van in de inktpot.

Ik ontdekte wel, dat ik nog lang niet alle examensommen kende.

Vader vond 't, toen hij thuis kwam, goed, dat ik vanmiddag naar Nettie toe ging, om met haar samen de ingewikkelde vraagstukken uit te rafelen.

Om drie uur ga ik naar haar toe. 't Is nu nog vijf voor. 'k IJl dus naar beneden om m'n spullen in te pak-

ken en mijn fiets te bestijgen.

Donderdagmiddag.

Gisterenmiddag hebben Nettie en ik samen een heel stuk Aardrijkskunde gerepeteerd.

't Ging erg prettig. Om beurten overhoorden we elkaar een gedeelte.

Toen ik binnenkwam, vroeg Nettie direct, waarom ik niet eerder was gekomen.

Ik antwoordde, dat ik op bed gelegen had; eigenlijk was dat niet helemaal de waarheid.

Woensdagmorgen was ik wel zo'n beetje als een zieke behandeld, maar Nettie bedoelde natuurlijk, waarom ik de vorige dagen niet geweest was.

Toch wou ik liever niet vertellen, tenminste nu nog niet, wat er allemaal gebeurd is sinds vorige week Vrijdag. Wat had ik dan moeten zeggen?

Gelukkig vroeg ze niet verder. Vijf minuten na aankomst waren we al boven onze atlassen gebogen.

Ik ontdekte in de mijne allerlei verrassingen. Als ik altijd de door Stompie opgegeven lessen had geleerd, zouden ze me al eerder genot verschaft hebben.

Toen ik de kaart van de Alpen nader in ogenschouw nam, zag ik allerlei toeristen de hoge toppen beklauteren.

Bovenop de Mont Blanc stond een corpulent heertje met een golfbroek en een (zeer toepasselijk) alpenpetje op z'n schedel, die met triomphantelijk gebaar z'n arm in de lucht stak. Uit z'n mond kwamen een paar hanepoten, waaruit met moeite het woord excelsior kon gelezen worden. Zeker een tijdverdrijf van Joop geweest. Die tekent nogal graag. Er kan thuis geen raam beslagen zijn of vijf minuten later heeft Joop er een van de huisgenoten op getekend.

Eerst hadden Net en ik veel pret om 't malle globe-trottertje, later zagen we echter de keerzijde van de medaille.

Het kereltje nam zoveel plaats in beslag, dat een heleboel plaatsnamen er onzichtbaar door geworden waren. Dat komt ervan, als 't hele gezin met één atlas moet doen. Nou moet ik de ontbrekende Alpen maar uit Nettie d'r atlas leren.

Als ik thuis kom, zal Joop er van lusten.

Op de kaart van Duitsland waren ook allerlei versieringen aangebracht. Gelukkig waren deze wat meer aan de kant van 't blad, zodat het rijk zelf onbeschadigd was gebleven.

Alleen stond middenin Berlijn een mannetje met een hakenkruis op z'n nazi-pakje, dat z'n arm recht uitgestrekt had. Uit diens mond kwam: Heil Hitler.

Nettie en ik zijn flink opgeschoten.

Ik ken de Alpen op een prikkie:

Berner Alpen, Zee Alpen. . . .

Als ik ze nou op 't examen ook maar krijg.

Voor Aardrijkskunde zit ik 't meest in de penarie.

Toen Net me na de zware arbeid naar huis begeleidde, spraken we af, dat zij Vrijdag bij mij zou komen repe-teren.

Morgen nemen we Vaderlandse en Algemene Geschiede-nis.

Dat is Net d'r zwakste puntje.

.. .. .

'k Ben net even naar beneden geweest, omdat er gebeld werd.

Moeder is met Wil naar den dokter, Kok logeert bij tante Cor en waar Joop en Jan zijn, weet ik niet.

Toen ik buiten adem van 't racen van de achttien treden de deur opendeed, bleek het loos alarm te zijn geweest. Zeker weer belletje-trekken.

Als er straks nog eens getingeld wordt, zal ik eerst maar wachten tot ze 't voor de tweede maal doen.

Op 't raam van de keuken stond een dik mormel afge-beeld met een mattenklopper in d'r worstachtige hand geklemd. Daarmee sloeg ze in de lucht. Er onder stond: Trix ranselt niks.

Dat is zeker een geestigheid van Joop naar aanleiding van gisteren. Toen ik thuiskwam, pakte ik hem natuurlijk direct bij z'n kraag en wilde hem een stevige vermaning toedienen wegens vernieling van een voorwerp van alge-meen eigendom.

Voor ik echter m'n hand op z'n schuldige hoofd had doen

nederkomen, was hij de deur al uitgelopen en draaide aan de andere kant de sleutel om.

Vader kwam er echter net aan en die zei, dat Joop de deur weer moest opendoen. Daar had ik dus mijn redding aan te danken.

Maar nu houd ik op met schrijven.

't Is al vijf uur, de familie komt zo langzamerhand thuis. Vaders kantoor gaat om zes uur uit, dus die kan niet voor kwart over zessen hier zijn. Maar er is nog genoeg te doen, voor 't zover is.

Tafel dekken, brood snijden en smeren; 'k hoop dat ze deze keer niets aan te merken zullen hebben; bijna altijd zijn de boterhammen te dik. 't Is erg lastig, allemaal mooie vlakke sneedjes te krijgen; òf ze gaan kapot òf 't worden van die onbehouwen hompen.

Die paar aanmerkingen vind ik niet zo heel erg, maar 't akelige van 't geval is, dat moeder dan juist de dikste pillen voor mij uitzoekt. Tenminste, dat verbeeld ik me altijd. Maar nu een punt er achter ●

Donderdagavond.

Moeder en Wil kwamen pas om halfzes van den dokter terug.

't Bezoek had nogal lang geduurd omdat er zoveel mensen in de wachtkamer zaten en moeder en Wil kwamen 't laatste aan, dus moesten 't langste wachten. Ik vroeg natuurlijk gauw, wat ie gezegd had.

't Onderzoek was gelukkig nogal meegevallen. Dokter had gezegd, dat Wil wat overspannen was, dat ze maar een paar maanden rustig thuis moest blijven en maar veel buitenlucht happen.

„Van de zomer, na 't examen, gaan we fijn kamperen, hè Wil,” zei ik, gauw de gelegenheid aangrijpend, om dit nog niet helemaal goedgekeurde plan wat vaster te maken.

„Dat zullen we dan nog wel eens zien, Trix,” zei moeder.

„Je moet niet altijd eerst om je eigen pretjes denken.

't Gaat er nu eerst om, dat Wil de nodige rust krijgt.

Als jij zorgt, dat Wil in 't huishouden zo weinig mogelijk drukte heeft, doe je haar op 't ogenblik meer plezier, dan met nu al over een kampeerplan te praten, dat hoogstwaarschijnlijk veel te vermoeiend voor Wil is.”

„Ook al best, dan zal ik wel niks meer zeggen,” antwoordde ik verongelijkt.

Vader was inmiddels thuisgekomen en trad de huiskamer binnen.

Moeder schonk hem een warm kopje thee in, wat vader de opmerking ontlokte: „Kan die grote dochter van je dat nou niet doen?”

Eerst wou ik protesteren, maar ik dacht aan m'n laatste woorden en hulde me in een indrukwekkend stilzwijgen.

De anderen vatten dit blijkbaar anders op. Vader zei tenminste: „Zo, zo, is Trixie met d'r verkeerde been uit bed gestapt!”

Gelukkig nam moeder 't toen voor me op:

„Trix heeft vandaag flink in 't huishouden geholpen. De tafel heb je zeker ook al klaar? Laten we dan maar gauw beginnen, als Joop en Jan tenminste ook komen.”

Daar kwam het edele tweetal net aan.

Ze hadden na een visite bij Van Zwieten, den smid, zich eerst in de keuken wat afgepoedeld en verschenen nu met glim-schone gezichten en naar groene zeep ruikende handen in de kamer.

In 't voorbijgaan trok Joop me gemeen aan m'n éne vlecht: „Dat heb je nog te goed van me, omdat je m'n mooie schilderwerk op 't keukenraam uitgeveegd hebt. Morgen zet ik je in volle glorie op 't raam hier in de kamer, dan kunnen alle mensen het welgelikend portret bewonderen.”

„St, kinderen,” zei vader, „we zullen beginnen.” Na 't bidden kreeg ik van moeder een pluimpje, dat ik de boterhammen deze keer zo keurig gelijk had gesneden.

Jan onderwierp elk hapje aan een nauwkeurige inspectie. „Dit hapje is 1 c.M. dik, 3 c.M. lang en 2 c.M. breed. Dat is dus een inhoud van $1 \times 3 \times 2 = 6 \text{ c.M.}^3$.

Hoe zwaar is zo'n hapje nou, Joop?” ondervroeg hij, terwijl hij 't voorwerp in kwestie in z'n mond liet verdwijnen.

„Nou, zes gram,” zei Jan overtuigd.

„Jô, suffert, 't is geen water. Vader, wat is 't soortelijk gewicht van brood?”

„'k Weet 't niet, jongen, eet jij maar liever inplaats van die spelletjes aan tafel.”

„'t Soortelijk gewicht van meel is 0,8,” luchtte ik m'n Mulo-wijsheid.

„Dus 't hapje, dat nou op 't ogenblik in m'n maag rondwarrelt, dat van 6 c.M.³. inhoud, weegt 4,8 gram,” verklaarde Jan.

Joop, die daarnet voor suffert was uitgemaakt door zijn wijzen broeder, deed nu een snuggere zet: „Maar de gaatjes dan, hoeveel heb je daarvoor afgetrokken?”

Ja, nu zat Jan.

Hij wilde juist de berekening nog eens herzien, toen vader zei, dat hij dat vanavond maar moest doen, na 't eten,

want dat 't daar nou geen tijd voor was. Daarmee was de rekenarij van de baan.

Verder verliep de maaltijd ongestoord.

Vrijdagmorgen.

Vanmiddag komt Nettie hier repeteren. 't Is nog wel koud boven, maar we vinden 't allebei veel leuker om hier te werken dan beneden in de huiskamer.

Hoe zou 't gaan met ons kamertje, nou Wil weer voorgoed thuis is?

Zij is de oudste, dus dan moet ze zeker ook 't mooiste stukje ervan hebben. Ik zou 't tenminste ook willen, als ik in d'r plaats was.

In Februari is Wil d'r oude ledikant opgeruimd en als ze van Zaterdag tot Maandag wel eens thuis was, sliep ze later op mijn divanbed.

Maar dat was dan altijd maar voor even.

Nu zou 't voor een hele tijd worden en 't divanbed is toch eigenlijk van mij. 'k Heb er niks geen zin in, dat aan Wil af te staan, al is ze dan ook honderdmaal de oudste.

'k Zal er voorlopig nog maar niet over denken; als 't moet, is 't altijd nog vroeg genoeg.

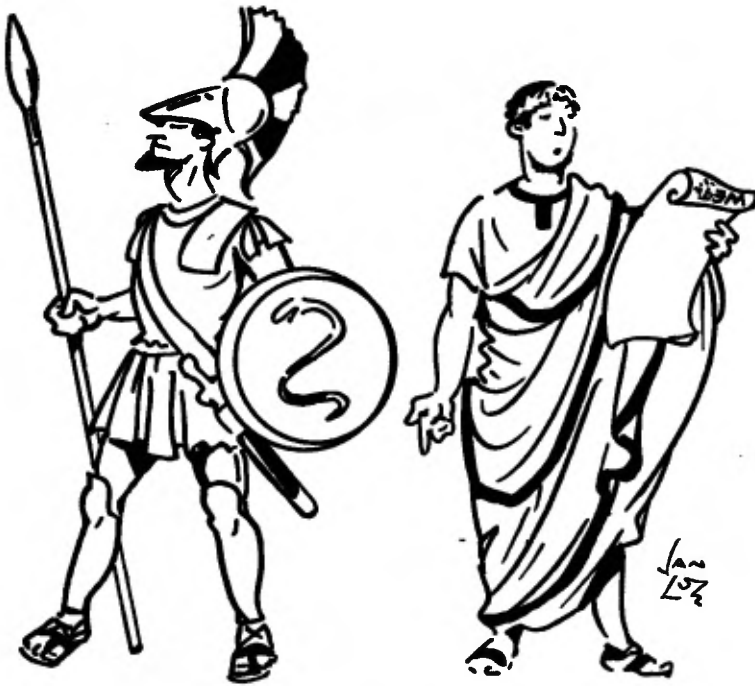
Door de wederwaardigheden van de laatste dagen zou ik bijna vergeten hebben, dat we morgen met de hele klas uitgaan.

De laatste dag voor de vacantie hebben we afgesproken om Zaterdag na Pasen met z'n allen een lange fietstocht te maken. Waarheen, zouden we nog later afspreken.

Zou Net er al wat meer van weten?

Vanmiddag kunnen we er fijn samen over praten.

Als we eerst die akelige oude Romeinen en Grieken met

al hun wetten en veldslagen maar achter de rug hebben. 'k Vind 't wel erg leuk, om een boek te lezen over wat ze daar vroeger alzo uitvoerden en wat voor kleren ze aanhadden, maar al die oorlogen met de bijbehorende jaartallen kan ik met geen mogelijkheid in m'n geheugen stampen en nog minder in dat van Net.

't Is heerlijk weer, de zon koekeloert al door 't zolderraam. 'k Zal maar eens uit 't warme holletje kruipen (ik lig in bed te schrijven, met twee kussens in m'n rug; dat van Wil erbij, want die lag er toch naast) en me aan gaan kleden.

Als 't morgen nou ook maar mooi weer is, want om in de stromende regen te gaan picknicken lijkt me niet erg gezellig.

Wil beweegt zich in haar slaap, ze mist zeker haar kussen, dat ik van d'r gegapt heb. 'k Zal 't zusterlijk onder haar blondgelokte kopje schuiven, want 'k scheid er nu toch uit.

's Middags.

Net is al weer weg; 't is vijf uur geweest. We zijn gekomen tot aan de vierde Punische oorlog, en we waren allebei, toen we 't boek dichtmepten, erg tevreden over onszelf.

Ter nabetrachting hebben we over de fietstocht van morgen gesproken.

Net had gehoord, dat we naar Kijkduin zouden gaan.

„Je kunt nou toch zeker nog niet zwemmen,” zei ik.

„Nee, dat doen we ook niet, we gaan om een uur of negen weg en blijven daar tot ongeveer vijf uur. Als we dan hard terugracen, zijn we 's avonds nog net voor 't eten thuis.

's Middags picknicken we in de duinen.”

„Gaan ze allemaal mee?” wou ik weten.

Net dacht van wel. Om tien uur moeten we in Kijkduin zijn onderaan de trap op 't strand. Degenen, die dan langs een andere weg gefietst zijn of die niet op tijd waren bij de afrit, kunnen ons daar vinden en als we er vandaan gaan, laten we een briefje achter.

We hadden er allebei reuze zin in.

'k Heb eerst wel erg moeten bedelen, of ik mee mocht, want Zaterdag is een drukke dag.

Maar toen ik vertelde, dat al de anderen ook mochten, en

dat ze 't werk maar over moesten laten voor als ik thuis kwam, gaf moeder toestemming.

Toen moest vader nog overgehaald worden, want die heeft de portemonnaie.

Op enige uitleg van mijn kant volgde een aanmaning om voorzichtig te rijden en een kwartje van vaders kant.

Net komt 's morgens om acht uur al hier. Die heeft thuis niets te doen in 't huishouden en nu komt ze mij bijstaan.

Terwijl ik afwas, doet zij alvast de huiskamer.

Moeder en Wil zijn 's morgens meestal boven in de slaapkamers bezig en moeder kookt later ook nog.

Vandaag is 't aldoor zonnig weer geweest. Ik trek morgen mijn zomerjurk, die lichtblauwe met gele bloemen, aan, want ik heb nou lang genoeg met die donkere plooirok en daarop een grauwe blouse rondgelopen.

M'n regenjas met die bruine voetbalknopen erop, bind ik achterop. Die kan ik altijd nog aantrekken als 't koud is. M'n lichtblauwe sokjes trek ik aan, dat geeft je veel meer een vakantie-gevoel.

O, wat hoor ik daar? Vader is al thuis, heb ik dan zolang zitten schrijven?

De tafel moet nog gedekt worden. Eén twee drie naar beneden!

Vrijdagavond.

't Is halftien geweest. Ik lig al in bed. 'k Laat 't licht nog even aan, tot Wil komt. 'k Ben maar vast vooruitgestapt, ten eerste omdat ik morgen extra vroeg op wil staan en ten tweede om nog wat te schrijven.

In de derde plaats omdat ik vreselijk kwaad ben op iedereen.

Vanavond aan tafel begon 't al.

Iedereen had wat aan te merken. De een had geen beker, de ander geen mes en vader gaf me op m'n hoofd omdat ik de kaas niet op tafel gezet had. De boterhammen, die ik in allerijl op de broodschaal gerangschikt had, zó, dat de dunste kant 't meest zichtbaar was, bleken volgens de algemene opinie onhandelbaar dik gesneden te zijn.

Toen zei moeder, dat ik zeker wat zenuwachtig was voor morgen.

Ik zei niets terug en at maar zwijgend m'n boterham op. Dit was brutaal, volgens vader. „Je kunt toch wel fatsoenlijk antwoord geven.” „Niemand vraagt me toch zeker wat,” was mijn wederwoord. Toen moest ik van vader mijn mond maar verder houden: „Als je toch niets anders dan boze woorden kunt zeggen!”

Op zo'n manier kun je nooit wat goed doen.

Later zei moeder, dat ze 's middags, terwijl ik met Nettie boven zat te leren, mijn rooie flanelen blousje gestreken had en dat Wil er een leuke, geruite das voor gemaakt had uit een klein lapje kunstzijde. „Je mag je zuster nog wel bedanken, Trix, want 't was een heel werk.”

„Ja, 'k zal jullie bedanken, 'k zou nog liever. Dacht u nu heus, dat ik morgen die verschrikkelijk warme winterblouse aan trok. In Januari, vlak bij de hete kachel, stikte ik er bijna in en nou is 't al April. Ik doe morgen m'n blauwe katoenen jurk aan, met die bloemen.”

Moeder zei niets, maar toen kwam Joop er aan te pas. Hij vloog op me af en wou me een stomp geven. Even later rolden we samen over de vloer en na een paar minuten had ik hem onder.

Dat was natuurlijk helemaal geen heldendaad, want ik ben veertien en hij pas negen.

Toen ik met een kapotte kous en m'n haarstrikken in flarden weer overeind krabbelde, zag ik dat moeder erg bedroefd keek en dat Wil huilde.

Nu begreep ik pas, dat 't erg ondankbaar van me geweest was, dat ik dat rooie geval niet aan wou trekken.

Als Joop er niet bij geweest was, had ik, denk ik, wel gezegd, dat 't me speet en dat ik Wil erg dankbaar was voor 't werk, dat ze eraan gedaan had. Maar nu wou ik 't niet doen. Dan had die kleine aap me vast nog uitgelachen.

De blouse hangt nu op m'n stoel. Nou ik de das erbij gezien heb, vind ik hem opeens veel leuker. Zou ik 't dadelijk tegen Wil zeggen, dat ik 't daarstraks niet zo gemeend had? Nee, toch maar niet. Morgenavond breng ik wat voor haar mee. 'k Heb een kwartje van vader gekregen en dat hoef ik helemaal niet uit te geven. Dan koop ik daarvan iets voor Wil. Een heel mooi vaasje of zo. Daar is ze dol op. Dan ziet ze meteen, dat ik d'r toch wel dankbaar ben. Daar komt ze, geloof ik, aan. 'k Houd maar op met schrijven.

Zaterdagmorgen, een uur of elf.

't Is erg leuk tot nog toe. De fietstocht ging zo gauw.

Behalve Jan de Ronde brachten we het er allemaal zonder ongelukken af.

Jan reed helemaal vooraan op 't fietspad, met rechts de sloot.

Plotseling kwam er van de andere kant een brede bakfiets aan, waardoor Jan uit moest wijken. Hij zat bijna in de sloot, maar schoot nog bijtijds naar links. Toch verloor hij z'n evenwicht en viel met fiets en al onderste-

boven. Dat zou zo erg nog niet zijn geweest, want ze kunnen er allebei tegen, maar hij had z'n twaalfuurtje in z'n fietstas gestopt en een fles melk, die er deel van uitmaakte, was er uitgewipt. In gruzelementen lag de fles te baden in het nat.

Na een meewarige blik op Jan en z'n verloren lafenis zette ons veertiental z'n fietstocht voort en om kwart voor tien hoorden we de zee al ruisen.

Nu zijn we al een uur hier. Eerst hebben we een eind getippeld langs 't strand. Er was één badgast. Een oud mannetje in een zwart met geel badpakje spartelde in 't zilte nat. Verder was 't strand verlaten.

't Is maar goed, dat ik m'n gedenkboek vanmorgen in m'n fietstas gestopt heb, want 't komt nu goed van pas.

We doen verstoppertje.

Twee zoekers zijn er aangesteld en de rest heeft een kwartier tijd, om een schuilplaats te zoeken.

Omdat ik vanavond thuis wel niet veel tijd meer zal hebben, neem ik nou de gelegenheid maar te baat, om nog eens wat te schrijven. Misschien duurt 't wel een hele tijd voor ze me vinden.

'k Ben achter de eerste de beste zandwering neergevallen, vlak bij de zoekers, die voorover, met hun ogen dicht, in 't zand liggen.

Daar komt er één aan. 't Kwartier is zeker al om. 'k Zal maar stil gaan liggen, anders ontdekken ze me nog.

Zondagmorgen.

Zaterdagavond is er niets meer van schrijven gekomen en daarom doe ik 't nu maar.

Nu 't voorbij is, weet ik eigenlijk niet of ik 't gisteren leuk vond of niet.

Tot 's middags een uur of één vond ik 't enig, maar daarna niet meer.

Toen alle weggekropenen opgespoord waren, holden we met de hele rij de duinen af, tot we op 't strand waren. Daar botsten we direct al tegen een barsen politieagent op, die vroeg, waar we vandaan kwamen.

„Van de duinen,” was ons antwoord.

„Hebben jullie dan die borden niet gezien, die hier overal staan, dat je niet in de duinen mag?”

We waren niet van 't strand af in de duinen gekomen, maar van bovenaf, door een hek, dat openstond. Dat legden we den geüniformde uit.

Na al onze namen en voornamen opgetekend te hebben, verliet de man ons weer met de woorden: „Laat ik jullie vandaag niet meer in de duinen zien.”

Eerst vonden de meesten 't een erg kwaai baas, maar later verklaarden we eenstemmig, dat 't juist een reuze-agent was. Hij had ons best kunnen bekeuren.

Vierstemmig zongen we het verdwijnende stipje na: „één twee drie, wij danken u!”

Nu was er echter een nieuwe moeilijkheid. We zouden in de duinen gaan picknicken, hadden we afgesproken. Maar nu mochten we er niet meer in.

Al onze bagage lag bij elkaar in een verborgen hoekje.

Hoe moesten we die nu te pakken krijgen?

Kees Visscher wist echter raad.

Hij holde den politieagent achterna, die inmiddels juist de trap naar boven aan 't bestijgen was. Hij trok hem aan z'n jasje en vertelde hem, wat er aan de hand was.

Daar kwamen ze met z'n tweeën weer aan.

De politie-agent voorop, Kees gedwee er achteraan. Toen de anderen, al door elkaar schreeuwend, de zaak nog wat nader uitgelegd hadden, verklaarde de man van de wet, dat hij de bagage wel zou halen met twee jongens als helpers.

Even later zagen we het drietal de duinen afdalen. Voorop meneer de agent, daarachter Kees en Jan, ieder met een lading tassen en zakken. De agent droeg niets dan de verantwoordelijkheid, dus die was goed af.

Toen ging het in optocht naar boven toe, waar we een melksalon opzochten. De agent had zich intussen en nu voorgoed verwijderd.

't Was maar goed, dat we onder dak waren. Nauwelijks

zaten we, of 't begon te gieten van de regen.

We hadden allemaal trek gekregen van 't fietsen en daarna 't lopen, zodat we spoedig in de meegebrachte broodjes, krentebollen of boterhammen haptten.

'k Had aan Nettie verteld, dat ik m'n kwartje wou bewaren, om er wat voor Wil van te kopen. Ik had er niet op gerekend, dat we ergens zouden gaan zitten, waar je wat bestellen moest.

Nettie merkte mijn verlegenheid, toen ze allemaal een glas spuitwater of limonade bestelden.

Daarom gaf zij twee glazen fosco op, voor ons ieder één. Erg aardig van d'r.

Ze waren allemaal al aan 't eten, toen onze fosco eindelijk kwam.

Toen Net aan haar broodje wilde beginnen, vroeg ze eerst: „Zeg, moeten we niet eerst bidden?”

Sommigen schaamden zich, omdat ze 't vergeten waren. Anderen, waaronder ik, hadden er wel om gedacht, omdat ze 't thuis ook altijd deden, maar die vonden 't in een melksalon te gek.

Cathrien was de enige, die antwoordde:

„Je kunt toch zeker niet voor elke boterham of voor elk kopje thee eerst bidden. Daarstraks, toen ik je een biscuitje presenteerde uit 't blik, dat ma me meegaf, heb je toch ook niet eerst gebeden voor je 't opat. Stel je voor! Dan kon je wel aan de gang blijven.”

De anderen zeiden niets. Ik kon echter niet laten, tegen Cathrien te zeggen, dat ze niet goed wijs was.

Over dat bidden durfde ik niets te zeggen. Ik begrijp ook eigenlijk niet, waarom ze 't nu allemaal gewoon vonden, zonder bidden te gaan eten, terwijl ze 't toch thuis allemaal anders gewend zijn.

Maar toch zou ik 't nooit zo durven zeggen als Nettie. 't Lijkt zo ouwe-opoe-achtig, over zulke dingen te praten met de anderen. In mijn hart ben ik jaloers op Net, want ik zou ook graag 't altijd durven zeggen, maar ik kan 't niet.

's Middags.

Vanmorgen zijn we met z'n allen naar de kerk geweest. 't Kwam goed uit, dat Kok er niet was, want anders hadden we niet in de bank gekund, nu Wil er bij was.

Van de preek, die de dominee hield, heb ik niet veel gehoord. 'k Heb aldoor maar aan 't examen zitten denken. 't Is al zo verschrikkelijk gauw.

Dinsdag, overmorgen, begint de school alweer. Dan nog een paar weken repeteren en dan krijgen we allemaal tegelijk schriftelijk. Dat vind ik niet zo erg als 't mondeling, want daar is Aardrijkskunde bij.

Ik weet niet of Net morgen nog komt. In elk geval ga ik Indië nog eens goed nakijken, want daar vragen ze, geloof ik, altijd wat over op 't examen.

Vader en moeder en de anderen waren gelukkig vandaag niet boos meer om Vrijdagavond.

Gisteren ben ik bijna niet thuis geweest.

's Avonds met 't naar huis fietsen was ik toch wel blij, dat ik lange mouwen aan had en nog een mantel er overheen.

't Was later geworden dan we dachten en om acht uur was 't al knap koud.

't Cadeautje voor Wil is er bij ingeschoten. In de melksalon, waar we 's middags aten, heb ik nog wel een paar repen chocola gekocht, om die 's avonds aan haar te

geven, maar toen ik merkte dat de anderen 't gezien hadden, vond ik 't zo gek, ze maar zo in m'n tas te stoppen. Daarom heb ik ze maar verdeeld. Nou heb ik alleen de bonnen nog maar over. Die spaart Wil, geloof ik. Dan heeft ze tenminste wat.

Morgen komt Kok weer thuis. Dan slaap ik vannacht dus voor 't laatst in dat wrakke vehikel, want als Kok er weer is, slapen zij en Wil samen en ik in m'n eerlijk gekregen divanbed.

Maar had de dokter niet gezegd, dat Wil voorlopig erg rustig moest doen en zich helemaal niet mocht vermoeien? Dat krakende bed van Kok is niet bepaald prettig voor iemand die rust nodig heeft. Als Kok en ik vroeger een beetje al te veel kopje duikelden en met kussens balden, gebeurde 't onophoudelijk, dat er een plank op de grond viel en wij met matras en al naar beneden zakten. Op onze noodkreten kwam dan meestal gauw moeder boven, die ons weer omhoog hees, de plank er weer in duwde en ons vermaande, nu stil te blijven liggen, want bij 't volgende geschreeuw zou ze niet weer naar boven komen.

Dan ging het meestal wel een tijdje goed.

'k Zal er verder vandaag nog eens over denken, wat ik doen zal met dat slaap-geval.

Vader is met de jongens aan 't wandelen op 't ogenblik. Moeder en Wil zag ik daarnet in de tuin lopen.

Wil ziet er gelukkig weer wat blozender uit dan tien dagen geleden.

Ze heeft d'r nieuwe Zondagse jurk aan, met dat losse jasje erover. Verder loopt ze op heel hoge hakken. Dat ze d'r evenwicht niet verliest, snap ik niet. 't Zijn, geloof ik, schoenen van schildpadleer.

't Is een hele dame, als je ze zo ziet wandelen.

Kan ik er nou over een paar jaar ook zo uit zien?

Dan heb ik zeker m'n haar in een knoetje bovenop mijn hoofd. 'n Muts is dan natuurlijk niet meer passend en helemaal zonder wat, zoals ik nou altijd loop en fiets, daar zou de sierlijke haarwring niet tegen bestand zijn, denk ik. Die zou dan uit zijn model gaan.

Misschien loop ik dan ook wel rond met rozerode poederwangetjes en onnatuurlijk geverfde lipjes. Twee grote zwarte komma's inplaats van wenkbrauwen.

Och, maar 't hoeft eigenlijk helemaal niet, dat ik zo word. Wil ziet er toch ook niet zo opgedirkt uit, al is ze al achttien.

Wat ga ik eigenlijk beginnen, als ik van school af ben?

Verder leren zal wel niet gaan, want vader krijgt telkens salarisverlaging op 't kantoor.

In 't huishouden ben ik natuurlijk niet nodig als Wil er toch is. 'k Heb er trouwens niet veel zin in ook. 't Is zo altijd 'tzelfde. Kopjes wassen, bedden opmaken, stof afnemen. 'k Begrijp niet, hoe moeder en Wil 't allebei zo fijn kunnen vinden. Soms begin ik opeens aan 't opruimen van een of andere kamer en dan vind ik 't wel leuk, als-ie een tijdje later helemaal netjes is, maar elke dag eenzelfde rijtje te moeten afwerken, lijkt me zo hopeloos vervelend. Dan nog liever naar een kantoor of een winkel.

Zelf geld verdienen lijkt me wel fijn toe.

'k Geef 't niet allemaal voor mezelf uit, hoor.

Eerst koop ik een mooie nieuwe Zondagse japon voor moeder, want die heeft altijd die zelfde grijze gespikkelde aan, al wel drie jaar lang, elke Zondag weer.

Dan neem ik stiekum de maat van die ouwe japon en breng een nieuwe van een evengrote maat uit de stad mee

en die hang ik over de stoel in de slaapkamer.

't Moet een echte zijden zijn, dat vind ik veel mooier.
'k Zal maar vast eens langs de winkels kijken, hoeveel zo'n ding zo ongeveer kost.

't Is anders nog wel een hele tijd vooruit om nou al te kijken, als je nog niet eens examen gedaan hebt en nog helemaal niet weet, of je daarna direct aan 't werk kunt gaan.

Hoe laat slaat de klok beneden daar? Al vier uur? Dan komen vader en Joop en Jan direct thuis en gaan we theedrinken. Morgen kan ik nog een lang eind schrijven, maar dan zal 't wel niet vaak meer kunnen, want we krijgen natuurlijk erg veel huiswerk op, de laatste weken.

Maandagmorgen.

Gisteravond was Wil vroeg naar bed gegaan, want ze had hoofdpijn. Toen ik later ook mijn legerstede op zou zoeken, zag ik, dat Wil in 't grote bed gekropen was. Zeker om er al vast aan te wennen voor 't vervolg. Wel jammer, dat ze nou ook de chocoladebonnen niet gezien heeft, want die had ik 's middags onder 't divankleed gelegd om haar 's avonds te verrassen.

Toen ik me uitgekleeft en m'n pyama aangetrokken had, wandelde ik nog eens naar 't grote ledikant en 'k zag dat Wil al in 't land der dromen was. Zou ik haar maar wakker maken om te zeggen, dat ze nog wel één nacht in 't lekkere bed mocht doorbrengen? 'k Besloot, dat toch maar niet te doen, want ze sliep juist zo goed. 'k Draaide 't licht uit, deed m'n avondgebed en stapte toen.... ook in 't

grote ledikant. Als Wil straks wakker wordt (ze slaapt nu nog als een roos), zal ik haar zeggen, dat ze voortaan maar altijd in mijn bed moet gaan slapen. Kok en ik kruipen dan bij elkaar.

'k Voel me een echte heldin, nu ik op de vroege morgen al zo'n overwinning op me eigen zelve behaald heb. Eigenlijk was 't al gisteravond.

Maar nu ga ik me eerst eens in m'n klederen hullen. Bij elke beweging die ik maak, noem ik bij mezelf een vulkaan of een berg uit Indië op.

De atlas ligt op de stoel naast de wastafel. Slammat, spons indopen, Gedé, linker wang afpoedelen, Smeroe, spons opnieuw met zeep inwrijven, enz.

Maandagavond.

Toen 't vanmiddag al vijf uur was, kwam Net opeens aangeraced.

„Zeg Trix, wat voor boeken en gedichten heb jij in de vakantie gelezen?”

Ik viel haast achterover van schrik.

„Ik, geen een, natuurlijk. Jij dan?” Net had ook nog geen bepaalde examenboeken doorgenomen en ze kende alleen één gedicht, voor morgen.

„Moeten we er morgen dan eentje opzeggen?” kreet ik hevig ontsteld.

„Ja, dat heeft Aal Kraal toch immers voor de vakantie gezegd. We moesten al vast een paar boeken doorlezen en Dinsdagmiddag moeten we allemaal voor de klas een gedicht voordragen. Ik heb 't Geitewitje geleerd. Dat is

nogal gemakkelijk. Ik kwam je er maar even aan herinneren, maar nu vlieg ik er weer vandoor. Vanavond komt m'n tante en die moet ik om halfzes van de tram afhalen, dus 'k mag wel opschieten. Morgenochtend kom ik je om tien voor half halen. Leer maar vlijtig, Trixie, want jij bent de derde, die aan de beurt komt morgenmiddag."

Daar zit ik nou. M'n andere huiswerk heb ik gelukkig af. Indië heb ik in m'n brein gehesen, zo goed en zo kwaad als 't ging. Maar nu dit nog. 'k Weet zeker, als ik er nu vanavond nog een lang vers bij leer, dat dan morgen de Indische vulkanen uit m'n geheugen verdwenen zijn. 'k Heb drie bundels verzamelde verzen bij me liggen. En er is geen een gedicht bij, dat ik goed ken.

Zou ik morgen tegen Aal zeggen, dat ik 't helemaal vergeten was, dat we een gedicht moesten opzeggen? Maar dan krijg ik een 0 en moet er toch voor de volgende keer eentje extra leren. Wie weet, hoeveel huiswerk we dan al hebben. Nee, dan moet ik er maar ergens een zien op te scharrelen.

Wat galmt Kok daar in de tuin voor een lied? Als de winter vlu-ùcht voor dè lentelucht.

Zou dat niet kunnen? Dat is nog toepasselijk op de tijd van 't jaar ook. En dat hoef ik niet meer te leren, want dat zingen Kok en ik bijna elke avond onder 't kopjeswassen. Kok eerste stem en ik twee tonen lager, wat de tweede stem voorstelt.

Hè, dat is een pak van mijn hart. Hier is gelukkig geen gevaar bij, dat ik zal blijven steken, want 'k heb 't van kindsbeen af al gekweeld. Nou nog even naar een boek zoeken, dat ik op m'n examenlijstje kan zetten. Vader

zei, dat de „Camera Obscura” er wel erg geschikt voor was. Dan zal ik daar vanavond maar eens een stuk uit lezen.

Dinsdagmiddag.

't Is halfvijf, 'k ben net uit school thuis. Voor ik aan m'n huiswerk begin, nog gauw een paar regeltjes in m'n genkenboek krabbelen.

Vanmorgen ging op school alles best, maar vanmiddag was 't hommeles.

Het tweede uur, het uur van Aal Kraal, waarvoor we ons deze keer erg knepen, werd opgeluisterd door de tegenwoordigheid van den baas, die eens wou horen, hoe z'n pupillen konden voordragen.

Het eerste slachtoffer begon bij de derde regel van z'n vers al te hakkelen, toen ging het met de hulp van Aal weer twee regels goed, maar toen hij aan 't tweede couplet zou beginnen, kon hij niet op de eerste regel komen. Met telkens een lange pauze tussen elke zin had hij toch eindelijk de laatste regel opgedreund. Nog veel te vroeg naar mijn zin. Hij ging weer zitten en nummer twee draaide z'n repertoire af.

Ik was te verbouwereerd, om te snappen, dat ik nu moest, want Aal had 't al twee keer gezegd, toen ik, na een duw van Net in m'n rug, naar voren strompelde.

Nadat ik eerst de schare van toehoorders had overzien, stak ik van wal.

Maar bij de eerste regel strandde ik reeds. Daar Kok en ik steeds gezongen hadden van vlu-ùcht inplaats van vlucht, zei ik 't nu weer, wat natuurlijk een allerdwaaste indruk maakte op 't publiek.

Aal was boos, de klas grinnikte hoorbaar en meneer glimlachte onhoorbaar mee.

„Heb je 't niet geleerd?” snauwde Aal, terwijl haar helgroene glazen kralen in de zon fonkelden van toorn.

„Jawel, juffrouw,” en ik ging verder: „en de zon het

nieuwe leven wekt". Bij „de bloesemkroon" maakte ik echter weer een uithaal, die er niet hoorde, wat de klas weer zeer vermakelijk scheen te vinden.

Toen klonk meneer's stem door 't lokaal:

„Juffrouw Van Kralen, ik geloof, dat Trix dat versje beter voor ons zal kunnen zingen; is 't niet, Trix?"

Nou zat ik helemaal in de penarie. Stel je voor, dat ik daar in m'n eentje voor de klas een versje zou gaan zingen.

Daarom vroeg ik heel onnozel: „Is daar dan een wijs op? Dat wist ik niet eens."

Dat was m'n redding. Aal zei, dat ik maar moest gaan zitten en dat ze me geen cijfer zou geven. Morgen om twaalf uur moet ik weer een vers declameren.

Ik was allang blij en marcheerde lustig naar m'n bank terug. De lui, die op mij volgden, brachten 't er gelukkig beter af, want anders had Aal zich vast erg bezwaard gevoeld tegenover den baas. Toen meneer een paar keer goedkeurend knikte, begon ze te glimmen van genoegen. Om vier uur moest ik nablijven. We hadden 't laatste uur rekenen gehad van den baas.

Toen de anderen weg waren, zei hij tegen me, dat hij wel gemerkt had, dat ik 's middags een noodleugentje gebruikt had.

„Wist je werkelijk niet, dat je dat vers kunt zingen?"

„Nou ja, 'k vond 't zo gek om daar voor de klas zo maar te gaan zingen," zei ik terug.

Buiten hoorde ik Nettie fluiten. Natuurlijk juist dat vers, om mij er weer aan te herinneren. Ik keek 't raam uit, of ik haar ook zien kon.

„Hoor maar, je vriendin kent 't ook al," zei meneer, die Net zeker in de gaten gekregen had. „'k Zal je maar niet

voor straf na schooltijd laten zingen; dat zou jammer zijn van 't lied. . . . en van mijn tijd. Dag Trix!" En weg was hij. Daar kon ik 't mee doen. Nadat ik aan Net mijn hart had gelucht, holden we samen gauw naar huis toe. Voor 't eten wil ik nog wat werken. 'k Hoop dat Kok voor één avondje tafel wil dekken. Eerst maar m'n algebrasommen maken en dan nog een Engelse thema, als ik nog tijd over heb.

'k Heb eigenlijk veel te lang geschreven, 't slaat al weer vijf uur.

Woensdagmorgen zes uur.

Gisteravond heb ik gelukkig een geschikt gedicht gevonden en 'k geloof dat ik 't nou wel ken ook. 'k Ben erg vroeg wakker, dat komt mooi uit; dan kan ik 't nog overkijken, terwijl ik in bed lig. 'k Zal nog maar niet uit bed stappen, dat maakt zo'n herrie. 'k Heb gisteren vergeten de lampetkan te vullen, nou moet ik eerst beneden water halen in de keuken. 'k Zal nog maar een tijdje wachten, dan zet ik meteen theewater op. Mijn hele schooltas met boeken ligt toch aan 't voeteneinde van 't bed, dus ik kan voorlopig nog vooruit.

Die rare Kok heeft al 't dek van zich afgewoeld. 'k Zal 't wurm eerst nog eens instoppen, anders ontwaakt ze straks met verstijfde ledematen.

Ziezo, dat is klaar. Nu zal 'k mijn gedichtenschrift te voorschijn halen en zonder er in te kijken, de drie coupletten opzeggen. 'k Hoop, dat het om twaalf uur ook maar goed gaat!

Zaterdagmiddag.

Vanmiddag zijn Net en ik eerst samen een lekker eind gaan fietsen.

Daarna zou ik bij Net gaan werken, dus ik had m'n schooltas achterop gebonden.

Toen we een half uur getrapt hadden, hadden we 't allebei snikheet.

Gelukkig kwam net een ijscomannetje ons pad kruisen.

Net tracteerde. We gooiden onze fietsen aan de kant van de weg en holden 't karretje na, dat juist 't park in zou draaien, waar je niet mag fietsen.

„Twee frambozen van vijf,” bestelde Net. „Ik heb liever mocca,” viel ik in de rede. „Eén mocca en een frambozen dan.” De man graaide onder 't deksel. „'t Spijt me, dames, 'k heb alleen nog maar vanielie bakkies van tien, erge fijne, hoor.”

„Dan daar maar twee van,” besliste Net royaal.

Even later tingelde 't mannetje met z'n witte wagentje verder en wij schraaptten met 't kleine houten lepeltje de wafelbakjes leeg.

„Heerlijk was 't, Net, dank je wel, hoor. Maar nu moeten we ons zeker huiswaarts begeven. Hoe laat heb jij 't? Drie uur; laten we zorgen, dat we om kwart over thuis zijn, dan kunnen we nog twee uur blokken.” We zochten onze fietsen weer op en met een reuzevaart vlogen we even later over de weg.

Toen ik boven bij Nettie in de studeerkamer zat, miste ik m'n schooltas opeens.

„Heb je hem wel meegenomen van huis?” vroeg Net.

„Ja, 'k weet 't zeker; 'k heb in 't begin nog aldoor ge-

keken of ie er nog opzat, want m'n riem was kapot," zei ik.

„En zat ie er toen nog?" vroeg Net.

„Ja, natuurlijk, zolang als ik gekeken heb wel," zei ik tamelijk kwaad terug, want ik vond 't niks fijn, dat de tas weg was.

„Misschien is ie wel gestolen, terwijl wij onze ijsbakjes zaten uit te scheppen. Toen lagen onze fietsen immers zo maar aan de kant van de weg."

„Wat heeft iemand anders nou aan zo'n ouwe tas. D'r zat niks anders in dan een paar schriften en m'n agenda. M'n atlas heb ik niet bij me, die had Joop nodig en 'k dacht, dat 'k de jouwe wel kon gebruiken."

„Wie weet, zeg, misschien gebruikt een of andere landloper nou jouw agenda wel om z'n avonturen in te beschrijven. En die schriften zijn nog best te verkopen. Dan scheurt hij de volle blaadjes eruit en ze zijn weer als nieuw."

Ja, Net had makkelijk praten over een of anderen vagebond, maar daar kwamen we natuurlijk niets verder mee. Toen nam ik een kloek besluit. Ik holde de kamer uit en een ogenblik later reed ik, zo hard als ik kon, dezelfde weg weer terug, naar 't park. Onderwijl keek ik naar alle kanten of ik op de grond 't ding soms zag liggen. De voorbijgangers wierpen meewarige blikken op me, of ze wouen zeggen: „Die is zeker wat kwijt, maar hier ligt 't niet." Eindelijk was ik weer bij 't park. 't IJscomanetje stond weer op 'tzelfde punt als waar wij hem daarstraks hadden aangetroffen. Toen hij me zag, keek hij me aan met een blik van herkenning in z'n ogen en hij sprak me aan: „Dame, is dit voorwerp misschien van u? Toen ik daarnet na m'n ommetje door 't park hier weer terug-

kwam, zag ik een paar straatjochies ermee bezig. 'k Heb de tas maar gauw uit hun vingers gered, want ik vertrouwde 't zakie niet erg. Hier is hij weer terug, 'k hoop, dat ze d'r niks uit gepakt hebben."

Ik was dolblij, dat ik m'n eigendom weer terug had. 'k Had het kereltje wel kunnen omhelzen van dankbaarheid, maar dat deed ik maar niet. Na enige welgemeende dankbetuigingen spoedde ik me weer naar Net's huis. Nettie kwam me al halverwegen tegemoet. Ze snapte niet, waar ik zo gauw gebleven was, maar nadat ik haar de situatie uitgelegd had, bracht ze gauw mijn fiets in 't schuurtje (voor ze die ook nog zouden stelen) en trok me mee naar boven.

't Was inmiddels al erg laat geworden en we togen daarom maar direct aan de arbeid.

De schooiertjes, die met mijn tas aan de gang waren geweest, hadden er gelukkig niets uit gegapt. Wel hadden ze er allerlei voorwerpen ingestopt, als daar zijn: steentjes, proppen papier en een paar sigarenpeukjes en sigaretteneindjes.

Met 'n vies gezicht haalde ik de verrassingen er uit te voorschijn. Net lachte zich tranen.

Nets moeder, die juist met thee binnenkwam, moest natuurlijk ook 't hele verhaal horen en ze vond 't ook erg grappig.

„Weet je wat, Trixie, nu jullie zoveel tijd verloren hebt, zal ik laten vragen, of je hier mag blijven eten, dan kun je vanavond nog wat met Nettie samen werken."

Nou, ik vond 't wat fijn. Dan zouden we nog heel wat af kunnen krijgen.

Terwijl Net en ik onze theebeschuitjes zaten te soppen in de thee, kwam mevrouw weer binnen. 'k Mocht van moe-

der, vertelde ze, maar 'k moest wel om acht uur thuis zijn. Nou hoef ik meteen vanavond niet tafel te dekken en af te wassen, dacht ik. Wie zou dat van me overnemen? 't Scheelde samen wel een drie kwartier. 'k Zou zorgen, dat ik voor halfacht al weer thuis was, misschien kon ik dan nog wel wat doen in 't huishouden.

Toen om halfzes de gong ging, waren we al bijna klaar met elkaar overhoren. We namen telkens ieder tien vragen uit 't examenboekje, over natuurkunde.

Mevrouw had de tafel erg gezellig gemaakt. Er stonden allerlei heerlijkheden op uitgesteld: kadetjes, krentenbollen en zalm en nog veel meer.

'k Zou wel willen, dat 't bij ons ook zo was op een gewone weekse dag, maar dat kan natuurlijk niet, als je vijf kinderen hebt. Net is enig kind, dat is een heel verschil. 'k Had erge honger gekregen na de doorgestane angst en at daarom, geloof ik, wel zes sneedjes op.

En toen Net en ik na 't eten weer naar boven stommelden, kregen we ieder nog een rooie glimmende appel in onze hand gestopt, als hartversterking, zei mevrouw.

Om zeven uur hadden we alle vragen gehad en kon ik dus mijn tas in gaan pakken.

„Ga je nou al weer weg?” vroeg Net, „je mag toch tot acht uur blijven van je moeder?”

„Nee, 'k ga alvast, want er moeten nog een heleboel Zaterdagavondboodschappen gedaan worden en anders moet Wil daarvoor opdraaien. Dat vindt moeder niet goed en zelf heeft ze er geen tijd voor. 't Is eigenlijk mijn werk, zie je.”

„Ja, dan is 't natuurlijk beter, dat je maar direct gaat. Weet je wat, ik ga met je mee. Dan gaan we samen op stap, dat gaat natuurlijk veel vlugger ook.”

Moeder was erg blij, dat ik toch maar eerder thuis was gekomen, want eigenlijk had vader 't al niet goed gevonden, dat ik bij Net was blijven eten. Maar als hij straks hoorde, dat Net en ik samen alle boodschappen gedaan hadden, zou hij wel weer verzoend zijn, dacht moeder.

't Samen winkelen was erg leuk. We droegen ieder een grote boodschappentas. Toen we de eerste winkel weer uitstapten, was de ene, die van mij, al helemaal vol kruidenierswaren. In de tweede winkel moest ik een paar klossen garen kopen.

Terwijl ik op m'n gemak stond uit te zoeken, of de kleur goed paste, was er een hele sleep mensen binnengekomen, die op hun beurt stonden te wachten. Eindelijk hadden Net en ik uitgevonden, welke klos we zouden nemen. „Alstublieft jongejuifer, zestien cents.” Nou m'n portemonnaie opscharrelen. „Heb jij hem, Net?” Net begon te grijnzen. „Zeg Trix, ik geloof dat je hem daarnet bij den kruidenier onderin je boodschappentas gestopt heb.”

Ja, nou herinnerde ik me ook zoiets.

Daar kon ik me voor heel de wachtende schare de hele voorraad zakjes en pakjes op de toonbank uitstellen, om te kijken, of m'n geld zich soms onderin de tas bevond. Tot grote ergernis van het publiek was er geen cent in de tas te bekennen. Ik keerde hem op z'n kop boven de toonbank, maar ach, geen aangenaam gekletter kwam mijn oor strelen.

Toen riep die akelige Nettie opeens uit: „Hij zit in je mantelzak. Hier heb ik hem.”

Terwijl ik blozend van schaamte een kwartje aan de juffrouw overhandigde en op m'n negen centen terug stond te wachten, had Nettie de uitstalling weer in de tas ge-

raapt. Meer hollend dan lopend baanden we ons even later een doorgang door de ongeduldige koopsters, die ons allesbehalve vriendelijk naoogden.

Thuisgekomen, vertelden we 't hele verhaal in geuren en kleuren.

Bij 't uitpakken van de rommel bleek er echter een pak maizena te ontbreken. Vast en zeker stond dat nog op de toonbank in „De wolbaal”. Maar ik ging 't niet halen.

Joop, die eigenlijk om halfnegen naar bed moest, wou 't nog wel even halen, want 't was al vijf voor half, dus voor hem een mooie gelegenheid om de dag wat te rekken. Gelukkig vond moeder dat goed.

Ik heb nu zo lang zitten schrijven, omdat Wil zich beneden in de keuken aan 't poedelen is. Als zij dadelijk boven komt en zich in d'r lange gebloemde nachtjapon te bed begeeft, trek ik onze gemeenschappelijke peignoir over m'n hemmetje (in hetwelk ik nu bibberend zit te pennen) aan en geef mezelf eveneens een Zaterdagse beurt.

M'n gestreepte pyama neem ik al vast mee naar beneden, dan hoef ik straks, als ik weer boven kom, geen licht meer op te steken.

'k Zal hem maar vast uit m'n laatje opdiepen, want 'k hoor Wil al de trap opkomen.

Zondagmorgen.

't Is vandaag zulk verschrikkelijk mooi weer. 'k Hoop maar dat ik vandaag mijn Zondagse zomerjurk aan mag met m'n strooien hoed. Wil en ik hebben allebei een jurk van 'tzelfde goed, heel licht shantung met borduursel er-

op. Wil heeft 't zelf gedaan op de hare en moeder op die van mij.

Als ik nou maar niet die nare mantel er overheen moet naar de kerk. Die jas is een beetje grijsachtig en de jurk crême, niks mooi bij elkaar, vind ik.

'k Zit op 't ogenblik in de keuken te wachten tot 't thee-water kookt.

Daar fluit de ketel al. Eerst maar even thee zetten en in de huiskamer op 't theelichtje zetten.

.. .. .

De theepot staat lustig op 't lichtje te trekken. Toen ik daarnet binnenkwam in de kamer, zag ik onze zomerjurken al netjes gestreken op een hanger aan de kastdeur hangen. Daar heeft moeder zeker gisteravond laat nog voor gezorgd.

Fijn! 't Zal dus wel de bedoeling wezen, dat we ons hierin hullen.

'k Ga me nu maar gauw eerst aankleden; 's kijken of het gewaad me nog past.

De strooien hoeden van de hele familie liggen, geloof ik, nog allemaal in die doos bovenop de vliering. Die zal ik, voor ik me verder aankleed, maar eens te voorschijn halen.

Even later, op de rand van m'n ledikant.

Daar zit ik weer. De flarden bungelen aan mijn mooie gestreepte broekspijpen. Toen ik bovenop de vliering geklauterd was en met de doos in m'n handen de ladder afdaalde, bleef ik eensklaps aan een verroeste spijker haken en dit is 't gevolg hiervan.

Ook viel ik van de schrik met een bons op de grond (ik

was gelukkig op de op een na onderste tree), wat een scheldpartij uit de jongenskamer veroorzaakte:

„Wie is daar nou in 't holst van de nacht ('t is per ongeluk bijna acht uur) op de vliering aan 't gymnastiek maken?” schreeuwde Jan.

Ik zei maar niets, maar zeulde de doos onze kamer binnen.

Wil en Kok waren gelukkig niet uit hun sluimer gewekt door mijn buiteling.

Al de hoeden, die zich in de doos bevonden, paste ik achtereenvolgens op. 't Stond natuurlijk allemaal even raar, omdat je in de spiegel nog een heel stuk van m'n pyamajasje kon zien.

Toen ik ze allemaal geprobeerd had (er waren nog heel oude bij) sloeg de klok buiten acht uur.

'k Besloot toen er spoed achter te zetten, daar ik anders veel te laat beneden ben.

Nou is 't ondertussen toch al kwart over acht. Maar nu schrijf ik geen woord meer.

Maandagavond.

Over veertien dagen is 't al schriftelijk examen.

We hebben 't met z'n allen tegelijk.

Als ze nou na afloop 's avonds meteen maar zeiden of 't goed was, leek 't me wel leuk, viermaal zo'n tochtje naar de gymnastiekzaal van de openbare school.

We zitten, geloof ik, allemaal aan een apart tafeltje en er lopen aldoor een paar barse heren door de zaal te speuren. Als er eentje stiekum uit een klein zakwoordenboekje spiekt, wordt die er direct uitgesmeten, heeft de baas pas gezegd.

Die mag ook niet verder meedoen. Hij is meteen al gezakt. Van elkaar afkijken of voorzeggen zal wel niet kunnen, omdat de tafeltjes een paar meter van elkaar afstaan.

Ze praten op school de laatste dagen over niets anders.

Vanmorgen zei Van Wessel, de Franse leraar, dat we vast allemaal zouden zakken. Aanmoedigend is zoiets. Toen ik 't om twaalf uur thuis vertelde, zei vader, dat hij dat helemaal niet had mogen doen.

Voordat de officiële uitslag bekend is, mag er aan de leerlingen niets van hun kansen meegedeeld worden.

Die Van Wessel is ook altijd zo'n pessimist. Vorige week was hij aan 't woordjes overhoren. Hij vroeg mij 't eerste 't beste uit 't rijtje, dat we hadden moeten leren en ik wist 't niet.

„O, je kent ze zeker geen van alle, nietwaar? Als je op 't mondeling examen ook zo vlot Frans spreekt als nu, zul je wel niet veel kans van slagen hebben.”

'k Hoop anders maar, dat hij geen gelijk krijgt. Stel je voor, dat ik nog een jaar op school zou moeten blijven.

Vader is juist zo blij, dat ik dan geen geld meer kost. Misschien ga ik zelfs wel geld verdienen.

Trouwens, al waren we nou erg rijk, wie vindt 't nou fijn om te zakken.

Net bijvoorbeeld zou 't ook erg akelig vinden, als ze er niet kwam. Zij doet Mulo B. Als ze daarvoor slaagt, kan ze meteen in de derde klas van de Kweekschool in Den

Haag. Ze wil dolgraag onderwijzeres worden en ze mag ook van thuis.

Nu schrijf ik een paar dagen niet, want 'k moet bijna alle vakken nog eens helemaal doorwerken.

Zaterdagmiddag.

Vanmorgen hebben we inplaats van Plantkunde op school, les in de vrije natuur gehad.

De leraar is een uur met ons veertienen wezen wandelen en alle planten, die we tegen kwamen, moesten aan een onderzoek worden onderworpen.

'k Hoop maar niet, dat 't op 't examen ook zo grondig gebeurt.

De Plantkundemeneer raapte een vuil, beschadigd groen sprietje van de kant van de weg op en vroeg ons, wat 't voorstelde.

Niemand wist 't. Later vertelde hij, dat 't een gewoon grassprietje was, van de familie der grasachtigen. Dat moet je net maar weten als ze je zo'n verfofmaaid ding onder je neus stoppen.

't Is nou twee uur. Net kan elk ogenblik aanbellen. Dan gaan we vandaag 't hele plantkunde-vak doornemen. Jammer, dat we daar geen vragenlijstje van hebben. Dat is met overhoren veel gemakkelijker.

'k Heb ons studeer-slaapvertrek zo gezellig mogelijk ingericht.

't Tafeltje staat in 't midden tegen de divan aan. Daar moeten wij naast elkaar op zetelen, want de stoelen zijn alleen geschikt om er een bed op af te halen. Van de divan

uit de huiskamer heb ik een paar kussens meegepakt en die liggen kwistig door 't kamertje verspreid.

Verder had moeder ons een glas eigengemaakte bessensap toegezegd.

'k Mag het zelf inschenken. De fles en de suikerpot staan naast de glazen op een presenteerblaadje op 't kastje.

'k Hoop maar, dat er vanmiddag iemand thuis is om open te doen, want anders moet ik elk ogenblik naar beneden sjouwen.

Daar wordt al gebeld. Zou 't Net zijn? 'k Hoor nog niemand de trap opkomen. Daar belt ze nog eens. Zou er niemand thuis zijn? 'k Zal er maar eens op afstappen, anders loopt ze dadelijk nog naar huis terug. Ze trekt aan de bel of ze hem er uit wil trekken. Dat is de derde keer al. Houd je toch bedaard!

Woensdagmorgen.

't Is tegenwoordig gelukkig erg vroeg licht 's morgens. Dan kan ik voor schooltijd nog wat leren. Kok neemt deze laatste tijd aldoor de tafeldekplichten waar.

'k Heb vanmorgen m'n schooltas mee naar buiten gesleept en 'k zit nou middenop 't grasperkje achter 't huis te schrijven.

Van zes tot zeven heb ik jaartallen gerepeteerd. 'k Ben reeds tot aan de middeleeuwen genaderd. Voor ik die onderhanden neem, schrijf ik eerst een beetje, dan kunnen die oude oorlogen en vredesverdragen zich eerst rustig een plaatsje veroveren in m'n grote hersenen. O nee, die zorgen, geloof ik, alleen maar voor je arm- en beenpiëren. 'k Mag m'n Natuurkundige Historie ook nog wel

eens doorsnuffelen voor de deskundigen me gaan onder-
vragen.

O, mens, daar valt zowaar een grote regendroppeel op m'n
boek. Zou er een bui boven m'n argeloze hoofd zweven?

Ziezo, ik heb m'n spullen uit de tuin opgeraapt en heb
een veilig onderkomen in de keuken gezocht.

Onder 't schrijven maak ik me nuttig, door op 't pas op-
gezette theewater te letten.

Vroeger vonden vader en moeder 't altijd erg nodig, dat ik
allerlei huishoudelijke bezigheden verrichtte, maar nu zo
vlak op 't examen is de grootste helft op Kok en de jon-
gens overgeladen. Wil kan niet erg veel doen. Ze is altijd
zo gauw moe.

Moeder gaat nog dikwijls met haar naar den dokter.

Die heeft gezegd, dat de lucht hier in Holland niet gezond
voor haar is. Ze zou eigenlijk naar Zwitserland moeten,
om helemaal sterk te worden.

Maar ze heeft toch geen bepaalde ziekte, want daar heeft
moeder direct naar geïnformeerd.

Ze is alleen maar zwak. 't Mooiste zou zijn, als ze in een
gewoon gezin in Zwitserland kwam, waar ze als kind in
huis was.

Als ze daar dan veel buiten kon wandelen en berglucht
inhappen, zou ze in een paar maanden weer helemaal op
streek zijn, vertelde de dokter.

Ja, als ik nou maar geld verdiende. In Zwitserland is 't
erg duur, als je er in een hotel logeert. En kennissen heb-
ben we er niet.

Voor ik zelf verdien, duurt nog minstens een half jaar en
dat zal toch ook wel lang niet genoeg zijn om die hele reis
te betalen.

Vader en moeder kunnen 't ook niet, dat weet ik best.

„Wat moeten we dan doen?” vroeg ik laatst aan moeder, toen ze me dat vertelde van Wil.

„Voorlopig alleen maar bidden en dan afwachten,” antwoordde moeder.

„Ja, maar ondertussen wordt Wil er niet beter op. Kunnen wij niet met z'n allen verhuizen naar Zwitserland?” deed ik opeens een uitvinding.

„Trix, wat heb jij toch altijd een dwaze invallen. Hoe zouden we daar kunnen leven? Vader is blij, dat hij hier nog een betrekking heeft en denk eens aan jezelf, jij zit immers vlak voor je examen.”

Maar daar wist ik wel wat op.

„Kan 't niet, dat Wil en ik samen naar Zwitserland gaan? 't Reisgeld moeten we natuurlijk bij elkaar zien te scharrelen, maar verder zullen we 't best redden. We huren samen een Alpenhut, ergens in de bergen. Wil kookt en doet verder de hele dag niets anders dan zonnebaden en rusten en sterk worden. En ik ga met m'n Sint Bernardshond rijke verdwaalde toeristen de weg wijzen, ik ken Frans en Duits en Engels en misschien verdwalen d'r nog Nederlanders ook.

Voor elke zin, die ik tegen hen zeg, vraag ik een gulden, dan zijn Wil en ik zo rijk genoeg, om er samen van rond te kunnen komen. Is dat geen mooi plan?”

Maar moeder vond het helemaal niet verstandig; ze zei: „Ik dacht, dat mijn grote dochter Trix een beetje meer zou nadenken, inplaats van zulke onmogelijkheden uit te kramen.”

Waarom is dat nou zo'n gek idee? Er komen toch hopen vreemdelingen in Zwitserland en ze zijn bijna allemaal rijk ook. Misschien zou de Prinses nog wel in onze hut

op bezoek komen, want diè wandelt daar ook wel eens in de bergen. Maar ja, als 't niet kan volgens moeder, dan moeten we maar iets anders bedenken. Wat zei moeder ook weer? Bidden en afwachten.

Bidden zal ik proberen, maar afwachten vind ik nog veel moeilijker. 'k Zou veel liever hebben, dat 't zo ging als in boeken altijd 't geval is.

Dan stapt er juist op 't goeie moment een of andere rijk-aard een huisje binnen, waar ergens gebrek aan is en die heeft net een mand vol levensmiddelen en kleren bij zich, die hij dan kwistig ronddeelt. Die mensen in boeken schijnen nooit te hoeven wachten.

Door al m'n schrijverij heb ik 't hele water vergeten.

't Deksel van de ketel staat op en neer te dansen en 't water stroomt al over de rand heen.

Zondagmiddag.

Vanmorgen na kerktijd ben ik bij Net geweest en 'k ben ook blijven eten.

Hoe 't kwam, weet ik zelf niet, maar ik heb alles van Wil aan mevrouw verteld. Anders praat ik nooit over zulke ernstige dingen met andere mensen, maar ze vroeg zo belangstellend, hoe 't met Wil ging.

'k Heb gezegd, dat ze niet meer ergens als hulp in de huis-houding mocht en dat ze thuis ook niet veel mocht werken. En tot slot heb ik er nog bij verteld, dat de dokter Zwitserland zo'n goed geneesmiddel voor haar vond. Maar dat kan natuurlijk niet, zei ik er gauw achteraan. Mevrouw vroeg niet verder; gelukkig maar, want ik vind

't niks leuk om te vertellen, dat vader en moeder niet rijk zijn.

Bij Net thuis is alles altijd zo mooi en zo royaal.

'k Ben wel eens erg jaloers op haar, maar zij zegt, dat zij juist zo graag een heel stel zusjes en broertjes zou willen hebben.

Zo zie je weer, je wilt altijd graag met elkaar ruilen, misschien wel alleen omdat je weet dat 't toch niet gebeurt. Want als je werkelijk zo maar in iemands anders plaats zou kunnen stappen, zou 't, denk ik, niet zo aantrekkelijk meer zijn.

Vanmorgen in de kerk had de dominee 't over de vele werklozen. Hij sprak ook maar over afwachten. Wat lijkt me dat een akelig vooruitzicht.

Ik doe nou zelf over een paar weken examen, dan ben ik van school af en misschien loop ik over twee jaar nog rond te kijken, of er ergens een plaatsje is. Maar je moest ook vertrouwen hebben, zei de dominee verder. De tekst weet ik niet meer precies. 't Ging over: de haren uws hoofds zijn alle geteld, nou weet ik 't weer.

Anders kan ik nooit preken onthouden, maar deze zeker wel, omdat die juist ging over waar ik tegenwoordig zo vaak aan denk.

Vorige week Vrijdag zijn de ouderlingen op huisbezoek geweest.

Ze kwamen om acht uur al en bleven tot bijna tien. Ik had juist voor Zaterdag een reuze Meetkunde-repetitie, daarom hoefde ik er niet aldoor bij te zijn. Toen ze mij ondervraagd hadden, mocht ik weer verder gaan werken boven op m'n kamertje.

De ene vroeg, of ik de preek van 's Zondagsavonds niet erg mooi gevonden had.

't Was al vijf dagen geleden, dus keek ik hulpbehoevend om me heen.

„Ik weet heus niet meer, waar 't over ging, meneer,” antwoordde ik bedeesd.

Toen vermaande diezelfde ouderling me, dat ik (hoe oud ben je, veertien?) als veertienjarige jongedochter beter naar de preek moest luisteren. Hij heeft nog een heleboel meer gezegd, maar alleen van naar de preek luisteren heb ik onthouden.

Toen mocht ik gelukkig weer naar boven. Er was daar een hele verwarring ontstaan. 'k Had m'n raam openstaan en de deur vergeten dicht te doen, nu waren al m'n blaadjes en kladpapiertjes door de kamer heen gewaaid. Van de examensommen, die ik 's avonds wou maken, bracht ik niets terecht.

Zaterdagmorgens prijkten er drie vraagstukken op 't bord.

Eentje, de eerste, leek nogal gemakkelijk. 'k Had hem bijna af, toen een of andere eigenwijzeling z'n vinger opstak en riep:

„Meneer, is die eerste som van links niet fout? Moet lijn ab geen db wezen?” „Je hebt gelijk, dat is een goede opmerking van je. Luisteren jullie eens allemaal en kijk naar 't bord; deze eerste a moeten jullie veranderen in d, anders wordt de som fout.”

Daar zat ik nou. 'k Had geen zin om hem helemaal over te maken, nou 'k hem bijna af had. Eerst twee en drie maar. Die kreeg ik gelukkig net op tijd af, de eerste kon ik niet meer overmaken, want de bel van elf uur rinkelde door de school en we moesten inleveren. 'k Heb in elk geval, denk ik, wel voldoende. Wat geeft 't eigenlijk, we krijgen toch geen rapport meer. Piet Versteeg, die in

de rij naast mij zit, beweerde, dat ze die cijfers van na de Paasvacantie optekenden en als je te veel onvoldoendes hebt naar de zin van de leraren en Aal, dat je dan geen examen mag doen. Nou, 'k hoop maar dat we allemaal mogen. We zijn toch al met zo weinig. Anders slaan we zo'n raar figuur bij die scholen uit Den Haag. Daar komen ze natuurlijk met dertig lui tegelijk aanzetten.

Maandagmorgen.

Vandaag hebben we helemaal geen les, want morgen is 't schriftelijk examen. 'k Zal daarom eerst maar eens een flink stuk pennen, want de volgende dagen zal ik 't wel razend druk hebben.

't Is niet zo erg vroeg meer, Kok en de jongens zijn al naar school.

't Eerste wat ik vanmorgen gedaan heb, is fijn wezen zwemmen. 't Was heerlijk water en zo 's morgens vroeg waren er nog niet veel.

Als je er in de zomervacantie komt, is 't soms zo vreselijk druk. Dan kun je in de rij gaan staan en je mag er maar een paar minuten in spartelen. Net ben je door de eerste rillerij heen en wil je tegen je zelf zeggen: Wat is 't hier lekker en dan klinkt 't fluitje van de badjuffrouw over 't rimpelend watervlak. Dan kun je je hals over kop naar je hokje spoeden. Als je weer buiten komt, voel je je nog enigszins fris, maar als je door de hitte naar huis gefietst bent, is daar niet veel meer van over dan een vage herinnering.

Maar vanmorgen was 't erg leuk.

De juffrouw gooide een houten pop in 't diepe en daar mochten de aanwezigen naar duiken.

Er waren maar drie dames, die de proef voor 't diepe afgelegd hadden (ik hoorde d'r niet bij) en die deden alle drie d'r best.

Na lang plonsen en zoeken kwam eindelijk de eerste juffrouw hijgend en proestend boven 't water uit. Ze klemde iets in haar armen. Toen ze wat dichterbij gekomen was, zagen de toeschouwers, dat 't de tenen van de houten drenkeling waren. Het hoofd kwam achteraan slepen, helemaal onder water.

Toen ze beiden druipend op de wal gehesen waren, werd de juffrouw gefeliciteerd en de pop weer in 't hokje, waar

die altijd ligt, gebracht. 't Was maar gelukkig, dat 't geen echt mens geweest was, zei de badjuffrouw, want dan zou die, doordat ie aan zijn tenen uit 't water getrokken was, wel niet heel lang meer geleefd hebben.

De juffrouw, die hem gered had, zei, dat ze van 't jaar een cursus zou volgen voor 't redden van drenkelingen. In dit geval had ze echter, volgens haar zeggen, niet anders kunnen handelen. Ze was op de grond aangeland en zag wel de tenen, maar niet het hoofd van de pop. Als ze nog langer onder water gebleven was, zou ze zelf gestikt zijn. En weer zonder wat boven komen wou ze ook niet. Daarom had ze maar zonder aarzelen de koe bij de horens of de drenkeling bij de voetzolen gepakt en was weer naar boven gezwommen.

'k Denk niet dat ik vandaag meer iets ga leren. Eerst wou ik 't nog wel doen, omdat de anderen ook allemaal nog veel zouden repeteren de laatste dag, naar ze zeiden.

Maar vader en moeder vonden 't allebei beter, dat ik vandaag zo weinig mogelijk uitvoerde voor 't examen.

'k Moest maar liever gaan fietsen of wandelen, daar werd je lekker fris van. En vanavond erg vroeg naar bed, om morgen helder te zijn. Zouden 't aardige lui zijn, die er voor komen zorgen dat je niet afkijkt? Zouden we net zo zitten als op school? O nee, veel verder van elkaar af en met leerlingen van andere scholen er tussendoor. Als je nou bijvoorbeeld je werk afhebt, zou je dan net zo lang moeten wachten tot ze allemaal klaar waren of zou je vast op mogen stappen? Dat zal ik, voor 't spul begint, nog eens aan den baas vragen, als ik 't niet vergeet.

Zouden ze allemaal d'r mooiste kleren aan hebben?

Moeder heeft gezegd, dat ik m'n blauwe met die bloeme-

tjes maar aan moet trekken. Die is erg leuk en toch niet zo fijn, dat je hem niet wassen kunt. Als 't koud is, mag ik Wil d'r blauwe blazer er bij aan; ik heb alleen maar een knal rooie en dat steekt er zo erg hel bij af.

.. .. .

Terwijl ik druk zat te schrijven, werd er daarnet zeer beleefd op de deur van m'n kamertje geklopt. Kok kwam binnen. Ze had eerder vrij gekregen van school, ook al vanwege 't examen en nou kwam ze mij een glas bessensap brengen. Moeder had gezegd, dat 't zulk prachtig weer was, dat 't zonde was om binnen te zitten.

„Of je mee gaat, boodschappen doen?”

„Ik kom dadelijk,” riep ik haar achterna, toen ze de deur al weer uit was.

'k Zal nou vanmiddag wel verder schrijven, want Kok zal wel staan wachten.

M'n lege glas zal 'k maar meteen meenemen.

's Middags.

Vanmorgen om een uur of halftwaalf gingen Kok en ik op weg.

„Wat moet je eigenlijk kopen?” vroeg ik, toen we een eindje getippeld hadden.

„Ik ga niks kopen, maar jij moet van moeder een paar nieuwe zijden kousen kopen voor morgen, want je oude zijn zo lelijk, zei moeder.”

Nou, ik was natuurlijk erg in m'n schik.

Na lang beraad koos ik een paar grijze kousen, met van

boven een mooi goud etiketje er op. „Komen hier niet gauw ladders in, juffrouw?” vroeg ik. „Ja, dames (Kok groeide), zijden kousen kunnen natuurlijk altijd ladder, als men ze onvoorzichtig behandelt. Hier heb ik echter een pakje met een soort zeep erin. Als u daarvan aan de gevaarlijkste plekken even een beetje wrijft, is de kans op ladders en slijten veel kleiner. Zal ik zo'n pakje er maar bij doen?”

Wij vonden 't best. „Is er nog iets van uw dienst? Een aardig couponnetje?”

Maar de juffrouw kon niets meer aan ons kwijt. Even later stapten de „dames” met hun inkopen weer naar huis. Moeder had 't eten al klaar en de tafel stond gedekt. 't Was een ware feestmaaltijd en dat op Maandagmiddag. Er stond een schotel volgestapeld met pannenkoeken middenop tafel en daarnaast een fruitschaal met voor ieder een sinaasappel erop.

„Trix moet een beetje sterkte vergaren voor morgen,” zei moeder, „en daarom heb ik haar lievelingsmaaltje maar eens klaargemaakt.”

Toen begon Joop ook: „Hè moeder, Donderdag heb ik zo'n erge moeilijke rekenrepetitie ('t joch is notabene nog op de lagere school) en dan heb ik erg sterkte nodig. Eten we nu Woensdag weer pannenkoek?”

„Nee hoor, jongens, zo gauw als jullie examen moeten doen, maar voor zo'n gewone repetitie is 't te veel werk. Als ik bij elke repetitie, die jullie hadden, op pannenkoeken tracteerde, zou je er gauw genoeg van krijgen.”

Joop dacht, dat ie van pannenkoek wel nooit genoeg zou krijgen, maar na z'n vierde keek hij toch niet meer naar de schaal om, dus dat was wel lichtelijk overdreven geweest.

Om drie uur komt Net me halen. We gaan samen nog een eind wandelen vanmiddag en spreken meteen af, hoe we morgen zullen gaan.

Dinsdagavond.

Eén dag van 't examen is al voorbij. 'k Geloof niet, dat ik 't er erg best afgebracht heb.

Gisteravond was ik expres vroeg naar bed gegaan en laat 't nou toch vannacht gaan onweten. Om een uur of twaalf begon het en om drie uur was 't nog niet helemaal afgelopen. Als 't erg is, komen we er altijd allemaal uit en dan zitten we aangekleed in de huiskamer. Maar nu was 't niet zó hevig. Wel mochten we 't elektrische licht opdoen. Dit was hoofdzakelijk voor Kok, omdat die zo vreselijk bang voor 't lichten is.

Die tijd, dat 't licht brandde vannacht, heb ik nog een laatste blik geworpen op de Franse onregelmatige werkwoorden. Ik dacht, dat die vast wel in de vertaling voor zouden komen.

Vanmorgen waren we door de nachtelijke consternatie allemaal erg laat.

Moeder zou me om halfzeven roepen, had ze beloofd.

Maar 't was al bijna halfacht, toen ik eindelijk verschrikt mijn ogen opende, omdat iemand me door elkaar rammelde.

't Was moeder, die 't al op verschillende andere manieren had geprobeerd, maar die pogingen waren niet met goed succes beloond.

'k Snap er niks van, dat ik vanmorgen zo laat pas wakker was, anders heb ik daar nooit last van.

Inplaats, dat ik me nu op m'n dooie gemak aankleden kon, moest ik in allerijl in m'n klederen, waaronder m'n nieuwe kousen, schieten, een kam door m'n haar halen, vlechtjes breien en naar beneden hollen (gewassen heb ik me natuurlijk ook, dat vergat ik nog te vertellen). Beneden had moeder in de gauwigheid kans gezien een ei voor me te koken.

'k Weet niet hoe 't kwam, anders ben ik dol op eieren en nu kon ik 't bijna niet op krijgen.

Toen ik een halve boterham naar binnen gewerkt had, keek ik op de klok en werd opeens bang, dat ik te laat zou komen. 'k Trok gauw Wil d'r blazer aan en wou weghollen. Moeder stopte echter gauw nog een paar boterhammen in m'n tas om in de pauze op te eten.

Daarna kreeg ik van de hele familie nog goede wensen en raadgevingen mee, maar die heb ik niet allemaal meer kunnen opvangen, want ik was doodsbenuwd dat ik te laat zou verschijnen.

En ik geloof, dat als je te laat op 't examen komt, de examinatoren je meteen al laten zakken.

't Viel gelukkig nogal mee met de tijd. Net wou juist aanbellen toen ik de deur uitholde. We spraken direct af, dat we de hele dag niet over 't examen zouden spreken, om elkaar niet zenuwachtig te maken.

Die afspraak hebben we echter niet lang gehouden. Voor we twee straten door waren, wisten we precies, waarvoor we hem ieder 't meest knepen en wat we niet zo heel erg moeilijk vonden.

't Examen zelf was nogal leuk, 't viel ons tenminste erg mee. Niet de opgaven, maar de omgeving, de examinatoren en derzelve strengheid.

Maar ik schrijf niet verder. Ik kijk nog even een paar

stellingen van Meetkunde na en dan ga ik slapen, want 't heeft negen uur geslagen. Morgen zal ik wel verder schrijven, hoop ik.

Donderdagmorgen.

Hè, hè, gelukkig, 't schriftelijk is afgelopen. En vandaag hoeven we niet naar school; we mogen uitslapen van de doorgestane vermoeienissen.

Gisteren om vijf uur stonden Kok en Joop en Jan aan de school te wachten. Ik moest direct vertellen hoe 't gegaan was, waarna ik allerlei sombere verhalen deed, die hun het bloed in de aderen deed stollen. 'k Vertelde van m'n Meetkunde-werk, waar ik niets van goed had, van de Franse vertaling, waar minstens tien fouten in zaten en die dus ook onvoldoende zou worden.

Kok was nogal optimistisch en ze dacht, dat ik 't met mondeling wel op zou halen.

Joop en Jan trachtten me ook te troosten, Joop door me een reep chocola in m'n hand te stoppen en Jan door mee te delen, dat tante Truus 's avonds naar de stand van zaken kwam informeren.

Het eerste was me zeer aangenaam, het tweede minder. Tante Truus vind ik niet aardig. Ze is zo bedilachtig. Ze wil altijd alles van je weten.

Toen ik thuis kwam, zag ik vader, moeder en Wil al aan de deur staan. Ze waren allemaal erg benieuwd hoe ik 't er afgebracht had, maar ik had niks geen zin, om al die akelige verhalen nog eens te herhalen en gaf niet veel meer dan snauwen tot antwoord.

'k Lette er niet eens op, dat moeder expres sla met eieren

er overheen had klaargemaakt, mijn lievelingskostje. We waren nauwelijks klaar met de nogal sombere maaltijd, toen er gebeld werd.

Daar was tante Truus. Wat een onmogelijke tijd om bij iemand op visite te komen. De hele huiskamer lag overhoop, de borden waren nog niet weggeruimd, de vloer niet geveegd en daar kwam tante al de kamer binnen stevenen. In d'r rechterhand klemde ze d'r handtas en in de linker de knop van de deur.

Moeder vroeg, of ze maar mee wou gaan naar de voorkamer en tante verdween gelukkig uit de huiskamer.

Ik werd opeens buitengewoon ijverig. Eerst ging ik de tafel afnemen, toen vegen en de stoelen recht zetten en daarna nog samen met Wil afwassen.

Maar ja, hoe lang 't soms ook duren kan, juist gisteravond ging het veel te gauw.

Nu moest ik wel naar de voorkamer.

„Zo Dirkje,” zei tante Truus, „wat heb ik jou in lang niet gezien. Kom meid, laat nou eens horen, of je geslaagd ben voor vandaag.”

't Duurde wel tien minuten, voor ik haar duidelijk gemaakt had, dat 't maar een stuk van 't examen geweest was en dat de eigenlijke uitslag pas over een week of drie bekend wordt.

Ze vroeg verder, of de heren nogal tevreden waren over 't werk.

Daar wist ik niets van. Ze mogen, geloof ik, helemaal niet over 't ingeleverde werk praten met de kandidaten.

Tante deed nog veel meer vragen, maar op bijna allemaal antwoordde ik: 'k Weet niet.

'n Paar maal merkte ik, dat moeder me een beetje afkeurend aankeek. Waarom zat dat mens ook maar aldoor over dat akelige examen te zaniken?

Eindelijk werd ik 't zat. Toen ze weer begon na d'r derde kopje thee (ik had gehoopt, dat ze na 't tweede al zou vertrekken) liep ik hard de kamer uit en holde naar boven, naar m'n kamertje.

't Eerste wat ik daar zag, was een vaasje viooltjes op m'n tafeltje met een briefje erbij: Van Kok. Op 't grote bed lag een pakje. 'k Was nog wel erg kwaad, maar daar ik toch benieuwd was naar de inhoud ervan, maakte ik 't gauw open.

Toen ik de diverse kranten er afgewoeld had, bleef er een klein cigarettendoosje over. 'k Maakte 't open en een akelige harige rups grijsde me aan op een groen afgeknabbeld eikeblaadje.

Aan de binnenkant van 't dekseltje zat een vodje papier, waarop in Jan z'n hanepotenschrift geschreven stond: Voor Trix; dit is de mooiste rups uit mijn verzameling. Je mag hem houwe, omdat je nou geen Mulo-examen haalt.

Jan.

'k Wierp het griezelige dier, ondanks zijn onaantrekkelijk uiterlijk, toch een vertederde blik toe en deed toen 't doosje weer zorgvuldig dicht, want hoewel ik 't erg waardeerde, dat Jan me zo'n mooie rups cadeau gaf, 'k heb hem toch liever niet onder de dekens.

Met m'n hoofd uit 't raam geleund, bepeinsde ik de afgelopen gebeurtenissen nog eens.

Deze dag had ik helemaal verknoeid. De heren, die door de zaal liepen, waren erg argwanend geweest de hele dag. Een had er wel bijna een kwartier naast m'n tafeltje gestaan, juist terwijl ik aan 't tweede Meetkunde-vraagstuk bezig was.

Dat gaf er aanleiding toe, dat de laatste wetten en stellingen m'n brein ontvluchtten. Eindelijk liep de lange meneer verder, maar toen was de meetkundetijd meteen om.

Toen we daarna pauze hadden, praatten we met elkaar over niets anders dan over 't werk. We vergeleken allemaal, wat we er ieder van gemaakt hadden en de één ontdekte al stommer fouten dan de ander.

Tussen de middag, onder 't naar huis gaan, was er ook geen andere conversatie dan 't examen, voor en na.

En toen ik 's avonds thuis kwam en 'k dacht eens fijn op te kunnen kikkeren, hing me die nare tante Truus boven m'n hoofd.

's Avonds om tien uur is ze pas vertrokken.

Moeder vertelde, toen ze 's avonds boven kwam, dat ze 't niet erg beleefd van mij had gevonden, dat ik er vandoor gegaan was.

Tante was expres voor mij uit Rotterdam gekomen. Ze had er reisgeld voor uit moeten geven en nou deed ik zo onhartelijk.

„Daar staat m'n spaarpot. Pak d'r maar een gulden uit of wat 't haar gekost heeft. Maar als u maar niet zoveel neemt, dat ze met de echte uitslag er nog eens van kan komen, want ik vind 't een naarling, nou weet u 't. En nou ga ik slapen.”

Meteen keerde ik me om en stoorde me niks meer aan de omgeving.

Moeder zei: „Ik zal nu maar denken, dat je wat oververmoeid bent, Trix, maar morgen moet je maar eens goed nadenken over wat je vanavond allemaal bedorven hebt. 'k Hoop, dat je nu zult kunnen slapen. Welterusten.”

Nou, 'k sliep nog voor Wil en Kok boven waren, maar die maakten me wel wakker met hun geklets.

'k Deed echter net of ik nog sliep en of ik niets van hun aanwezigheid merkte.

Kok zei: „Wat was die Trix vanavond vervelend, zeg. Zou ze 't er zo slecht afgebracht hebben? Tante was, geloof ik, erg boos later. Ze zei tenminste, dat ze hoopte, dat moeder Trix die hoogmoed gauw af zou leren, want dat Trix pronkte met een andermans veren. Wat bedoelde ze daarmee?”

Toen hoorde ik Wil weer wat terug zeggen. 't Was erg zachtjes en ik kon 't niet verstaan. Maar wel merkte ik, dat Kok naar me toe kwam dribbelen en dat ze me stond aan te gapen. „Ja, ze slaapt,” hoorde ik haar zeggen.

Net toen Wil van wal zou steken, verhief ik m'n hoofd boven 't dek uit en verklaarde, dat ik wel wakker was en wou weten wat ze over me te zeggen hadden.

„Ik heb niets te vertellen,” zei Wil, „we gaan alle drie slapen,” en ze draaide meteen 't licht uit.

Toch had ik aldoor 't idee, dat er iets ergs was, dat Wil liever niet tegen mij wou zeggen, maar dat toch erg belangrijk was.

Toen Kok al rustig lag te zagen, kroop ik zachtjes m'n bed uit en ging op 't randje van de divan bij Wil zitten.

Ze was ook nog wakker en op mijn aandringen heeft ze me verteld, waarom tante zo boos was geweest.

Nu weet ik 't. 't Is omdat zij, tante Truus, mijn schoolgeld betaalt. De Mulo is wel niet zo duur, maar vader kon het toch de laatste jaren niet meer betalen. Tante Truus is rijk en ongetrouwd en ze heeft ook een erg goed hart, volgens Wil. Daarom heeft zij 't nu al twee jaar lang betaald. Nou weet ik, waarom ze altijd 't meest op mijn rapport had aan te merken en waarom ze gisteren zo aan 't vissen was, hoe 't examen gegaan was.

Maar ik vind, al betaalt ze nou honderdmaal mijn schoolgeld, daarom hoeft ze zich nog niet overal mee te bemoeien.

Wil was 't niet met me eens en ze vond dat ik de andere dag, dus vandaag, excuus moest gaan vragen aan tante Truus. 't Is nu zeven uur en ik heb er niets geen zin in. 'k Zal er maar eens uitstappen en me aan gaan kleden, des te langer wordt de vrije dag.

's Morgens troalf uur.

Daarnet belde Net op. Zij gaat vanmiddag op de fiets naar Rotterdam. Om één uur vertrekt ze. Of ik meeinging. Ze moet een paar boodschappen doen en ook nog bij een kennis aangaan. 'k Heb maar gezegd, dat ik 't doe. 'k Denk, dat ik dan toch maar naar tante Truus zal gaan. Nou ik weet, hoe de zaak in elkaar zit, bekijk ik alles wel een beetje anders. 't Is toch wel akelig om arm te zijn, want als we zelf rijk waren, zou ik nooit naar d'r toe hoeven gaan, om excuus te vragen.

Donderdagavond.

'k Schaam me diep, dat ik gisteren en vanmorgen allemaal zulke gemene dingen van tante Truus opgeschreven heb. Ze was vanmiddag zo verschrikkelijk aardig.

Net en ik waren om drie uur al in Rotterdam. Eerst hebben we samen de boodschappen van Net afgedaan en toen gingen we ieder apart naar onze respectievelijke kennissen. Net zou er maar kort blijven en dan naar de Nieuwstraat komen. 't Was gelukkig nogal dicht in de buurt; we hoefden niet heel Rotterdam door te trappen. Om klokslag vier uur belde ik bij mejuffrouw G. van Diezen aan, in de wandeling tante Truus geheten.

'k Stond te bibberen op de hoge, blauwe stoep, toen de zware bel door de gang weergalmde. 't Leek wel of ik een uur had staan wachten, toen het ruitje in de deur openkierde en een gezet vrouwspersoon informeerde, „wat ik mos”.

„Is juffrouw Van Diezen thuis?” Op 't toestemmend geknik van de werkster vervolgde ik: „Ik ben 't nichtje van tante en ik. . . .”

Voor ik m'n stamelende zin er nog uitgebracht had, stond tante zelf al voor me. Ze verzocht me, haar in de kamer te volgen, wat ik dan ook deemoedig deed.

Een dikke kat met een lichtblauw zijden lintje om wrong zich langs m'n benen, om bij het onderhoud tegenwoordig te zijn.

Toen ik eenmaal in de salon zat, op 't puntje van een met rode pluche beklede stoel, tegenover tante, voelde ik me opeens erg schuldig en ook erg klein.

'k Begon een beetje te hakkelen van verkeerd gedaan,

anders bedoeld enz. De vette poes zat met 'n schuine kop naar me te knippen of hij zeggen wou: „Jij liever dan ik.”

Tingeling. Tante vloog naar 't spionnetje bij 't raam en kwam toen weer terug naar de canapé. Ik was ondertussen vergeten waar ik gebleven was met m'n speech en daar ik vermoedde, dat Net voor de deur stond, leidde ik haar eerst even in bij tante.

Net kwam juist op 't goede moment.

Toen zij in de stijve salon binnengestapt was en op een dito rode stoel als de mijne opgeprikt zat, leek alles opeens veel minder akelig en moeilijk.

Net vertelde van ons examen. Dat zij en ik een heleboel dingen net eender hadden en dat ze wel dacht, dat ik zou slagen.

Tante Truus zat ademloos toe te luisteren en haar gezicht klaarde zienderogen op. Ze had bij die scène van Woensdagavond natuurlijk minstens gedacht, dat mijn kans hopeloos was en dat ik de familieleden maar vast voorbereiden wilde.

Nu ze echter hoorde, wat Net allemaal vertelde, werd ze veel aardiger. Ze schonk thee voor ons en presenteerde kersenbonbons.

En toen we weggingen, gaf ze ons ieder een kwartje, om onderweg ijs te gaan eten, naar ze er bij zei.

Nou, wij waren blij!

't Was al vijf uur, dus tijd om ergens te gaan zitten hadden we niet meer. Daarom snelden we maar naar een langs de weg staand ijskarretje toe en namen allebei een erg dure ijswafel van een dubbeltje. 't Was een roomijsgeval, in chocola-omhulling, met nog een zilverpapiertje er omheen.

Al rijdende lieten we het heerlijke ding in onze maag glijden. Net kon precies de kouwe glijbaan voelen, h weerde ze.

Om een uur of acht waren we pas thuis. We zouden nog precies dertig cent over gehad hebben, als mijn band niet gesprongen was even voorbij Schiedam. 't Plakken kostte dertig cent plus dertig minuten oponthoud.

'k Heb thuis niet verteld, dat we bij tante Truus geweest waren. 'k Zal 't straks, als Wil boven komt, wel aan haar vertellen, dan kan zij 't aan moeder zeggen, als ik morgen weer naar school ben.

Maar nu ga ik naar beneden toe, want 't is hier pikke-donker geworden ondertussen.

Vrijdagmorgen.

Gisteravond heb ik 't aan Wil gezegd van tante Truus. 'k Dacht eerst, dat ze 't wel een erg mooie daad van me zou vinden. Maar ze zei alleen, dat ze niet anders verwacht had, omdat 't immers mijn plicht was. Dat vond ik wel een tamelijk ouwe-vrouwige opmerking, maar 'k vind 't toch wel fijn, dat Wil precies zegt, wat ze denkt en niet wat ik prettig zal vinden, om te horen.

Vanmorgen moeten we weer allemaal een gedicht opzeggen voor Aal Kraal. 'k Ga nog gauw even met m'n boek naar de tuin om 't daar mooi op toon te declameren.

Als ik 't hier zou doen, zou de hele familie wakker worden, want 't is nog erg vroeg.

Zaterdagmiddag.

Vanmiddag ga ik me weer eens helemaal in Indië verdiepen.

Die vulkanen van Java kan ik maar niet in m'n hoofd krijgen.

't Makkelijkste kan ik ze nog leren, door de ligging uit te tekenen.

'k Zit boven op ons kamertje. Hier is 't rustiger dan in de tuin, want daar zijn de anderen ook.

De lange mat voor de deur is Java, 't zeil is de Indische oceaan.

Nu ga ik één voor één de vulkanen op Java aanbrengen. De Slamats is een stuk zeep, de Gedeh een kam, de Kloet een spons.

Even later stellen dezelfde voorwerpen de rivieren op Sumatra voor.

't Zolderraam staat open. Joop en Jan maken een vreselijke herrie in de tuin. 'k Hoor ze hier helemaal schreeuwen.

Over twee weken en twee dagen is 't mondeling in Den Haag.

Eigenlijk nog maar veertien dagen, dat je wat leren kunt 's Zondags doe je niks en vandaag is al bijna om.

'k Kom nooit van z'n leven klaar.

Hoepsa, 't gedenkschrift gaat dicht. Als ik over zestien dagen gezakt uit de examenzaal druij, zal ik me hierover te laat beklagen.

Zondagmorgen.

Hè, hè, de vulkanen zitten er in, de wastafelgereedschappen liggen weer op hun plaats en 't examen is weer één dag dichterbij.

Net en ik zijn de enigen, die 't Dinsdag over een week al doen, de anderen allemaal later.

Gisteren kwam er een brief van tante Truus. Ze schreef, dat ze 't Woensdagavond heel gezellig gevonden had (bijna onafgebroken, schreef ze erbij) en dat ze Nettie en mij na 't examen graag nog eens een keer zou willen zien verschijnen.

'k Weet niet of ik 't leuk vind of niet. Als we allebei geslaagd zijn, wel. Dan is 't natuurlijk erg gewichtig om met je diploma in je zak een bezoek af te leggen.

Maar stel je voor dat ik zak. Dan ga ik nooit ergens meer heen, waar ze me kennen.

'k Heb vanmorgen voor de verandering eens erg lang gemaakt, 't slaat al acht uur.

Daar komt moeder, geloof ik, al aan, om ons te wekken. Nou ga ik er gauw uit, anders moeten Wil en Kok zich nog eerst wassen.

Zondag.

'k Heb de hele week geen tijd gehad, om te schrijven. En nu, al is 't Zondag, heb ik 't nog druk. Vanmorgen is 't eerst, voordat je 't weet, al weer kerktijd. Dan koffiedrinken, eten en boek voor 't examen lezen. Als ik dit uit heb, moet ik er nog twee, dus 'k mag wel opschieten. 'k Begrijp anders niet, dat je al die boeken zo vreselijk

nauwkeurig moet lezen; die gecommiteerden hebben ze natuurlijk ook voor 't laatst in d'r jonge jaren gelezen, dus die weten er nog veel minder van dan wij.

't Regent op 't ogenblik verschrikkelijk. Als 't met 't examen maar beter is. 't Kan nog best, want 't duurt nog negen dagen.

Wil en Kok wenden zich onrustig om en om op haar legersteden.

't Wordt zeker tijd om op te staan. Hè, nou 't zo warm wordt, is 't toch niet zo prettig, om altijd met Kok in één bed te slapen. 't Is zo nauw en Kok spartelt altijd zo raar met d'r armen en benen.

Op 't ogenblik ligt ze helemaal dwars in bed. D'r tenen hangen er buiten te bengelen, 't kussen ligt op de grond. Over tien dagen om deze tijd is mijn lot beslist. Dan ligt of m'n diploma op tafel of ik lig te zwemmen in tranen.

Zo gauw ik kan, zal ik de uitslag opschrijven, met de loop van 't examen er bij.

Dan kan ik later als 80-jarig vrouwtje me weer voor de geest halen, hoe heel vroeger, toen ik nog een meisje van veertien jaar was, 't examen gedaan werd en voor welke vreselijk ouderwetse vakken ik me in m'n jonkheid inspande.

Zondag.

't Is 't heerlijkste weer, dat je je indenken kunt. Op de rand van 't zoldervenster staat een bloempotje met een geranium. Daar is een vlinder op neergestreken. 't Staat erg vrolijk bij elkaar, dat gele (van de vlinder) met 't rood en groen van de plant.

De zon schijnt lustig naar binnen. 't Is alles even prettig om me heen, maar toch heb ik een erg ongelukkig gevoel. Gisteren en eergisteren ook al.

Iedereen, die ik per ongeluk tegenkom, moet het ontgelden.

Gisteravond hebben Wil en Kok nog een volle lading gekregen.

't Was een uur of tien en ik wou graag slapen, omdat ik tegenwoordig aldoor 's morgens zo vroeg opsta om te leren.

Maar toen kreeg Kok 't in d'r hoofd om allerlei onzin te gaan vertellen van onder 't dek vandaan.

's Morgens had hun klas een uur vrij gehad en daarom moest zij midden in de nacht natuurlijk de avonturen, die ze beleefd hadden, aan ons bekend maken.

Wil vond 't een erg leuk verslag, maar ik lette helemaal niet op wat Kok eigenlijk vertelde; alleen 't feit, dat ze me uit m'n slaap hield, maakte me kwaad.

En Wil bleef maar doorvragen, juist op 't moment, dat ik dacht, dat Kok klaar was.

Eindelijk werd 't me te machtig. Al een paar malen had ik Kok een stomp gegeven, met de mededeling, dat ze zich stil moest houden, maar nu nam ik andere maatregelen. 'k Sprong uit bed, trok de dekens van 't bed en begon toen de matras uit 't ledikant te sjoeren.

Toen ik 't derde deel er uit had, nam ik dat mee en verrok ermee naar de gang. Daar gekomen, ging ik er op liggen en rolde me in de meegenomen dekens.

Kok was zeker eerst te verbaasd om de toestand te doorzien; 't duurde tenminste enige ogenblikken voor de deur opengerukt werd en ze haar rechtmatig deel van 't dek op kwam eisen.

„Ga jij maar onder de spreij liggen, hoor, dan kun je nog veel beter je medemens van je avonturen op de hoogte stellen; die dekens dempen alleen 't geluid maar. Ik lig hier best. Dag Kok!”

Kok liet zich echter niet afschepen en even later rolden er twee dames in nachtgewaad over de donkere overloop. We waren bijna, door de duisternis misleid, de trap afgekukeld, toen eensklaps beneden 't licht aangedraaid werd en moeder de trap opkwam.

Die had spoedig de orde hersteld en een paar minuten later lagen Kok en ik weer zusterlijk naast elkaar in bed, ieder met een eerlijk even groot stuk deken. Toen moeder weer weg was, verzekerde ik Kok nog even, dat ze bij 't eerste woord op de grond terecht zou komen, dus dat zwijgen in dit geval goud was.

Een minachtend geknor was 't enige antwoord en tevens 't laatste geluid, dat ik sinds gisteravond vernomen heb. Morgen hebben Nettie en ik vrij van school. Meneer heeft ons aangeraden, die laatste dag niet te werken, maar eens fijn buiten te gaan wandelen of een eind te fietsen.

De laatste dag voor 't schriftelijk heb ik die raad wel opgevolgd, maar nu doe ik 't vast niet, hoor.

Morgen moet ik alles nog eens doorvliegen, om tenminste Dinsdag iets te weten.

'k Sta allerverschrikkelijkst vroeg op en werk tot 's avonds laat. Wat ik de laatste dag voor 't examen er in krijg, kan er natuurlijk één dag later nog niet uitgevlogen zijn. Vandaag moet ik nog twee boeken doorlezen.

'k Zal vragen of ik niet naar de kerk hoef, tenminste vanavond.

'k Wou eigenlijk maar, dat 't niet zulk schitterend weer was.

Nou komt Nettie me vast straks na de middag halen, om te gaan wandelen en voor morgen zal ze ook wel een plan bedacht hebben. Maar ik ga geen van beide keren mee.

Wandelen kun je altijd nog wel, en je Mulo-examen komt gelukkig maar één keer voor, maar dat is ook genoeg.

Maandagavond.

Ik krijg hoe langer hoe meer 't idee, dat ik helemaal niets meer weet.

Iedereen vond 't erg onverstandig van me, dat ik de hele dag binnen bleef, maar ik wou nou eenmaal niet anders. Onder 't eten prevelde ik mijn Franse, Duitse, Engelse en Hollandse gedichten en sneed van m'n boterham allerlei meetkundige figuren. 't Ei, waarop moeder me tracteerde, diende voor mij slechts tot vermeerdering van m'n wijsheid. 'k Pelde 't heel langzaam en voorzichtig om de vliezen te ontdekken en toen ik bij 't dooier aangeland was, deed ik alle moeite om een geel en wit dooier te onderscheiden. De hagelsnoeren waren nergens te zien.

'k Hoop maar, dat de examinerator morgen geen ei te ontleden geeft voor natuurlijke historie, want daar breng ik niets van terecht.

't Is nu negen uur. 'k Had vanavond op m'n kamertje ook nog willen gaan leren tot vannacht erg laat, maar mijn boeken zijn allemaal weg.

Toen ik beneden aan allemaal vroeg, of iemand ze ook gezien had, bleek 't dat vader ze in de kast gesloten en die op slot gedraaid heeft.

Hij wou niet hebben, dat ik er nog een oogje op wierp.
'k Snap er niet veel van. Vroeger zei vader juist altijd,
dat ik best wat harder mocht werken en nou wil ik juist
erg veel doen en mag het weer niet. Ik kan 't de mensen
ook nooit naar de zin maken.

Dinsdagavond.

Hoera, hoera! in de duizendste macht verheven!
Ik ben geslaagd.
De hele klas is beneden om te feliciteren. 'k Vlieg dus
gauw weer van m'n kamertje weg. 'k Ben maar heel even
weggelopen, om 't grote nieuws direct in m'n gedenk-
schrift op te tekenen. Morgenochtend verder.

Woensdagmorgen.

't Is buiten erg somber en druilerig; 't motregent, geloof
ik.
'k Blijf eens lekker lang in bed liggen, tot een uur of acht,
want ik hoef toch nooit van z'n levensdagen meer naar
school.
Nou zal 'k eerst het hele verloop van de dag van gisteren
eens opschrijven en vanmiddag zal ik mijn toekomst-
plannen eens overpeinzen.
Gisternog om zeven uur stond ik al kant en klaar in
de vestibule, om naar de tram te ijlen.
Dit vervoermiddel vertrekt om kwart voor acht van de
hoek van de volgende straat, dus 'k zou op dat moment

nog wel vijf en veertig maal heen en terug kunnen wandelen. Maar ja, 'k was door zenuwen overmand en dacht niet anders, dan dat ik hem missen zou. Moeder wist me echter nog een half uur thuis te houden en zorgde ook nog, dat ik een paar dunne boterhammetjes naar binnen kreeg, vergezeld van een kop chocola.

Om halfacht bracht de hele familie, behalve moeder, die voor 't ontbijt moest zorgen, me naar de tramhalte.

Daar schudden ze me allemaal nog eens stevig de hand en gaven me allerlei beste wensen op de reis mee.

Nettie kwam gelukkig ook al gauw in de tram en dra waren we samen in een druk gesprek gewikkeld, waarin we angstvallig 't woord examen vermeden.

Nettie en ik behoorden allebei bij de eerste ploeg van Dinsdag, zij was nummer twee en ik nummer zeven.

Op 't plein voor 't examengebouw was al een hele troep slachtoffers tegenwoordig. Sommigen waren nog in gezelschap van moed-insprekende familieleden; er waren er ook een paar bij, die wel dertig jaar leken, zo volwassen zagen ze er uit.

Net en ik beschouwden een van de wandelaars voor 't gebouw in 't begin als een examiner en later bleek 't een lotgenoot van ons te zijn, nummer drie van ploeg 1. Toen de bel begon te luiden, moesten de verwanten en kennissen natuurlijk de benen nemen.

In de grote zaal zag allès er erg plechtig uit; bij 't binnenkomen zagen we een heleboel statige dames en heren, meestal ouwe, met kale hoofden (de heren dan) en brillen op, die zich allemaal twee aan twee aan kleine tafeltjes schaarden.

Aan 't eind van de zaal was een soort podium, waarop een lange tafel stond, bedekt met een groen kleed.

Daaraan zat een drietal bejaarde heren, die, geloof ik, zo'n beetje de leiding hadden. Eén ervan sprak de candidaten toe, de andere schreef (hij zat zeker alvast de uit te reiken diploma's in te vullen) en de derde, ja, wat die uitvoerde, weet ik niet meer. De speech van den eerste ben ik al weer vergeten, maar 't was in elk geval goed bedoeld.

'k Vond 't mondeling veel prettiger dan 't schriftelijk.

Er waren nog wel een heleboel vragen, die ik niet kon beantwoorden, maar ze wouen ook soms zulke rare dingen weten.

De vulcanen van Java hebben gelukkig nog dienst kunnen doen. Ze moesten m'n hele Aardrijkskunde-reputatie hoog houden, want verder heb ik de juffrouw helaas bitter weinig kunnen vertellen. Alleen wist ik nog een paar dingen van de Rijn, dat heeft ook meegeholpen om een vier te halen inplaats van een nul.

Na elke twee vakken hadden we even vrij. Dan holden Net en ik gauw de zaal uit en naar elkaar toe, om te vertellen, hoe we 't er afgebracht hadden.

Tussen de middag stapten we samen een melksalon binnen, om onze meegebrachte boterhammen te nuttigen. Tot slot tracteerde Net op mocca-ijs.

„Weet jij, waar Mocca-koffie vandaan komt?” vroeg ik, terwijl ik 't heerlijke zachtbruine goedje op m'n tong liet smelten.

Net zei van uit Arabië. Had ik dat ook maar gezegd, toen de Aardrijkskunde-juffrouw er naar vroeg.

't Eerste vak 's middags was Nederlandse Taal.

Nu was er een meneer, die ondervroeg. 't Waren nogal gemakkelijke vragen. De juffrouw, die er bij zat, maakte maar aldoor aantekeningen.

Opeens richtte ook zij 't woord tot de candidaat:

„Heb je wel eens gehoord van de gedichten van Isabella Schoen?” vroeg ze.

Ik schudde geringschattend van neen.

„Dat is anders een van de beste tegenwoordige dichterssen,” zei de juffrouw, „'k verbaas me, dat je er niets van kent.”

Toen nam de meneer weer 't woord. Voor ik echter z'n vraag kon beantwoorden, ging er weer een klein belletje, ten teken dat 't volgende vak begon. 't Was echt jammer, want op die laatste vraag had ik een reuze uitgebreid antwoord geweten, wat me vast een extra-mooi cijfer bezorgd zou hebben. Als die akelige juffrouw nou maar niet over die onbekende dichteres begonnen was!

Na een poosje in 't Frans beproefd te zijn, kon ik ook dit tafeltje weer verlaten.

Voordat ik aan 't laatste vak toe was, Geschiedenis, kon ik nog even met Net babbelen. Net kwam juist van 't Ned. Taal-tafeltje en zij had ook al moeten vertellen, wat ze van Isabella Schoen wist. Dat is zeker die juffrouw d'r stokpaardje.

Net had Geschiedenis er boven verwachting afgebracht, vertelde ze.

Ze had alle vragen op één na geweten en de twee heren hadden haar zelf laten kiezen waar ze over wou praten, over de Romeinen, de Grieken of de Perzen met hunlieder oorlogen.

Eindelijk was 't vier uur en waren we allebei klaar. Maar nu kwam 't akeligste van de hele dag, 't op de uitslag wachten.

't Zou wel zes uur worden, voor de uitslag bekend zou zijn, dus we hadden nog twee volle uren voor de boeg.

Wat moesten we al die tijd uitvoeren?

Toen we ongeveer een half uur rondgekuierd hadden, kwam het gebaarde kereltje, dat vooraan de groene tafel o.i. de diploma's geschreven had, naar buiten.

Net en ik holden gauw naar de deur terug; zou hij al iets weten?

De meneer liep echter haastig door, zonder de wachtende kandidaten een blik waardig te keuren. Zelfs geen hoopvol glimlachje speelde om zijn lippen. Even later kwam hij weer terug en verdween in het sombere gebouw.

Nog een half uur moesten we rondrentelen op 't plein en vol spanning de uitslag verbeiden.

Van de anderen, die tegelijk met ons examen gedaan hadden, kenden we er geen een.

Het lange wachten maakte echter, dat we met verschillenden een praatje maakten. Natuurlijk over 't examen. De een had al somberder verhalen dan de ander. De eerste dag lieten ze altijd de helft zakken, verklaarde er eentje, wat ons de schrik om 't hart deed slaan. Een ander vertelde, dat het kereltje, dat daarnet buiten gekomen was, zo'n kwaai was. Die wou maar 't liefst, dat ze allemaal zakten, dan hoefde hij geen diploma's te schrijven. Een derde wist weer wat anders.

'k Geloof, dat die verhalen alleen maar dienden voor tijdverdrijf en niet als waarheid opgevat moesten worden, want de uitslag viel gelukkig heel anders uit.

We durfden de straat niet uit te lopen, omdat we bang waren, dat ze ondertussen de uitslag zouden bekend maken en als je er niet bij was, konden ze je natuurlijk ook geen diploma geven.

Er kwamen verschillende familieleden en kennissen opdagen, zodat je, als je heen en weer wou wandelen, je door de menigte heen moest wringen.

Van ons waren er geen vrienden en verwanten. Dat hadden we expres gevraagd. Wel bijvoorbeeld aan de tram, maar niet hier in Den Haag, want als we eens allebei zakten!

Om een uur of halfzes kwam er toch een bekend gezicht. Een mooie, blauwe auto poogde de dichtbevolkte straat luid toeterend te passeren. Er in zaten: Cathrien en haar zuster.

Wat zouden die hier komen doen?

Cathrien was de laatste tijd wel veel aardiger tegen me; na de Paasvacantie is dat begonnen.

Maar dat ze bij de uitslag zou komen, hadden we niet kunnen denken.

Een eind verder in de straat stopte de auto, 't portier ging open en Cathrien en haar zuster kwamen naar ons toe. Cathrien deed 't woord. Eerst wist ze niet goed, wat ze zeggen moest, maar Net en ik deden zo'n uitgebreid verslag van 't mondeling, dat zij er geen speld tussen kon krijgen.

Toen we eindelijk ophielden, vertelde Cathrien, dat ze maar even langs gekomen was, om te vertellen, dat ze vanavond niet kon komen. We hadden namelijk afgesproken, dat 's avonds om een uur of acht de hele klas zou komen informeren, of we geslaagd waren en dat ze ons dan zouden feliciteren.

„Maar ik kom morgenavond,” zei ze enigszins geheimzinnig, „en dan zal ik je wat vertellen. Maar nu moeten we naar huis, want ma weet helemaal niet, dat we hier zijn en ze wachtte ons om halfzes al thuis. Dag!”

Tegelijk wandelden de twee dames weer weg, verwonderd nagekeken door ons, die niet veel van 't geval snaptten. Enfin, dat zal ik vanavond dan wel gewaar worden.

Ondertussen was de tijd fijn opgeschoten. 't Was al kwart voor zessen.

Toen kreeg een ijscomannetje de handigheid om onze straat in te rijden.

Hij liet z'n belletje lustig door de straat weerklinken en vatte post vlakbij 't gebouw, waar ons aller vonnis beslist werd. Al spoedig was hij van alle zijden door klanten omringd. Gelukkig had hij een flinke voorraad bij zich, zodat weldra de grootste helft der kandidaten van een ijswafel voorzien was. 's Middags had Net mij getraceerd, daarom foof ik nu op twee van vijf.

We durfden hem echter niet lekker langzaam op te eten, omdat we bang waren, dat dadelijk de bel zou gaan en

we dan met een halve ijswafel voor de groene tafel zouden moeten verschijnen. 't Ding weg te gooien kwam zelfs niet in ons op.

Eindelijk, om klokslag zes uur, ging de grote deur open en weerklonk er een bel, ten teken dat het grote ogenblik was aangebroken.

Wij waren al bij de eersten, dus zouden wij 't nu gauw weten.

Ploeg één werd er geroepen. Wij schoven naar voren.

Nummer één was een meisje, dat aldoor somber gekeken had, van vier uur af. De stumperd had er zeker een voor gevoel van, dat ze zakken zou. En 't kwam uit ook. Op 't vernemen van haar vonnis begon ze luid te snikken. No. twee was Net. Toen de man, die 's morgens de toespraak gehouden had, gezegd had, dat ze er door was, had ze bijna geen geduld meer, om de rest van z'n betoog aan te horen. Maar ze moest toch eerst fatsoenlijk wachten, tot de andere leden van ploeg één aan de beurt geweest waren.

No. drie bleek de jongeling van middelbare leeftijd te zijn, die wij tevergeefs onder de examigators gezocht hadden. Ook hij bleek gezakt te zijn.

„Stel je voor, dat ze 't om en om doen,” dacht ik in de gauwigheid. „Dan ben ik net bij de gezakten.”

Daar werd mijn naam genoemd. „Dirkje van der Hoek is geslaagd.”

Toen 't tot mij doordrong, dat ik er was, was ik zo verschrikkelijk blij, dat ik verder niks meer hoorde.

'k Vergat bijna nog m'n diplomageld te betalen, dat 't derde lid van de groene tafel scheen te verzamelen.

Toen we allebei buiten waren gekomen, sprongen Net en ik van blijdschap wel een meter in de lucht en holden

toen gauw naar de tram om ze thuis zo vlug mogelijk op de hoogte te stellen.

In de haast liepen we nog tegen Joop op, die toch naar Den Haag gekomen was. We vertelden 't hem natuurlijk direct en zonder iets terug te zeggen, sprong hij op z'n fiets en racete weg.

In de tram haalden we allerlei voorvallen van de dag op en voor we 't wisten, waren we al bij de halte waar Net er uit moest. Ze beloofde nog, 's avonds met de rest van de klas ook naar mij toe te komen, want ze zouden eerst naar haar gaan, hadden we 's Zaterdags afgesproken.

Toen ik uitstapte, werd ik opgewacht door de ganse familieschaar, die me om 't hardst feliciteerde.

Joop had ze zeker al ingelicht. Dan heeft ie anders wel hard moeten fietsen. In triumpf werd de heldin van de dag naar huis gevoerd en daar waren ook weer allerlei verrassingen toebereid. Een echte Zondagse pudding prijkte op tafel en een bos bloemen met hartelijk gefeliciteerd eraan stond een eindje verder. De milde geefster van het bouquet bleek Dientje te zijn, ons vroegere dienstmeisje, die ons ook altijd nog bij een verjaardag gedenkt met een ansichtkaart.

Aan tafel wou iedereen natuurlijk weten, hoe 't geweest was. Maar moeder zei, dat ik na 't eten maar verslag moest uitbrengen, want dat ik nu eerst de maaltijd eens eer moest aandoen.

.. .. .

'k Heb maar even een paar stippeltjes neergezet, dat betekent een uur tussenruimte. Dat heb ik besteed met aankleden en ontbijten en ons gemeenschappelijk zit-slaapkamertje op te ruimen.

Moeder wou, dat ik vandaag maar eens fijn ging fietsen, maar voor ik daar toe over ga, moet ik eerst de aantekeningen van gisteren nog afmaken.

Om halfnegen werd er hevig gebeld en even later kwam de hele klas, bestaande uit twaalf personen (Cathrien was er niet), de kamer binnen.

't Duurde wel een kwartier voor 't gefeliciteer afgelopen was en ze allemaal zaten.

Nou, bij nader zien, benijden ze ons wel erg, want zij hadden 't de laatste dagen allemaal nog erg druk.

Ze gingen al gauw weer weg, omdat ze voor de andere dag weer veel huiswerk hadden en omdat we eerst nog gezamenlijk naar den baas zouden trekken.

Bij zijn deur namen de andere twaalf afscheid en Net en ik bleven samen over.

Hij had natuurlijk de uitslag al gehoord en was erg blij met dit goeie begin. Hij was ongeveer om vijf uur in Den Haag geweest, maar toen was er nog niets bekend en hij kon ook niet langer blijven, omdat er om zes uur weer een vergadering zou beginnen, die tot halfnegen duurde. Hij was net thuis gekomen, toen wij aanbelden.

De andere leraars gaan we pas bezoeken en vaarwel zeggen, als we er allemaal door zijn, dus over veertien dagen. Wat zou Cathrien vanavond komen doen? 'k Begrijp er geen snars van. Zou 't met die aanminningheid van de laatste tijd verband houden? Of zou ze me komen vertellen, dat ze vriendin met me wou worden. 'k Ben reuze-nieuwsgierig. Maar nou ga ik fietsen. 'k Denk dat ik me maar naar de zee begeef, dit schrift stop ik voorin m'n fietstas, dan kan ik aan 't strand nog wat schrijven.

Donderdagmorgen elf uur.

'k Lig hier heerlijk in 't zonnetje te braaien. Jammer, dat Net niet mee kon gaan. Zij is enig kind en ze gaat vanmiddag nog met haar vader en moeder op reis. 'k Geloof, dat ze ergens op de Veluwe in pension gaan. 't Is gisteravond pas besloten, na de uitslag van 't examen, vertelde Nettie me, maar zo gauw ze aan was, zou ze me een lange brief schrijven.

M'n fiets ligt naast me, ondersteboven. Uit de tas aan de stuurstang is een pakje gegleden. Dat heeft moeder me op 't laatste moment nog meegegeven, voor als ik soms onderweg wou gaan picknicken.

'k Zal 's kijken, wat er in zit, want de zee maakt me al aardig hongerig.

Fijn, behalve een paar dubbele boterhammen zitten er ook in een apart papiertje een paar ananaszuurtjes in. Dat helpt reuze voor de dorst. 'k Heb er maar vast één op 't puntje van m'n tong gelegd, 's kijken of ie vanzelf smelt als ik er niet op bijt. 't Brood eet ik straks wel op, over een uur of anderhalf.

Raar idee is dat, nooit meer naar school toe te hoeven. Wat zou ik nou moeten doen? Zou ik ergens een baan kunnen vinden, waar je een Mulo-diploma voor moet bezitten? Waar moet je in vredesnaam beginnen te zoeken? Hier in 't zand zullen wel geen baantjes opgeschept liggen.

Ik kan 't misschien op een kantoor proberen of in een winkel.

Dienstmeisje wil ik ook wel worden, als ik er maar voor geschikt was.

En toch moet ik gaan verdienen.

Er is thuis de laatste tijd helemaal niet meer over geldkwesties gesproken of over wat ik later worden zou, maar nu is 't zo'n raar, leeg gevoel, helemaal niets te doen te hebben.

Nettie wordt onderwijzeres. Na de vakantie — ze blijft, geloof ik, zes weken in dat pension — gaat ze al naar de Kweek. Die d'r vader en moeder zijn rijk, daarom kan zij natuurlijk zoiets doen. Maar ik moet toch ook wat doen. In 't huishouden is er niet veel werk voor me over, want Wil doet al weer heel wat met moeder af en verder helpen Kok en de jongens tegenwoordig veel. En als we over vier weken gaan verhuizen, krijgen we een nog kleiner huis, dus dan hoef ik helemaal niet meer te helpen.

Is er niet een of andere tak van wetenschap of kunst, waarin ik uitblink?

Van lezen houd ik erg veel. Kan ik me niet als voorleesjuffrouw bij een oude dame aanbieden? Maar 'k geloof, dat ouwe rijke dames tegenwoordig ook met 'r eigen ogen lezen, want nergens staat ooit meer in een krant, dat er gebrek is aan zo'n voorleesjuffrouw.

Weet je wat? Ik koop dadelijk een krant. Er lopen hier genoeg krantenventers rond. Misschien vind ik dan iets, waar ik op schrijven kan.

Als 't maar niet iets is, waarvoor ik morgen of zo al beginnen moet, want 'k wou liever eerst een flinke vakantie hebben.

Wat akelig, als je ze niet nodig hebt, lopen er overal jochies met kranten en nou is er in geen velden of wegen een te bespeuren.

M'n maag rammelt. 'k Zal m'n twaalfuurtje maar eens gaan nuttigen. 't Is natuurlijk half geroosterd doordat ik 't pakje in de zon heb laten liggen. 'k Zag daarstraks zo-

iets als een ei tussen twee sneedjes schuilen. Dat smaakt fijn op geroosterd brood en nou ik zo'n trek heb, nog beter.

Een uur later.

'k Heb de krant, die 'k op de kop getikt heb, van a tot z doorgelezen.

Nou weet ik, dat er bij Apeldoorn twee auto's tegen elkaar gebotst zijn, dat De Bilt voor morgen veranderlijk voorspelt, dat Jan ter Haar en Elisabeth Jansen kennis geven van hun voorgenomen huwelijk. Verder biedt iemand een weinig bespeeld orgel aan en een ander een zo goed als nieuw radio-toestel.

Naar meisjes met Mulo-diploma's echter was blijkbaar geen vraag en als 't kan, wil ik die pasverworven schat toch graag benutten.

Wat zei moeder laatst ook al weer?

O ja, 'k moest maar bidden en afwachten. Dat ging toen over wat Wil moest beginnen. Nu zou moeder, denk ik, weer 'tzelfde aanraden. 'k Heb helemaal niet gebeden de laatste tijd, tenminste niet echt.

Misschien komt 't daardoor wel, dat ik er geen gat meer in zie, in de toekomst. 'k Hoef ook eigenlijk niet zo'n haast te maken met een beroep te zoeken, want moeder zei vanmorgen nog, dat ik eerst maar eens een paar weken vakantie moest gaan houden, voor ik aan geldverdieneu moest denken.

'k Houd op met schrijven. Er is vlak bij me een ma met twee kleine kinderen komen zitten. De twee hummels spelen krijgertje; hollen aldoor voor me heen en gooien

dan zand op mijn schrift, per ongeluk natuurlijk. Ook ben ik bang, dat er dadelijk eentje over m'n fiets struikelt, die ik erg gevaarlijk neergegooid heb.

Vrijdagmorgen.

Gisterenavond om halfnegen stopte de blauwe auto voor ons huis en even later hadden we de eer, Cathrien en haar zuster in onze huiskamer te ontvangen.

De jongens en Kok werden naar bed gestuurd en weldra waren de overgeblevenen van de bedoeling van hun beider komst op de hoogte.

Cathrien d'r zuster zou gaan trouwen met dien oudsten zoon van Kapper. In Augustus, als de trouwerij afgelopen is, vertrekken ze samen naar Zwitserland, waar de echtgenoot een baan krijgt. Ze gaan daar dus wonen.

Daar de man 't echter de eerste maanden erg druk zal hebben en niet veel thuis kan zijn, wou Cathrien d'r zuster graag een tijdje iemand bij zich hebben voor gezelschap. En toen had ze toevallig gehoord, dat onze Wil eigenlijk naar Zwitserland moest voor haar gezondheid. Zou zij nu met één Augustus mee willen gaan naar Zwitserland, om daar een paar maanden te blijven?

De reiskosten zouden door hen vergoed worden.

Toen Cathrien haar boodschap gedaan had (de zuster was blijkbaar alleen meegekomen om zich alvast te laten zien) stonden de dames weer op, nadat moeder verzekerd had, dat we spoedig ons besluit zouden meedelen, maar dat we er natuurlijk eerst met vader over moesten spreken.

Rrrt, getoeter . . . en de auto gleed weer weg.

Toen ze weg waren, sprong ik verontwaardigd van m'n stoel en verklaarde aan Wil, dat ze stapelgek was als ze met die lui meeinging. „Ze merken nou natuurlijk, dat 't hùn schuld is, dat je ziek geworden bent en daarom doen ze opeens zo buitengewoon vriendelijk. Nou, ik zou d'r voor bedanken.”

Moeder verbood me, er verder iets over te zeggen, daarom verliet ik kwaad de kamer, om hard stampend van verontwaardiging de trap naar m'n kamertje op te stijgen.

'k Weet best, hoe ze er opeens bij gekomen zijn, bij dat plan.

Net heeft natuurlijk tegen Cathrien uitgevaren, omdat ze van haar moeder gehoord had, dat Wil bij Kapper van-daan was. Ze wist zeker ook, dat Kapper Jr. Cathrien's aanstaande zwager was en daarom heeft ze tegen Cathrien een somber verhaal gedaan van Wil's ervaringen. Cathrien heeft 't thuis weer verteld en haar zuster vond dit een mooie oplossing.

Toen Wil later boven kwam en ik haar mijn mening meedeelde, zei ze, dat ik verschrikkelijk kwaaddenkend was.

't Kon toch immers best zijn, dat Nettie en haar moeder er niets mee te maken hadden.

Die zuster van Cathrien leek haar helemaal niet akelig. Ze had ze vroeger bij Kapper al een paar maal gezien en ze zou 't best leuk vinden, om met haar naar Zwitserland te gaan.

„Maar die nare vent is er ook bij!”

„Die is toch immers bijna nooit thuis, daarom moet ik

haar juist gezelschap houden.”

„Nou, je moet 't zelf weten, ik zou 't nooit doen, 'k vind 't een echte vernedering, als je zo'n aanbod aanneemt. Nou weet je 't.”

Toen diende Wil mij weer eens een van haar zusterlijke vermaningen toe. Deze keer kwam ik er echt van onder de indruk.

Ze zei, dat ieder mens z'n gebreken heeft. Bij Kapper zijn ze hoogmoedig. Dat komt omdat ze tamelijk veel geld bij elkaar gekregen hebben in korte tijd. Dan word je altijd verwaand. Als ik opeens rijk werd, zou ik ook wel vrese-lijk trots en verwaand worden, dat zou je zien. Verder waren de Kappers erg beste mensen.

„Nou, erg best, hoor, om jou daar als dienstbode te gaan afbeulen, als je zo rijk bent, dat je er wel zes meiden en knechten op na kunt houden.”

Wil vond, dat ik verschrikkelijk overdreef.

„Dat ze mij in dienst namen, houdt ook verband met diezelfde hoogmoedigheid.

Vroeger waren ze arm, later rijk en trots en nu alleen nog maar trots.

In hun rijke tijd hadden ze twee dienstboden. Later namen ze er voor de deftigheid nog een juffrouw bij.

Maar toen schijnt meneer wat geld verloren te hebben met speculeren of zo en toen waren ze genoodzaakt een beetje zuiniger te doen. Eerst ging er één dienstbode weg, toen nog één en zo bleef juf alleen over voor al 't werk. Die bedankte ervoor en vertrok. Ze zetten een advertentie in de krant voor een hulp in de huishouding. Ik solliciteerde en werd aangenomen.”

„Waarom namen ze dan geen dienstbode?”

„Omdat ze dat niet konden betalen, want zo'n meisje verdient gewoonlijk meer dan een hulp in de huishouding.

Als er een of andere feestelijke gelegenheid was, moest er een meisje ergens opgescharreld worden, dat dan opendeed en aan tafel bediende.

Dan kregen de gasten de indruk, dat ze toch nog een kamermeisje en een juffrouw hadden. Misschien vermoedden ze er zelfs nog een keukenmeid ook bij en dan was hun eer gered.

Toen je er met Pasen was, konden ze waarschijnlijk zo gauw geen goede hulp krijgen en toen moest jij als kamermeisje fungeren. Al die dingen, die ik opgenoemd heb, berusten op hun verwaandheid. Maar ik geloof, dat ze 't nu zelf ingezien hebben, dat ze verkeerd gedaan hebben, anders zouden ze dit aanbod niet gedaan hebben. Ik ben besloten, met hen mee te gaan en ik geloof niet, dat 't vernederend is dat ik 't doe, maar eerder, dat het de enige oplossing is, de uitkomst, die God geschonken heeft. 'k Denk niet, dat je 't goed begrijpen kunt, want daar ben je nog wel wat jong voor. Wel te rusten!”

Meteen zweeg ze en ik zei ook niks terug.

Nou, daar kon ik eens over nadenken, over wat ze me daar allemaal verteld had.

't Duurde een aardig tijdje, voor ik eindelijk ingedommeld was. Gelukkig is 't nou nog altijd vacantie, zodat ik er niet extra vroeg uit hoef om te leren.

Gek, dat ik die wijsheid nou misschien een hele tijd niet nodig zal hebben.

Maar nu raak ik aan 't zwammen, met andere woorden,

't wordt tijd dat ik m'n hoofd eens in een waskom ga douwen.

Vrijdagmorgen.

Mensje, mensje, wat een boel wijzer ben ik in dat ene uurtje geworden.

Vanmorgen aan 't ontbijt maakte moeder een lange witte enveloppe open, die de post 's morgens bezorgd had. 't Was een brief van tante Truus uit Rotterdam. Ze had Dinsdagsavonds al telefonisch bericht gekregen van mijn succes en nu kwam ze nog eens schriftelijk overfeliciteren.

Verder wou ze nog eens herinneren aan de logeerpartij van Net en mij.

Ik trok een langwerpige gezicht. „Bah, nou zit Net op de Veluwe, ze blijft er twee maanden, dan moet ik zeker alleen naar tante. 'k Heb d'r niks geen zin in, hoor.”

Moeder vond 't erg ondankbaar van me. Ik moest tante zelf maar terugschrijven, zei moeder. Nou, 'k zal 't Zondag wel eens doen, 'k weet op 't ogenblik niet, wat ik schrijven zal.

De tweede gebeurtenis was een dikke brief van Nettie. De brief zelf heb ik nog niet gelezen, maar wel de bijlage. Dat was een knipsel uit de dorpskrant van 't plaatsje waar Net vertoeft.

'k Heb me een aap gelachen om de inhoud.

't Bericht luidde aldus ('k zal 't hier maar even inplakken, dat spaart tijd uit):

* dat is 1½ (Net),

Woensdagavond trad voor ons op de bekende dichteres Isabella Schoen. Zij vergastte ons op enige zeer gevoelvolle verzen, die ze half zingend, half sprekend, soms half schreiend, * voordroeg. We behoeven niet te vermelden, dat zij ze zelf gedicht had, deze ontroerende klachten. Het publiek, dat in de ruime zaal van „De Hoop” samengeschoold was, liet menige ongemerkte traan langs de wangen biggelen. Enige zeer fraaie bloemstukken vielen Me-juffrouw Schoen ten deel. Het portret, dat wij op de andere bladzijde afdrucken, laat

Ja, nou zit de rest van 't verhaal op de achterkant van 't knipsel. 't Portret zit ook vastgeplakt, met de goeie kant op de lijm. 't Zag er ongeveer zo uit en 't was.... de

juffrouw van 't mondeling Nederlands.

Wat een opschepperig mens, om alleen naar d'r eigen gedichten te informeren.

Net heeft natuurlijk Isabella zelf niet gehoord, want die heeft Woensdag haar lauweren geogst en Net is pas Donderdags aangekomen. Ze zal, denk ik, nog wel over 't geval schrijven in d'r brief. 'k Ga hem nou eerst maar eens lezen.

Nee, Net schreef verder helemaal niet over Isabella. Wel, dat ze 't in 't bos heerlijk vond, dat de zon daar aldoor scheen en dat ze blij was, dat 't examen achter de rug was.

De enveloppe was hoofdzakelijk zo dik door 't stuk krant, want de brief was eigenlijk maar kort.

Erg aardig vond ik hem deze keer niet, of zou 't aan mij liggen?

Ik ben vreselijk jaloers op Net, al wil ik 't niet weten.

Zij kan maar lekker met haar vader en moeder in pension gaan, zolang ze maar wil en ik kan thuisblijven.

Nou ja, 'k heb vrijheid genoeg. Behalve een paar huishoudelijke karweitjes, kan ik toch vaak de hele dag doen wat ik wil. Maar juist in dat huishoudelijk werk heb ik geen zin. 'k Zou veel liever de hele dag gaan wandelen of fietsen en buiten blijven picknicken. Daar is echter geen sprake van hier.

Over een paar weken gaan we verhuizen. Daar help ik ook aan mee. Dat lijkt me wel leuk werk toe.

Maandag kan 't inpakken al beginnen, zei moeder.

Och, eigenlijk is 't maar aanstellerij, dat ik liever zoals Nettie uit wil zijn, 't is hier op 't ogenblik best uit te houden.

't Zal nog druk genoeg worden.

Eerst inpakken voor de verhuizing. Dan de andere week telkens er tussen door naar Den Haag om naar de uitslag van de anderen te informeren.

Misschien is er nu op 't ogenblik ook wel wat erg nuttigs voor me te doen.

Wat is Vrijdag eigenlijk voor een dag in 't huishouden?

'k Ben bijna nooit een hele Vrijdag thuis geweest. 'k Ge-loof, dat er in de gang iets schoongemaakt wordt, want

als we Vrijdagmiddags uit school kwamen, kregen we vroeger van Dientje altijd een extra boos gezicht als we vuile voeten hadden en ze niet afveegden.
't Is al bij elven, 'k zal beneden mijn diensten maar eens gaan aanbieden.

Zondagavond.

'k Heb vanmiddag aan tante Truus geschreven, dat ze me na de verhuizing kan zien verschijnen, met of zonder Nettie. Moeder vond 't bij nader inzien ook beter, dat ik 't zo lang maar uitstelde.

Dinsdagavond gaan vader en moeder naar Den Haag, een huis zoeken. Wil gaat dan ook mee; ze bezoeken dan meteen de familie Kapper nog eens, om over de aanstaande reis naar Zwitserland te praten.

Wil rekt er nou al helemaal op, geloof ik. Stel je voor, de eerste Augustus gaat ze al weg en ze blijft er dan tot October of nog langer. Wat zal dat raar zijn!

Maandagmiddag.

We hebben daarnet twee kisten volgepakt met vaatwerk. 't Zondagse servies en diverse glazen zitten voorzichtig naast elkaar in een hele stapel kranten gestopt.

Morgenmiddag als de anderen uit zijn (Kok en de jongens hebben tot vier uur school en vader blijft om zes uur in Den Haag) ga ik de grote koffers op de zolder eens te voorschijn halen.

Sommige ervan zitten vol met allerlei rommel, die best weg kan. Als er dan een paar koffers (er zijn er totaal vijf) leeg zijn, kan daar weer wat ingepakt worden. Moeder zal morgen wel zeggen, wàt er in moet, want daar heb ik geen verstand van.

't Duurt nog veertien dagen, voor we 't huis verlaten, dus er kunnen nog geen gordijnen en zo in de koffer gestopt worden, want dan zouden we al die tijd te kijk zitten.

Vanmorgen was er al weer een kaart van Nettie. Morgen zal ik haar maar eens terug gaan pennen en haar meteen van tante Truus haar uitnodiging vertellen. Misschien komt ze dan een beetje gauwer naar 't koele westerstrand terug.

Dinsdagmiddag.

Moeder en Wil zijn in de tram gestapt. Tot 't hoekje heb ik ze weggebracht en toen ben ik hard naar huis gehold, omdat de deur nog open stond.

Thuisgekomen, merkte ik, dat er een dikke kater de gang ingeslopen was. 't Kostte heel wat moeite, dat dier er weer uit te krijgen. Eindelijk vertrok meneer toch en even later hoorde ik hem op de stoep voor 't huis miauwen.

Net was ik op de zolder, toen er een kerel met een quitantie belde.

„Kom morgen maar terug,” zei ik en wou de deur dicht doen, na hem goedendag gewenst te hebben.

Daar bleek me echter die akelige kat weer in de vestibule gekropen te zijn.

De wanhoop nabij, holde ik naar de achterdeur om het beest in de tuin te nodigen. Daar werd weer gebeld.

De juffrouw van drie huizen verder stond, met een melkkan in haar hand geklemd, voor de deur.

„Is hier me poessie soms heen verdwaald?” vroeg ze, tegelijkertijd haar blik de gang inwerpend.

Ik was natuurlijk dolblij en wees haar op 't dikke mormeltje, dat tegen de kamerdeur stond te miauwen.

De juffrouw bracht me echter een hevige ontgoocheling: „Nee hoor, dat is mijn Miessie niet. Dan zal ik nog wel eens verder gaan zoeken. Dag zus.” Boem, de deur was weer dicht. En daar ging de buurvrouw zonder kat.

't Lukte me toch, de verstekeling in de tuin te krijgen. Op zolder gekomen, hoorde ik 't beest nog miauwen. Zeker van de honger, dacht ik. Daarom heb ik hem wat melk en brood gegeven en daarna hield hij zich uit dankbaarheid gelukkig koest.

Uit 't raam van m'n kamertje kan ik niet alleen onze tuin, maar ook die van de burens bekijken. 'k Zag daarnet, hoe drie huizen verder een zwarte kat met een paar witte spikkels uit een melkkan stond te drinken. 't Was een gelijksoortig exemplaar (kan) als de juffrouw van daarnet in haar hand droeg. Haar poes is dus zeker weer terecht.

Maar nou ga ik eerst eens aan de koffers beginnen, want anders zit ik om vier uur nog te schrijven.

Halfvijf.

Uit één koffer kwamen een heleboel oude kleren te voorschijn. Wat een enige jurken waren er bij. Net om een voordracht in te doen.

Bovenin lag het Sinterklaaspak met de muts en de mom-

bakkes, waar vader zich elk jaar op vijf December in kleedt.

Eigenlijk vond ik niets, dat weggegooid kon worden. 't Zou jammer zijn, al die leuke oude dingen weg te doen, zodat je ze nooit meer kunt terugzien. 'k Begrijp niet, hoe we in dat nieuwe huis alles moeten bergen. 't Is een huis met vier kamers, geloof ik. Misschien is er geen eens een zolder bij.

Hoe zouden vader en moeder en Wil geslaagd zijn? Laatst hadden ze al een paar bijna eendere huizen op 't oog, maar nu moesten ze vanmiddag de eindbeslissing nemen. 'k Ben erg benieuwd naar de uitslag vanavond.

Joop en Jan zijn weer naar buiten gegaan. 'k Heb gezegd, dat ze om halfzes thuis moesten zijn om te eten. Kok zit op zolder in de klerenkoffer te snuffelen.

Wat zal dat vreemd zijn, straks met z'n viertjes brood te eten.

't Is, geloof ik, nog nooit gebeurd.

Om een uur of acht kunnen de anderen weer thuis zijn. Zou Wil nog nadere inlichtingen ontvangen hebben van de Kappers? 'k Geloof niet, dat ik 't prettig zou vinden om in haar plaats te staan. Hè, 'k wou dat ze haast thuis waren; 't duurt zo lang. 'k Zal maar vast de tafel gaan dekken, dan gaat de tijd wat gauwer.

Woensdagmorgen vroeg.

Wat gaat Wil al vreselijk gauw weg!
Volgende week Vrijdag stapt ze al in de trein. 't Is gisteravond helemaal voor elkaar gekomen.

Ze vertelde, dat de mensen erg vriendelijk geweest waren en dat ze wel dacht, dat ze 't prettig zou hebben in 't huisje in Zwitserland.

Nou, als je met de mensen overweg kunt, lijkt 't mij ook best fijn om zo'n paar maanden in 't buitenland te vertoeven.

Wil moet nog een heleboel klaarmaken voor ze reisvaardig is. D'r klerenvoorraad moet nagekeken worden en ze zal wel nieuwe dingen ook moeten hebben.

„Wil je mijn skisokjes hebben, Wil?” bood ik gisteravond edelmoedig aan, in de mening verkerende, dat ze daar in Zwitserland meer skieën dan lopen.

Ze bleek echter zelf nog ruim voorzien te zijn op dat gebied.

Wel jammer, dat ze nou niet bij de verhuizing tegenwoordig kan zijn. Alles komt deze weken op elkaar. We zullen 't nog aardig druk krijgen. Wil met naaien (want van veel nieuws te kopen zal wel niets komen) en moeder en ik met inpakken.

De andere drie krijgen nog net op Donderdag vakantie, dus ze kunnen allemaal mee, Wil naar de trein brengen. Stel je voor, dat vader ook net vakantie van kantoor heeft.

Maar dat zou wel erg toevallig zijn.

't Is niet erg vrolijk weer, voorzover ik 't uit bed beoordelen kan.

Wil en Kok sluimeren nog vast.

Op 't tafeltje ligt een hele stapel kleren. Die heeft Wil gisteravond nog te voorschijn gehaald om te inspecteren. 't Lijkt wel, of ze nou al op 't punt staat om te vertrekken.

Donderdagmorgen.

'k Zit nu aangekleed en wel in de keuken te pennen, met als vanouds het theewater op 't stel.

't Is halfacht ongeveer.

'k Schrijf niet erg lang, alleen tot 't water kookt. Dan zet ik thee en breng na enige minuten Wil (de anderen zullen wel al op zijn) een kopje op bed. De laatste week, dat ze hier is, moet ze maar een beetje extra vriendelijk behandeld worden, anders vergeet ze daar in 't koele gletsjerland helemaal, dat ze nog zoiets als een vader en moeder en vier bloeden van zusters en broertjes heeft.

Nu 'k weer beneden aangeland ben, heb ik een mooi plannetje.

Wil moet bijna al d'r kleren nog merken voor ze vertrekt. In de huiskamer is ze gisteravond bezig geweest, maar erg opgeschoten is ze niet. 'k Zal daarom bij wijze van verrassing al haar zakdoeken vast van een rood lettertje voorzien.

Daar zal ze wel blij om zijn.

Nou ze de hele voorraad eens bekeken heeft, hoeft ze er niet veel nieuws bij te hebben.

Wat ik er gisteren over schreef, was dus enigszins overdreven. Gelukkig maar.

Ze neemt niet zo erg veel kleren mee, want voor October hoopt ze al weer in d'r bakermat terug te zijn.

'k Vraag, of ze voor mij een echt Zwitsers koeienbelletje meebrengt, dat geeft zo'n mooi geluid.

Wat ik op 't ogenblik echter verneem, is een afschuwelijk gekrijs uit de fluitketel. 'k Houd maar weer eens op.

Vrijdagmorgen.

Aangeboden diensten zijn zelden aangenaam! Dat heb ik ondervonden. Laat ik me daar toch 's morgens op m'n nuchtere maag twintig zakdoeken zitten merken en later te horen krijgen van Kok, dat daar geen rode letters, maar witte monogrammen op hadden gemoeten.

Kok was gisteren na schooltijd met Wil de stad in geweest en die had lettertjes en monogrammen gekocht. 't Was al over achten, toen Kok me de teleurstellende mededeling bracht.

Daar we eerst moesten ontbijten, heb ik ze alle twintig weggestopt en ze later, toen Wil even niet in de kamer was, naar boven gesleept. Daar heb ik de mooie kleine steekjes er allemaal weer afgetornd en met twee grote steken de monogrammen op de zakdoeken bevestigd.

't Was lang zo netjes niet als eerst, maar Wil was er toch nog dankbaar voor.

De rest van de dag heb ik weer doorgebracht met 't inpakken van allerlei rommel. 't Is helemaal niet gezellig, al die kisten en koffers in de gang.

Een paar gaan er volgende week al weg en de rest Maandag over een week in de verhuiswagen met de meubels enzovoort.

Zondag.

Vandaag zal ik Nettie eens een lange brief gaan schrijven. Jammer dat ik de uitslag van de rest van onze klas nog niet kan vermelden.

'k Ga er op de fiets naar toe.

Ze doen 't in tweeën. Dinsdag zeven en Woensdag de vijf laatsten.

Donderdag gaan we van de leraren afscheid nemen en Vrijdag is de vertrekdag van Wil.

Wat zal de volgende week omvliegen!

En als die week om is en de volgende ook en nog een paar er bij, dan is 't al weer bijna zover, dat Wil terugkomt.

Wat zou ik dan moeten beginnen?

'k Moet er tegenwoordig aldoor maar aan denken. Wat moet ik, als Wil terug is, gaan uitvoeren?

Misschien is op vaders kantoor wel een plaatsje voor mij als jongste bediende. 'k Wil wel de hele dag niets anders doen dan postzegels belikken en op enveloppes plakken.

Als 'k maar wat te doen heb.

Ik merk echter, dat die toekomstromerijen niets helpen. Laat ik me liever in 't heden werpen en tot de werkelijkheid terugkeren.

Beneden aan de trap staat iemand te gillen, dat ik beneden komen moet, omdat 't al over halfvijf is. Om vijf uur begint de kerk.

Dinsdagmiddag.

't Is al een uur of vier. 'k Stap dadelijk op m'n fiets en trap naar Den Haag.

'k Ben reuze benieuwd naar de uitslag.

Cathrien is er deze keer ook bij.

Eerst zou ze tegelijk met Net en mij examen gedaan hebben, maar later wou ze 't toch liever een beetje uitstellen. Ze staat er niet erg best voor, geloof ik. 't Zou voor haar verwaandheid wel goed zijn, als ze zakte, maar aan de

andere kant hoop ik toch maar erg, dat ze slaagt. Wie vindt 't nou niet ellendig om te zakken?
Vanavond, als 'k thuis kom, vlieg ik direct naar boven om de blijde of droeve uitslag op te tekenen.

Acht uur.

'k Heb als een haas achter de tram aan gefietst en 'k was precies gelijk met de anderen aan.

Ze zijn alle zeven geslaagd.

Cathrien was wel net op 't nippertje. Ze had er zeker zelf ook al niet veel hoop op gehad.

De blauwe auto stond tenminste bij de afloop vlak voor de deur, om haar terstond, nadat ze snikkend aan zou komen stappen, er in te hijsen en aan de nieuwsgierige toeschouwersblikken te onttrekken.

De familie Van Buren was echter zeer verheugd, toen ze op 't critieke moment als het ware de deur uit kwam huppelen met 't diploma boven haar permanent wuivend.

D'r ouders blijdschap nam zulke grote afmetingen aan, dat ze mij, toen ze me bespeurden, een plaatsje aanboden in de auto en naar huis wouen geleiden.

Ik wees echter met veelzeggende blik op m'n stalen ros, dat ik zolang tegen een lantaarnpaal geparkeerd had. Tja, dan was 't moeilijker, ze hadden anders graag de eer gehad.

Nou, ik antwoordde niet veel en slenterde naar de anderen toe, die ook allemaal geslaagd waren.

't Was een reuze-vreugde natuurlijk.

De baas was ook van de partij en hij was zo in zijn schik,

dat hij ons alle zeven (Cathrien was met de auto weg) op 'n ijsbakje met slagroom fuifde. De leverancier was 'tzelfde mannetje van de vorige keer, toen Net en ik onder 't mes geweest waren. Hij glom van genoeg om de vele bestellingen, die hij deze avond ontving.

Als ze nou morgen ook allemaal maar slagen. Wat zou dat enig zijn!

Woensdagavond.

Hiep, hiep, hoera!

De hele klas is geslaagd.

Vanavond om halfzes stonden er voor 't examengebouw acht reeds geslaagden en vijf in spanning verkerenden.

Om zes uur waren er dertien geslaagden, behalve natuurlijk de lui van de andere scholen, die heb ik niet meegeteld.

Toen 't hele stelletje verheugd en wel bij elkaar stond, hebben we meteen afgesproken, hoe 't met de afscheidsvisites zou gaan.

Morgen begint op school de vakantie en morgenavond zouden we de leraren bezoeken.

Maar omdat 't morgen ook Wil's laatste dag is, wou ik liever 's avonds niet uitgaan.

Nou hebben we afgesproken, dat we morgen om vier uur met z'n allen naar Aal Kraal gaan en dat we de rest Vrijdagavond afwerken.

Aal gaat namelijk altijd al direct op reis, dus daar moeten we gauw bij wezen.

Donderdagavond.

Van vier tot vijf uur zijn we bij juffrouw Van Kralen op de thee geweest. Ze was erg aardig, veel leuker dan op school, vonden we allemaal. Ze woont op kamers en is niet op zoveel bezoek berekend.

Daarom zaten we alle dertien op een kussen op de grond. Zij was de enige die op een stoel troonde en verder stonden er nog twee lege stoelen naast de tafel.

Ze tracteerde ons op lekkere gebakjes en limonade.

We zijn de laatste tijd wel erg aan 't fuiven, maar ja, dat gaat nu eenmaal zo na een examen.

Ter ere van ons had ze een nieuw snoer kralen om.

'k Weet eigenlijk niet, waarom ze Aal Kraal heet, om haar naam of om haar halssieraden, die ze in grote verscheidenheid bezit.

Deze ketting was erg lang en op 't laatste moment gebeurde er nog een ongeluk mee.

Bij de deur gekomen, wou ze die voor ons open doen en toen raakte ze in haar kralen verward. De ketting brak en al de kleine ronde balletjes rolden over de vloer.

't Volgende ogenblik lagen we alle dertien op de grond, overal kijkend en tastend om de kostbaarheden weer op te scharrelen.

Op één na vonden we ze allemaal. De laatste, de honderdtwintigste, zou nog wel terecht komen en anders zou ze wel met een ketting van honderdnegentien kralen door het leven gaan, verklaarde Aal bij het afscheidnemen, waarbij haar en onze bedankjes elkaar afwisselden.

Vrijdagmorgen.

We zijn net teruggekomen uit Den Haag, waar we Wil op de trein gezet hebben.

Meneer Kapper kwam vanmorgen om tien uur met de auto voor 't huis en moeder is met Wil er ingestapt.

Wij zijn met z'n vieren op twee fietsen vooruitgegaan en om halfelf zagen we de auto in Den Haag voor 't station stoppen. Wij waren even eerder aangekomen.

Toen ze eenmaal goed en wel in de trein zat, vond Wil 't toch nogal droevig, om van ons allemaal weg te gaan.

Ze heeft nog een hele tijd uit 't raampje gehangen en wij zijn tot 't puntje van 't perron achter de trein aangerend, al zwaaiend en goeie reis gillend.

Cathrien d'r zuster lijkt me niet onaardig toe, maar Kapper Jr. kan me nog steeds niet bekoren.

Vorige week zijn ze getrouwd; moeder en Wil zijn in de kerk geweest.

'k Hoop maar voor Wil, dat „hij” weinig thuis is, want anders kan ze haar plezier wel op.

't Is maar goed, dat moeder of Wil dit niet lezen, want 'k zou direct een standje krijgen.

'k Moet niet zomaar over iedereen een oordeel vellen en dan denken, dat ik zelf beter ben.

Nou ben ik de oudste dochter zolang. Zouden Kok en de jongens mij willen gehoorzamen, als ik ze wat commandeerde? 'k Denk 't niet. Dat komt zeker, omdat ik maar zo'n klein beetje ouder ben dan zij en Wil was wel vier jaar ouder dan ik; dat scheelt een heel stuk.

En ik wou me nog niet eens door Wil op m'n kop laten zitten.

Maar ik ga gauw naar beneden, want de tafel moet nog gedekt worden.

Zondagmorgen.

Gisteren heb ik helemaal geen tijd gehad om te schrijven. Vrijdagavond hebben we gezamenlijk de andere bezoeken afgelegd. We zijn overal maar kort gebleven, anders zou 't zo erg laat worden.

Stompie was niet erg te spreken over de vier, die op m'n lijstje prijkte.

'k Snap niet, hoe die man dat zo goed onthouden heeft, dat die vier voor Aardrijkskunde was.

'k Was 't zelf al bijna vergeten, maar hij rukte de oude wonde weer open.

Verder werden de cijfers gelukkig niet besproken op onze avondronde.

Om halfelf waren we pas thuis. Vader was eerst wel wat boos, maar 't was gelukkig gauw voorbij.

Je kan op 't ogenblik bijna niet meer in de gang lopen, zo vol staat ie met allerlei verhuisrommel.

De mat van de keuken en 't kleed uit de huiskamer zijn gisteren weggehaald, 't klinkt nu alles zo akelig hol.

'k Zit op een keukenstoel bij 't razende water, maar als ik rondkijk, kruipt er een echt somber gevoel over me heen.

't Ziet er alles zo kaal en leeg uit. .

Gelukkig, over twee dagen kunnen we ons nieuwe huis gezellig maken.

Dit zijn de laatste regels, die ik in dit oude huis op 't hoge zolderkamertje schrijf. 'k Lig languit op de plankenvloer

uitgestrekt en m'n schrift ligt op de grond voor me.

Van Wil is er gisteren een lange brief gekomen. Ze vindt het daar prachtig en ze voelt zich erg fit.

't Huis is nog niet helemaal in orde, maar dat zou wel gauw klaar zijn. Ze wenste ons 't beste met de verhuizing en vroeg om een lange brief terug.

De verhuismannen zijn beneden aan 't inladen.

'k Weet niet hoe 't komt, maar ik heb net 't gevoel, of er iets erg droevigs gebeurd is.

Zou 't door 't verhuizen komen?

Of omdat ik telkens over mijn toekomst zit te peinzen?

Vanmorgen, toen we voor de laatste maal in de oude huiskamer ontbeten, las vader na tafel uit de Bijbel voor dat hoofdstuk over 't bezorgd zijn.

Dat je naar de bloemen en de vogels moet kijken; die maken zich ook nergens bezorgd over. 't Is wel een erg veilig gevoel, als je je goed indenkt, dat God altijd over je waakt. Hij weet immers precies wat ieder mens nodig heeft. Vader vroeg bij 't danken, of Hij ook voor ons allemaal wilde zorgen, als we in 't nieuwe huis gekomen zijn en of God Wil weer helemaal gezond en sterk wilde maken.

't Is of alles nu lang zo onzeker niet meer is, als ik hier nog eens over denk. Maar 'k denk er veel te weinig over en zelf bidden doe ik ook niet vaak. Daarom was ik de laatste tijd aldoor maar zo somber over de toekomst aan 't denken, zonder een uitkomst te zien.

Daar komt iemand de trap op. 't Zal moeder wel zijn, om te vertellen, dat de verhuiswagen vertrekt en dat wij nu ook gauw naar Den Haag gaan. We moeten 't nieuwe huis over een paar uur al een beetje gezellig hebben, als

vader om h alf een uit 't kantoor komt. Ja, hoor, 'k ga mee. Nog een laatste blik op m'n kale kamertje werpen en dan fiets ik hard de verhuiswagen achterna. M'n gedenkschrift verhuis ik zelf over. 'k Stop 't voorin m'n fietstas; 't is precies vol gekomen in dit halve jaar.

